

**UCHWAŁA NR X/63/2015
RADY MIEJSKIEJ W WOŁCZYNIE**

z dnia 26 sierpnia 2015 r.

w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwoju Gminy Wołczyn na lata 2015 - 2022”

Na podstawie art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2013 r., poz. 594 z późn. zm.) oraz w związku z art. 3 pkt 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (tj. Dz. U. z 2014 r., poz. 1649) Rada Miejska w Wołczynie uchwala co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Strategię Rozwoju Gminy Wołczyn na lata 2015 - 2022”, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Wołczyna.

§ 3. Traci moc Uchwała Nr XXXV/237/2001 Rady Miejskiej w Wołczynie z dnia 29 października 2001 r. w sprawie uchwalenia Strategii Rozwoju Gminy Wołczyn na lata 2001 - 2015.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Waldemar Antkowiak

STRATEGIA ROZWOJU

GMINY WOŁCZYN

na lata 2015–2022

Wołczyn 2015

GMINA WOŁCZYN | UL. DWORCOWA 1, 46-250 WOŁCZYN
tel. (077) 418 83 40, fax (077) 418 83 44 | e-mail: info@wolczyn.pl

WSTĘP

STRATEGIA ROZWOJU jest dokumentem wyznaczający najistotniejsze kierunki rozwoju jednostki samorządu terytorialnego. Określa wizję, misję, założone obszary i cele strategiczne oraz pola operacyjne, jak również wskazuje na otwarte kierunki rozwoju. Zalecenia Komisji Europejskiej mówią, że każda jednostka samorządowa swoje działania, a zwłaszcza inwestycje finansowane ze środków Unii Europejskiej, powinna podejmować w oparciu o jasno sformułowany plan długofalowego rozwoju. Jest to istotne tym bardziej teraz, gdy rozpoczął się kolejny okres programowania Funduszy Europejskich na lata 2014–2020. Profesjonalne budowanie dokumentu strategicznego wymagało także wdrożenia działań uspołeczniających (konsultacje z głównymi interesariuszami strategii).

Budując STRATEGIĘ ROZWOJU GMINY WOŁCZYN NA LATA 2015–2022 (dalej: SRGW 2015–2022) przyjęto zasadę, że wszystkie zidentyfikowane kierunki działania powinny realizować zasady podejścia obszarowego, tj. ukierunkowanego na realizację projektów zintegrowanych i partnerskich, inkorporujących korzyści synergiczne, a za rozwój Gminy odpowiedzialność ponoszą nie tylko władze samorządowe, ale także inne podmioty, w tym przedsiębiorstwa, organizacje samorządowe i mieszkańcy.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY WOŁCZYN NA LATA 2015–2022 została opracowana w oparciu o perspektywę wizji regionu w 2020 roku, podkreślając jego specyfikę i wskazując na indywidualne rozwiązania, odpowiednie do jego charakterystyki, wyzwań i potrzeb. Przedłożona strategia będzie, zatem dokumentem pomocnym przy realizacji wyznaczonych perspektywicznych kierunków rozwoju regionu, dążeniu do osiągnięcia najważniejszych celów. Strategia jest dokumentem programowym, który określa cele rozwoju i stwarza ramy dla przyszłych projektów. Takie podejście zgodne jest z zasadami przygotowywania dokumentów strategicznych, w których wskazuje się wyłącznie kluczowe obszary interwencji.

Niniejszy dokument składa się z części programowej, stanowiącej najważniejszy rezultat procesu budowania STRATEGII ROZWOJU GMINY WOŁCZYN NA LATA 2015–2022, zawierającej wizję, misję, obszary strategiczne i cele strategiczne, oraz pola operacyjne i otwarty katalog kierunków działania. Część programowa zawiera również wskazanie źródeł finansowania, analizę spójności strategii z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu oraz szczegółową procedurę monitorowania, ewaluacji i aktualizacji strategii. Integralnym elementem strategii są załączniki:

1. Załącznik nr 1. Sytuacja społeczno-gospodarcza.
2. Załącznik nr 2. Analiza SWOT.
3. Załącznik nr 3. Raport z badania ankietowego.
4. Załącznik nr 4. Informacja z konsultacji społecznych.

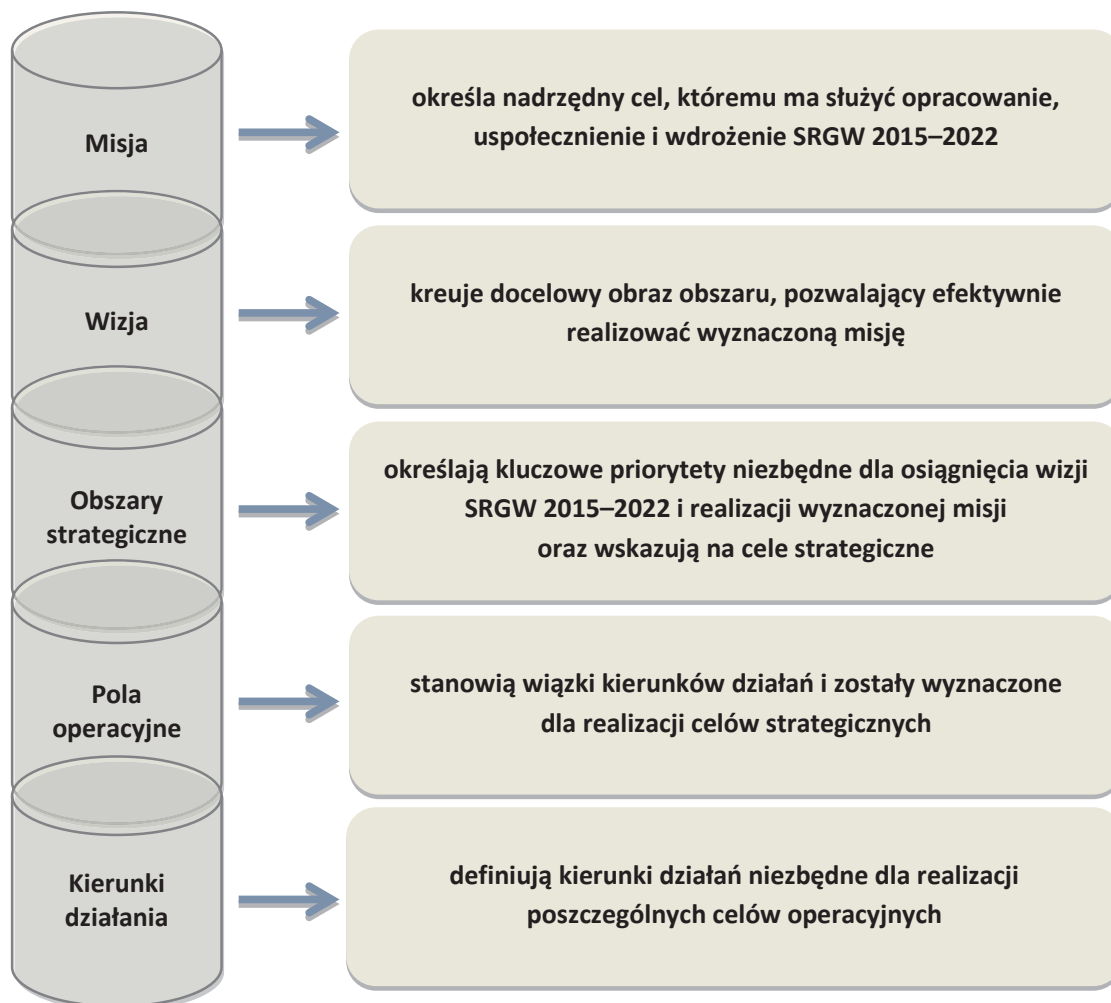
1. METODOLOGIA

Proces budowy Strategii Rozwoju Gminy Wołczyn na lata 2015–2022 przebiegał wieloetapowo:

1. Opracowanie diagnozy społeczno-gospodarczej – celem było stworzenie obrazu obecnej sytuacji gminy w aspektach społecznych i gospodarczych, a także ocena potencjału rozwojowego. Efektem prac zespołu było powstanie diagnozy, opisującej podstawowe uwarunkowania rozwojowe gminy. Dokument został opracowany w oparciu o dane zastane, pozyskane m.in. z banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, Urzędu Miejskiego w Wołczynie oraz innych jednostek.
2. Badanie ankietowe mieszkańców Gminy Wołczyn – celem było uzyskanie jak najszerszych informacji od mieszkańców, przedsiębiorców, przedstawicieli organizacji pozarządowych dotyczących poziomu jakości życia, warunków rozwoju działalności, identyfikacji problemów oraz kluczowych kierunków rozwoju obszaru. Każdy uczestnik badania miał także możliwość wskazania konkretnego rozwiązania, propozycji zadania do realizacji w okresie 2015–2022 na terenie gminy.
3. Analiza mocnych i słabych stron, a także szans i zagrożeń jej rozwoju (analiza SWOT) – celem było przeanalizowanie obecnych mocnych i słabych stron gminy, a także szans i zagrożeń istotnych z punktu widzenia jego dalszego rozwoju społeczno-gospodarczego. Analiza SWOT została podzielona na obszary tematyczne, tj.: przestrzeń, infrastruktura i usługi publiczne, mieszkańcy, trzeci sektor, przedsiębiorczość, turystyka, współpraca zewnętrzna. Analizę SWOT przeprowadzono między innymi w trakcie warsztatów strategicznych.
4. Przygotowanie projektu planu strategicznego – celem była identyfikacja kierunków rozwoju Gminy Wołczynna lata 2015–2022 w podziale na cele strategiczne, operacyjne oraz otwarte kierunki działania. Plan strategiczny powstał w oparciu o wcześniejsze analizy, opracowania, materiały wypracowane w trakcie warsztatów, jak również w wyniku badania ankietowego mieszkańców. Projekt strategii został opracowany także w oparciu o założenia w dokumentach strategicznych wyższego szczebla tj. powiatowego, wojewódzkiego, krajowego oraz europejskiego.
5. Opracowanie procesu monitorowania, ewaluacji i aktualizacji strategii – celem było opracowanie zasad monitorowania i ewaluacji celów i realizacji poszczególnych kierunków działań oraz aktualizowania dokumentu.

Podstawą wyznaczania strategii rozwoju Gminy Wołczyn jest określenie misji i wizji oraz wyznaczenie obszarów strategicznych i pól operacyjnych, a także przypisanie im celów strategicznych. Do każdego pola operacyjnego rekomendowano proponowane kierunki działania. Wszystkie proponowane kierunki działania, jako wynik prac warsztatowych mogą i powinny być katalogiem otwartym. W założonym horyzoncie czasowym mogą pojawić się idee, projekty, działania, które nie zostały uwzględnione w zaproponowanych kierunkach działania. Podstawowym kryterium spójności z przedmiotową strategią będzie przyczynianie się do realizacji danego celu strategicznego. Możliwość realizacji danego kierunku działania nie będzie wynikała z ujęcia danej aktywności wprost w zapisach strategii, ale z wykładni spójności. Okres obowiązywania Strategii Rozwoju Gminy Wołczyn to przedział lat 2015–2022.

Rysunek 1. Podstawowe definicje

Źródło: Opracowanie własne.

2. WIZJA I MISJA

2.1. WIZJA

Na potrzeby opracowania niniejszej Strategii wizja Gminy Wołczyn zdefiniowana została w następujący sposób:

**GMINA WOŁCZYN W ROKU 2022 JEST OBSZAREM CENIĄCYM I WYKORZYSTUJĄCYM ZASOBY NATURALNE ORAZ DZIEDZICTWO KULTURY I PRZYRODY.
GMINA WOŁCZYN JEST PRZESTRZENIĄ REALIZACJI ASPIRACJI OSOBISTYCH I ZAWODOWYCH MIESZKAŃCÓW, ROZWOJU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI ORAZ SILNEGO I ZAANGAŻOWANEGO SEKTORA POZARZĄDOWEGO.**

Wizja precyzyjnie określa pożądane cechy Gminy Wołczyn oraz precyzuje kluczowe wartości Strategii. Wizja została sformułowana w możliwie jak najbardziej przystępny sposób, tak, aby przekaz był czytelny dla każdego odbiorcy.

2.2. MISJA

Na potrzeby opracowania niniejszej Strategii misja Gminy Wołczyn zdefiniowana została w następujący sposób:

**GMINA WOŁCZYN PROWADZI POLITYKĘ ROZWOJU DĄŻĄC DO BUDOWANIA TRWAŁYCH PRZEWAG KONKURENCYJNYCH POPRZECZ WYKORZYSTANIE ZASOBÓW NATURALNYCH, DZIEDZICTWA KULTURY I PRZYRODY.
GMINA WOŁCZYN WSPIERA MIESZKAŃCÓW W REALIZACJI ICH ASPIRACJI OSOBISTYCH I ZAWODOWYCH, AKTYWIZUJE PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ ORAZ WSPÓŁPRACUJE Z INNYMI PARTNERAMI ROZWOJU.**

Misja precyzyjnie wskazuje cel działania Gminy Wołczyn oraz precyzuje kluczowe obszary Strategii. Misja została sformułowana w możliwie jak najbardziej przystępny sposób, tak, aby przekaz był czytelny dla każdego odbiorcy.

3. ZAŁOŻENIA STRATEGICZNE

3.1. LOGIKA ZAŁOŻEŃ STRATEGICZNYCH

W rezultacie analizy:

- wyzwań rozwojowych;
 - potrzeb inwestycyjnych;
 - nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej;
 - odgórnych rozwiązań instytucjonalizacji działalności rozwojowej;
- a. zidentyfikowano następujące cechy warunkujące rozwój obszaru i społeczności lokalnej zamieszkującej teren objęty Strategią:
- zasoby złóż solanek termalnych – solanka wołczyńska – woda o potwierdzonych właściwościach zdrowotnych;
 - bliskość Kluczborka (ośrodek subregionalny, gospodarczy), Opola (ośrodek regionalny, gospodarczy, akademicki), Wrocławia, Katowic (ośrodki regionalne, transportowe dysponujące portami lotniczymi, akademickie);
 - korzystny klimat, występowanie terenów leśnych, występowanie obszarów cennych przyrodniczo;
 - warunki krajobrazowo-przyrodnicze do rozwoju turystyki aktywnej oraz agroturystyki;
 - dobrze rozwinięta infrastruktury kultury oraz bogata oferta cyklicznych imprez kulturalnych i sportowych wraz z dziedzictwem wsi opolskiej stwarzające warunki do rozwoju turystyki poznawczej;
 - potencjał dla rozwoju energii odnawialnej, w tym z biomasy (słoma) i biogazu rolniczego;
 - prężnie działające organizacje pozarządowe i ciekawa oferta grup nieformalnych; przychylność władz samorządowych dla działalności grup i związków pozasamorządowych;
 - funkcjonowanie przedsiębiorstw współpracujących ze środowiskiem lokalnym;
 - bliskość terenów objętych Specjalną Strefą Ekonomiczną Invest-Park (Kluczbork i Namysłów) oraz wolne obszary przeznaczone na tereny inwestycyjne;
 - dobrze rozwinięte rolnictwo, w szczególności funkcjonowanie wielkoobszarowych gospodarstw rolnych;
 - przynależność do Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów -Olesno i Lokalnej Grupy Działania Dolina Stobrawy;
- b. zidentyfikowano następujące cechy wpływające na konieczność restrukturyzacji lub stanowiące barierę rozwojową:
- słabe skomunikowanie wewnętrzne oraz z ośrodkiem regionalnym i zdekapitalizowana infrastruktura drogowa, niedostatki infrastruktury towarzyszącej (przystanki, ścieżki rowerowe, oświetlenie), brak obwodnicy Wołczyna;
 - niewystarczająca oferta usług czasu wolnego dedykowana różnym grupom docelowym;
 - utrzymujący się od kilku lat ujemny przyrost naturalny, rosnący udział populacji wieku poprodukcyjnym obrazujący proces starzenia się społeczeństwa, odpływ osób wykształconych w wieku produkcyjnym;
 - brak wystarczającej ilości usług opiekuńczych w rejonie wiejskim;
 - mała aktywność młodzieży w życiu społecznym;
 - niski poziom dostępności i zarazem współpracy z instytucjami otoczenia biznesu i podmiotami doradztwa rolniczego.
- c. rekomenduje się przyjęcie logiki interwencji opartej o następujące obszary strategiczne:
- Obszar strategiczny nr 1: *Potencjał uzdrowiskowy i turystyczny;*
 - Obszar strategiczny nr 2: *Lokalna gospodarka;*
 - Obszar strategiczny nr 3: *Spójność techniczna i społeczna;*
 - Obszar strategiczny nr 4: *Efektywność i współpraca.*

Tabela 1. Matryca SRGW 2015–2022

OBSZAR STRATEGICZNY	CEL STRATEGICZNY	POLE OPERACYJNE
Potencjał uzdrowiskowy i turystyczny	Gospodarcze wykorzystanie zasobów naturalnych i dziedzictwa kulturowego Gminy Wołczyn	Solanka wołczyńska
		Ochrona zasobów i bioróżnorodności
		Dziedzictwo przyrody i turystyka aktywna
		Dziedzictwo kultury i turystyka poznawcza
		Usługi czasu wolnego
Lokalna gospodarka	Wzrost zatrudnienia i wzmocnienie lokalnej przedsiębiorczości	Rolnictwo i przetwórstwo rolno-spożywcze
		Przedsiębiorczość
		Zatrudnienie
		Atrakcyjność inwestycyjna
Spójność techniczna i społeczna	Zapewnienie dostępu do wysokiej jakości spójnej i podnoszącej standard życia infrastruktury oraz dostępu do wysokiej jakości usług	Spójność transportowa
		Gospodarka niskoemisyjna i odnawialne źródła energii
		Potencjał intelektualny
		Integracja społeczna
		Rewitalizacja i mieszkalnictwo
		Bezpieczeństwo publiczne
		Aktywne i zdrowe społeczeństwo
		Technologie cyfrowe
		Gospodarka wodno-ściekowa
Efektywność i współpraca	Wzrost partycypacji społecznej i intensywności relacji partnerskich	Zarządzanie w samorządzie
		Spółeczni partnerzy rozwoju
		Współpraca i promocja zewnętrzna

Źródło: Opracowanie własne.

3.2. OBSZAR STRATEGICZNY NR 1 – POTENCJAŁ UZDROWISKOWY I TURYSTYCZNY

Celem strategicznym obszaru nr 1 jest gospodarcze wykorzystanie zasobów naturalnych i dziedzictwa kulturowego Gminy Wołczyn. Przede wszystkim wykorzystanie zasobów wód mineralnych, tj. tzw. solanki wołczyńskiej. W tym celu niezbędna będzie identyfikacja potencjału i potwierdzenie możliwości komercyjnego wykorzystania tychże zasobów. W przypadku pozytywnych wyników etapu poszukiwawczo-badawczego, racjonalne wydaje się być poszukiwanie inwestora prywatnego na budowę tężni solankowej. W dłuższej perspektywie nie wyklucza się przekształcenia gminy w gminę uzdrowiskową.

Pożądanym działaniem będą także wszelkie inicjatywy zmierzające do podniesienia atrakcyjności turystycznej gminy, nie tylko w wymiarze turystyki aktywnej, ale ze szczególnym uwzględnieniem turystyki poznawczej. Gmina powinna w szczególności kontynuować i rozwijać działania związane z promowaniem walorów Ziemi Kluczborsko-Oleskiej w ramach KOLOT zgodnie z „*Sektorową Strategią Rozwoju Turystyki na Obszarach Wiejskich w gminach: Kluczbork, Byczyna, Wołczyn i Lasowice Wielkie*” oraz rozwojem klastra turystycznego „*Kraina miodu i mleka*”.

Niewątpliwie zadbać należy o rozwój oferty usług czasu wolnego, która łączyć będzie zarówno usługi na rzecz społeczności lokalnej, jak i turystów i odwiedzających. Za tego rodzaju działania Gmina Wołczyn będzie odpowiadać w ramach realizacji Strategii Rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork-Namysłów-Olesno – platforma interwencji *Sport*.

Korzystanie z zasobów naturalnych, dziedzictwa przyrody i dziedzictwa kulturowego winno odbywać się w poszanowaniu potrzeb środowiska naturalnego, promocji ekologii oraz ochrony i promocji cennych gatunków. Za tego rodzaju działania Gmina Wołczyn będzie odpowiadać w ramach realizacji Strategii Rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork-Namysłów-Olesno – platforma interwencji *Ochrona bioróżnorodności i obszarów cennych przyrodniczo*.

Tabela 2. Obszar strategiczny nr 1 – proponowane kierunki działania

Proponowany kierunek działania	Pole operacyjne	Podmiot odpowiedzialny	Podmiot wspierający
Identyfikacja potencjału i potwierdzenie możliwości komercyjnego wykorzystania tychże zasobów tzw. Solanki wołczyńskiej	1.1.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gmina Wołczyn 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ośrodki akademickie; ▪ instytucje naukowo-badawcze
W przypadku pozytywnych wyników etapu poszukiwawczo-badawczego – poszukiwanie inwestora prywatnego na budowę tężni solankowej oraz budowa tężni lub innej infrastruktury eksploatacji zasobów	1.1.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gmina Wołczyn; ▪ inwestor prywatny 	
W przypadku potwierdzenia właściwości leczniczych solanki wołczyńskiej, opracowanie operatu uzdrowiskowego i wszczęcie procedury zmierzającej do przekształcenia Gminy Wołczyn w gminę uzdrowiskową	1.1.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gmina Wołczyn 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ministerstwo Zdrowia; ▪ Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji
Aktywizacja Stobrowskiej Strefy Rehabilitacji i Rekreacji	1.1.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Stowarzyszenie Stobrowska Strefa Rehabilitacji i Rekreacji 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gmina Wołczyn

Proponowany kierunek działania	Pole operacyjne	Podmiot odpowiedzialny	Podmiot wspierający
Współpraca samorządowa (głównie z OF KNO*) oraz z innymi organami dla ochrony bioróżnorodności i obszarów cennych przyrodniczo, w tym m.in. reintrodukcji, ochrony ex situ i in situ gatunków zagrożonych, czy ochrony i odbudowy zdegradowanych i zagrożonych siedlisk przyrodniczych	1.2.	<ul style="list-style-type: none">Gmina Wołczyn;Stowarzyszenie OF KNO	<ul style="list-style-type: none">Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska;organizacje pozarządowe;PGL Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne;Parki Krajobrazowe
Współpraca w zakresie tworzenia centrów ochrony różnorodności biologicznej oraz współpraca w zakresie budowy, rozbudowy, modernizacji i doposażenia obiektów, wraz z infrastrukturą towarzyszącą, niezbędnych do realizacji zadań z zakresu ochrony bioróżnorodności	1.2.	<ul style="list-style-type: none">Gmina Wołczyn;Stowarzyszenie OF KNO	<ul style="list-style-type: none">Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska;organizacje pozarządowe;PGL Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne;Parki Krajobrazowe
Prowadzenie działalności w zakresie edukacji ekologicznej	1.2.	<ul style="list-style-type: none">Gmina Wołczyn;Stowarzyszenie OF KNO	<ul style="list-style-type: none">organizacje pozarządowe
Współpraca z gminami OF KNO w zakresie opracowania spójnej koncepcji szlaków, tras i ścieżek turystycznych/rowerowych/piesznych/konnych/ wodnych etc. oraz ich wytyczenie /modernizacja/uporządkowanie/oznakowanie, jak również promocja	1.3.	<ul style="list-style-type: none">Gmina Wołczyn;Stowarzyszenie OF KNO;Lokalna Grupa Działania „Dolina Stobrawy”	<ul style="list-style-type: none">Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze
Rozbudowa infrastruktury rekreacyjnej (w tym sportowej)	1.3.	<ul style="list-style-type: none">Gmina Wołczyn	
Współpraca z gminami OF KNO w zakresie tworzenia wspólnej oferty turystycznej w oparciu o tradycję, obyczaje, kulturę, wytwórczość obszarów wiejskich, wydarzenia kulturalne o zasięgu ponadlokalnym, zasoby turystyki aktywnej	1.4.	<ul style="list-style-type: none">Gmina Wołczyn;Stowarzyszenie OF KNO;Lokalna Grupa Działania „Dolina Stobrawy”	<ul style="list-style-type: none">Muzeum Regionalne Wsi Opolskiej;Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze
Zachowanie, ochrona, udostępnianie, przyjazne wykorzystanie, promocja budynków, obiektów i przestrzeni dziedzictwa kulturowego	1.4.	<ul style="list-style-type: none">Gmina Wołczyn;Stowarzyszenia OF KNO;LGD „Dolina Stobrawy”	<ul style="list-style-type: none">sąsiadujące jednostki samorządu terytorialnego
Rozwój lokalnych miejsc aktywności społecznej (głównie świetlice wiejskie)	1.4.	<ul style="list-style-type: none">Gmina Wołczyn;LGD „Dolina Stobrawy”	

* Obszar Funkcjonalny Kluczbork-Namysłów-Olesno.

Proponowany kierunek działania	Pole operacyjne	Podmiot odpowiedzialny	Podmiot wspierający
Rozwój oferty kulturalnej skierowanej do różnych grup odbiorców	1.5.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gmina Wołczyn; ▪ jednostki pomocnicze; ▪ organizacje pozarządowe; ▪ LGD „Dolina Stobrawy” 	
Rozwój oferty rekreacyjno-sportowej skierowanej do różnych grup odbiorców	1.5.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gmina Wołczyn; ▪ jednostki organizacyjne; ▪ jednostki pomocnicze; ▪ organizacje pozarządowe; ▪ LGD „Dolina Stobrawy” 	
Rozwój oferty edukacyjnej skierowanej do różnych grup odbiorców	1.5.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gmina Wołczyn; ▪ jednostki organizacyjne; ▪ jednostki pomocnicze; ▪ organizacje pozarządowe; ▪ LGD „Dolina Stobrawy” 	
Wprowadzenie nowych form pracy z grupami docelowymi (np. trenerzy miejscy, sołtacy)	1.5.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ jednostki organizacyjne; ▪ jednostki pomocnicze; ▪ organizacje pozarządowe; ▪ LGD „Dolina Stobrawy” 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Stowarzyszenie OF KNO; ▪ Gmina Wołczyn;

Źródło: Opracowanie własne.

3.3. OBSZAR STRATEGICZNY NR 2 – LOKALNA GOSPODARKA

Celem strategicznym obszaru nr 2 jest wzrost zatrudnienia i wzmocnienie lokalnej przedsiębiorczości. W zakresie rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego, pożądanym jest dalszy rozwój gospodarstw rolnych oraz identyfikacja możliwości szerszego upowszechnienia rolnictwa ekologicznego i zamawianego. W zakresie przedsiębiorczości i zatrudnienia planowana jest realizacja działań przyczyniających się do wzrostu kwalifikacji osób, które mają największe problemy z podjęciem zatrudnienia oraz osób o przedsiębiorczych aspiracjach. Działanie to przyczynia się do wzrostu zatrudnienia oraz samodzielności gospodarczej mieszkańców. Bardzo duże znaczenie dla powodzenia w/w działań będzie miała współpraca z samorządem powiatu, a przede wszystkim z Powiatowym Urzędem Pracy w Kluczborku oraz jednostkami kształcenia ponadgimnazjalnego.

Z perspektywy rozwoju rynku pracy, mimo pewnych ograniczeń gospodarczych, działaniem koniecznym będzie zagospodarowanie terenów inwestycyjnych. Gmina Wołczyn dysponuje atrakcyjnymi terenami inwestycyjnymi, jednakże część w/w terenów wymaga uzbrojenia/dozbrojenia.

Tabela 3. Obszar strategiczny nr 2 – proponowane kierunki działania

Proponowany kierunek działania	Pole operacyjne	Podmiot odpowiedzialny	Podmiot wspierający
Rozwój rolnictwa zamawianego i ekorolnictwa	2.1.	<ul style="list-style-type: none">gospodarstwa rolne	<ul style="list-style-type: none">Centralny Ośrodek Badań Odmian Roślin Uprawnych;Agencja Rozwoju i Modernizacji Rolnictwa
Wykorzystanie możliwych form wsparcia w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014–2020	2.1.	<ul style="list-style-type: none">gospodarstwa rolne;LGD „Dolina Stobrawy”	<ul style="list-style-type: none">Agencja Rozwoju i Modernizacji Rolnictwa;Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Łosiu
Promocja współpracy i współpraca gospodarstw rolnych z instytucjami otoczenia biznesu, organizacjami naukowo-badawczymi w zakresie innowacji w rolnictwie	2.1.	<ul style="list-style-type: none">Gmina Wołczyn;gospodarstwa rolne;Instytucje Otoczenia Biznesu	<ul style="list-style-type: none">Agencja Rozwoju i Modernizacji Rolnictwa;Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Łosiu
Nawiązanie współpracy z regionalną, prężnie działającą instytucją otoczenia biznesu, wspierającą rozwój przedsiębiorstw, instytucjami pośredniczącymi w ramach inicjatywy Jeremie i innych instrumentów finansowych	2.2.	<ul style="list-style-type: none">Gmina Wołczyn;Instytucje Otoczenia Biznesu	<ul style="list-style-type: none">przedsiębiorstwa i organizacje przedsiębiorstw
Wprowadzenie narzędzi doradczo-szkoleniowych i mentorskich ukierunkowanych na rozwój lokalnych przedsiębiorstw i powstawania nowych podmiotów, w tym wsparcie informacyjno-doradcze w zakresie funduszy unijnych, pożyczek i innych dostępnych instrumentów finansowych	2.2.	<ul style="list-style-type: none">Gmina Wołczyn;Instytucje Otoczenia Biznesu	
Promocja lokalnej przedsiębiorczości, rolnictwa i lokalnych produktów poprzez udział w targach i misjach gospodarczych regionalnych, krajowych i zagranicznych	2.2.	<ul style="list-style-type: none">Gmina Wołczyn;przedsiębiorstwa i organizacje przedsiębiorstw	<ul style="list-style-type: none">przedsiębiorstwa i organizacje przedsiębiorstw

Proponowany kierunek działania	Pole operacyjne	Podmiot odpowiedzialny	Podmiot wspierający
Wprowadzenie transparentnego systemu przyznawania ulg finansowych i wsparcia pozafinansowego dla nowopowstałych przedsiębiorstw oraz przedsiębiorstw z potencjałem rozwojowym, w szczególności generujących miejsca pracy	2.2.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gmina Wołczyn; ▪ Instytucje Otoczenia Biznesu 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ przedsiębiorstwa i organizacje przedsiębiorstw
Aktywne uczestnictwo w procesach stymulowania przedsiębiorczości w ramach Strategii Rozwoju OF KNO, w tym w zakresierozwoju działalności eksportowej lokalnych przedsiębiorstw, rozwoju wewnątrz obszarowych sieci powiązań biznesowych i ułatwanie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów	2.2.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gmina Wołczyn; ▪ przedsiębiorstwa i organizacje przedsiębiorstw 	
Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych, działania na rzecz podnoszenia kompetencji i kwalifikacji zawodowych zgodnie z potrzebami rynku pracy dla osób bezrobotnych, przedsiębiorczych	2.3.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Powiatowy Urząd Pracy 	
Promocja edukacji zawodowej, rozwój systemu staży i praktyk, wsparcie w zdobyciu doświadczenia zawodowego, współpraca placówek kształcenia gimnazjalnego i zawodowego z sektorem przedsiębiorstw, a z czasem także z Wołczyńską Radą Gospodarczą	2.3.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ placówki kształcenia gimnazjalnego; ▪ placówki kształcenia ponadgimnazjalnego; ▪ Powiatowy Urząd Pracy; ▪ przedsiębiorstwa i organizacje przedsiębiorstw 	
Współpraca z Gminą Kluczbork i Gminą Namysłów w zakresie zatrudnienia w przedsiębiorstwach zlokalizowanych w Specjalnych Strefach Ekonomicznych	2.3.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gmina Wołczyn; ▪ Gmina Kluczbork; ▪ Gmina Namysłów 	
Promocja mobilności jednego dnia oraz mobilności zawodowej Europejskich Służb Zatrudnienia (EURES)	2.3.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Powiatowy Urząd Pracy 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gmina Wołczyn; ▪ Stowarzyszenie OF KNO
Wytyczenie i uzbrojenie terenów pod inwestycje	2.4.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gmina Wołczyn 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Stowarzyszenie OF KNO
Promocja gospodarcza, w tym terenów inwestycyjnych, zgodnie z działaniami zintegrowanej promocji gospodarczej z poziomu OF KNO	2.4.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gmina Wołczyn; ▪ Stowarzyszenie OF KNO; ▪ przedsiębiorstwa i organizacje przedsiębiorstw 	

Źródło: Opracowanie własne.

3.4. OBSZAR STRATEGICZNY NR 3 – SPÓJNOŚĆ TECHNICZNA I SPOŁECZNA

Celem strategicznym obszaru nr 3 jest zapewnienie dostępu do wysokiej jakości spójnej i podnoszącej standard życia infrastruktury oraz dostępu do wysokiej, jakości usług. Działania zostaną skoncentrowane na infrastrukturze i usługach publicznych, jednakże takie obszary jak gospodarka niskoemisyjna i odnawialne źródła energii, rewitalizacja i mieszkalnictwo, aktywne i zdrowe społeczeństwo oraz technologie cyfrowe, będą realizowane także przez podmioty niepubliczne w ramach własnej inicjatywy.

Za działania związane z infrastrukturą aktywnego i zdrowego społeczeństwa Gmina Wołczyn będzie odpowiadać w ramach realizacji Strategii Rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork-Namysłów-Olesno – platforma interwencji *Nowoczesne zasoby ochrony zdrowia*.

Tabela 4. Obszar strategiczny nr 3 – proponowane kierunki działania

Proponowany kierunek działania	Pole operacyjne	Podmiot odpowiedzialny	Podmiot wspierający
Przebudowa/modernizacja drógw Wołczynie wraz z infrastrukturą towarzyszącą	3.1.	<ul style="list-style-type: none">Gmina Wołczyn;Powiat Kluczborski;Województwo Opolskie;Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad;inni właściciele infrastruktury drogowej	
Przebudowa i modernizacja dróg poza i na obszarach wiejskich gminy	3.1.	<ul style="list-style-type: none">Gmina Wołczyn;Powiat Kluczborski;Województwo Opolskie;Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad;inni właściciele infrastruktury drogowej	
Budowa obwodnicy Wołczyna	3.1.	<ul style="list-style-type: none">Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad	<ul style="list-style-type: none">Gmina Wołczyn
Sukcesywne uzupełnianie niedostatków infrastruktury okołodrogowej, w tym budowa, rozbudowa, przebudowa i modernizacja ciągów pieszych, rowerowych, pieszo-rowerowych, sygnalizacji świetlnej, oświetlenia	3.1.	<ul style="list-style-type: none">Gmina Wołczyn;Powiat Kluczborski;Województwo Opolskie	
Budowa ścieżek rowerowych wzdłuż głównych dróg publicznych, ze szczególnym uwzględnieniem ścieżki rowerowej wzdłuż drogi krajowej DK 42	3.1.	<ul style="list-style-type: none">Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad;Gmina Wołczyn;Gmina Kluczbork	<ul style="list-style-type: none">Powiat Kluczborski;Województwo Opolskie
Poprawa jakości transportu zbiorowego poprzez wzrost intensywności połączeń autobusowych oraz kolejowych	3.1.	<ul style="list-style-type: none">Opolskie Koleje Regionalne;PKS Kluczbork Sp. z o.o.	<ul style="list-style-type: none">Gmina Wołczyn

Proponowany kierunek działania	Pole operacyjne	Podmiot odpowiedzialny	Podmiot wspierający
Współtworzenie zintegrowanego systemu zarządzania energią na terenie OF KNO, w tym udział w opracowaniu koncepcji polityki energetycznej OF KNO	3.2.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gmina Wołczyn; ▪ Stowarzyszenie OF KNO 	
Identyfikacja obiektów użyteczności publicznej, w których zasadne jest zrealizowanie strategii niskoemisyjnej oraz opracowanie audytów energetycznych	3.2.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gmina Wołczyn; ▪ Powiat Kluczborski 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Stowarzyszenie OF KNO
Głęboka modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej wraz z zastosowaniem źródeł energii odnawialnej	3.2.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gmina Wołczyn; ▪ Powiat Kluczborski 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Stowarzyszenie OF KNO
Opracowanie i wdrożenie programu informacyjnego na temat wykorzystania odnawialnych źródeł energii	3.2.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gmina Wołczyn; ▪ LGD „Dolina Stobrawy”; ▪ Organizacje pozarządowe 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Stowarzyszenie OF KNO
Głęboka modernizacja energetyczna budynków sektora mieszkaniowego wraz z zastosowaniem źródeł energii odnawialnej	3.2.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gmina Wołczyn; ▪ wspólnoty mieszkaniowe; ▪ spółdzielnie mieszkaniowe 	
Głęboka modernizacja energetyczna budynków sektora przedsiębiorstw wraz z zastosowaniem źródeł energii odnawialnej	3.2.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ przedsiębiorstwa 	
Udział w procesie opracowania i wdrożenia monitoringu procesów edukacyjnych prowadzonych z poziomu OF KNO	3.3.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gmina Wołczyn; ▪ Stowarzyszenie OF KNO 	
Wsparcie opieki nad dzieckiem do lat 3 (otwarcie żłobka i oddziału wczesno przedszkolnego) oraz wychowania przedszkolnego	3.3.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gmina Wołczyn; ▪ przedsiębiorcy; ▪ organizacje pozarządowe 	
Doposażenie jednostek edukacyjnych w sprzęt i materiały dydaktyczne na potrzeby pracowni w tym m.in. do nauki przedmiotów matematyczno-przyrodniczych, informatycznych i języków obcych oraz na potrzeby prowadzenia zajęć dodatkowych, w tym m.in. z przedsiębiorczości	3.3.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gmina Wołczyn; ▪ jednostki edukacyjne 	

Proponowany kierunek działania	Pole operacyjne	Podmiot odpowiedzialny	Podmiot wspierający
Budowanie i realizacja programów edukacyjnych w zakresie kompetencji kluczowych na rynku pracy, wsparcie nauki języków obcych; nauk matematyczno-przyrodniczych i TIK* oraz postaw kreatywności, innowacyjności, przedsiębiorczości, itp. na wszystkich etapach kształcenia	3.3.	<ul style="list-style-type: none">Gmina Wołczyn;jednostki edukacyjne	
Opracowanie i realizacja programów pomocy stypendialnej dla uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych (m.in. uczniowie niepełnosprawni; uczniowie uzdolnieni, zagrożeni przedwczesnym kończeniem nauki)	3.3.	<ul style="list-style-type: none">Gmina Wołczyn;jednostki edukacyjne	
Rozwój działań związanych z doradztwem zawodowym i planowaniem ścieżki edukacyjnej na poziomie edukacji gimnazjalnej	3.3.	<ul style="list-style-type: none">Gmina Wołczyn;Powiatowy Urząd Pracy;jednostki edukacyjne	
Promocja edukacji zawodowej i technicznej, informowanie na temat edukacji zamawianej, rozwój systemu praktyk i staży zawodowych, promocja współpracy z sektorem przedsiębiorstw	3.3.	<ul style="list-style-type: none">Gmina Wołczyn;Powiatowy Urząd Pracy;jednostki edukacyjne	<ul style="list-style-type: none">przedsiębiorstwa i organizacje przedsiębiorstw;organizacje pozarządowe
Wprowadzenie szkoleń, doradztwa oraz innych form podwyższania kwalifikacji dla nauczycieli i pracowników pedagogicznych pod kątem kluczowych kompetencji uczniów niezbędnych do poruszania się po rynku pracy, tj. TIK, matematyczno-przyrodniczych, języków obcych, nauczania eksperymentalnego, właściwych postaw uczniów (kreatywności, innowacyjności, pracy zespołowej) oraz metod zindywidualizowanego podejścia do ucznia oraz wykorzystania narzędzi wspierających pomoc psychologiczno-pedagogiczną na każdym etapie edukacyjnym (m.in. dla uczniów niepełnosprawnych, uczniów uzdolnionych, zagrożonych przedwczesnym kończeniem nauki)	3.3.	<ul style="list-style-type: none">Gmina Wołczyn;jednostki edukacyjne	<ul style="list-style-type: none">organizacje pozarządowe

* ICT – techniki informacyjne i komunikacyjne.

Proponowany kierunek działania	Pole operacyjne	Podmiot odpowiedzialny	Podmiot wspierający
Kompleksowe działania integracji i aktywizacji społeczno-zawodowej m.in. dla osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, seniorów, osób samotnych oraz osób niepełnosprawnych w tym zwiększenie dostępu do poradnictwa specjalistycznego oraz rozwój usług asystenckich i bytowych, w szczególności na obszarach wiejskich	3.4.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ośrodek Pomocy Społecznej; ▪ Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; ▪ Powiatowy Urząd Pracy; ▪ organizacje pozarządowe 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gmina Wołczyn
Wsparcie rodziny przeżywającej problemy opiekuńczo-wychowawcze, w tym w sytuacji zagrożenia utraty możliwości opieki nad dziećmi oraz wsparcie pieczy zastępczej	3.4.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ośrodek Pomocy Społecznej; ▪ Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; ▪ organizacje pozarządowe 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gmina Wołczyn
Podnoszenie świadomości osób/rodzin zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym/ seniorów oraz osób niepełnosprawnych o dostępnych formach pomocy i doradztwa specjalistycznego	3.4.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ośrodek Pomocy Społecznej; ▪ Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie; ▪ organizacje pozarządowe 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gmina Wołczyn
Poprawa dostępu do mieszkań chronionych/wspomaganych/treningowych, rozwój mieszkań serwisowanych dla seniorów, przystosowanie wybranych obiektów komunalnych na potrzeby domów dziennej opieki, także zgodnie z ustaleniami na poziomie OF KNO	3.4.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gmina Wołczyn; ▪ Powiat Kluczborski; ▪ przedsiębiorstwa 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Stowarzyszenie OF KNO
Aktualizacja lub sporządzenie nowego Lokalnego Programu Rewitalizacji, wyznaczenie obszarów wymagających interwencji oraz zaprogramowanie działań rewitalizacyjnych	3.5.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gmina Wołczyn; ▪ wspólnoty mieszkaniowe i spółdzielnie mieszkaniowe; ▪ organizacje pozarządowe 	
Uczestnictwo w procesach planowania, rozbudowy i modernizacji infrastruktury technicznej dla potrzeb zarządzania kryzysowego i bezpieczeństwa publicznego, przeciwdziałania zagrożeniom naturalnym i antropogenicznym, monitoring zagrożeń naturalnych i alarmowanie	3.6.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gmina Wołczyn; ▪ OSP* 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy; ▪ Państwowa Straż Pożarna ▪ Służba Policji; ▪ Powiat Kluczborski; ▪ gminy powiatu kluczborskiego

* OSP – Ochotnicza Straż Pożarna.

Proponowany kierunek działania	Pole operacyjne	Podmiot odpowiedzialny	Podmiot wspierający
Wyposażenie jednostek OSP w specjalistyczny sprzęt ratowniczo-gaśniczy dla przeciwdziałania i likwidacji skutków katastrof oraz doskonalenie procesów ratowniczo-gaśniczych OSP w ramach specjalistycznych szkoleń	3.6.	<ul style="list-style-type: none">Gmina Wołczyn;OSP	<ul style="list-style-type: none">Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy;Państwowa Straż Pożarna
Rozbudowa, przebudowa, modernizacja, remontremiz strażackich	3.6.	<ul style="list-style-type: none">Gmina Wołczyn;OSP	<ul style="list-style-type: none">Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy;Państwowa Straż Pożarna
Identyfikacja jednostek chorobowych oraz potrzeb zdrowotnych specyficznych dla obszaru, we współpracy na poziomie OF KNO	3.7.	<ul style="list-style-type: none">Gmina Wołczyn;gminy powiatu kluczborskiego;Powiat Kluczborski;Stowarzyszenie OF KNO;jednostki ochrony zdrowia	<ul style="list-style-type: none">Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna;Opolski Wojewódzki Oddział Narodowego Funduszu Zdrowia
Udział w budowaniu i realizacji kompleksowych populacyjnych programów profilaktycznych skierowanych do różnych grup docelowych (dzieci i młodzież, osoby aktywne na rynku pracy, kobiety w okresie prokreacyjnym, seniorzy)	3.7.	<ul style="list-style-type: none">Gmina Wołczyn;gminy powiatu kluczborskiego;Powiat Kluczborski;Stowarzyszenie OF KNO;jednostki ochrony zdrowia	<ul style="list-style-type: none">Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna;Opolski Wojewódzki Oddział Narodowego Funduszu Zdrowia
Rozwój elektronicznych usług publicznych z uwzględnieniem rozwoju systemów back-office oraz digitalizacją zasobów	3.6.	<ul style="list-style-type: none">Gmina Wołczyn;jednostki organizacyjne	<ul style="list-style-type: none">Powiat Kluczborski;Stowarzyszenie OF KNO
Modernizacja oczyszczalni ścieków pod kątem zagospodarowania osadów ściekowych – budowa suszarni słonecznej*	3.6.	<ul style="list-style-type: none">Gmina Wołczyn	
Dalsze kanalizowanie obszaru gminy	3.6.	<ul style="list-style-type: none">Gmina Wołczyn	
Modernizacja 3 ujęć wody (zmiana technologii uzdatniania, rekonstrukcja studni głębinowych)	3.6.	<ul style="list-style-type: none">Gmina Wołczyn	
Modernizacja sieci wodociągowej	3.6.	<ul style="list-style-type: none">Gmina Wołczyn	
Uporządkowanie stosunków melioracyjnych	3.6.	<ul style="list-style-type: none">Gmina Wołczyn	

Źródło: Opracowanie własne.

* Inwestycja jest na etapie sporządzania dokumentacji.

3.5. OBSZAR STRATEGICZNY NR 4 – EFEKTYWNOŚĆ I WSPÓŁPRACA

Celem strategicznym obszaru nr 4 jest wzrost partycypacji społecznej i intensywności relacji partnerskich. W zakresie zarządzania w samorządzie planowane jest podnoszenie kompetencji służb samorządowych oraz sukcesywna standaryzacja procedur zarządzania. W zakresie aktywizacji partnerów społecznych planowany jest szereg działań nawiązujących do koncepcji partnerstwa publiczno-społecznego oraz sukcesywnie testowanie nowych form współpracy, w tym rozpoznanie w zakresie możliwości tworzenia Rady Młodzieżowej i Rady Seniorów czy budżetu obywatelskiego. Dla realizacji zadań zaplanowanych w Strategii Rozwoju Gminy Wołczyn oraz Strategii Rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork – Namysłów -Olesno niezbędne będzie doskonalenie współpracy sektorowej/międzysektorowej i zewnętrznej, jak również promocja Gminy Wołczyn.

Tabela 5. Obszar strategiczny nr 4 – proponowane kierunki działania

Proponowany kierunek działania	Pole operacyjne	Podmiot odpowiedzialny	Podmiot wspierający
Szkolenia zawodowe i inne formy rozwoju zawodowego pracowników administracji	4.1.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Urząd Miejski w Wołczynie; ▪ jednostki organizacyjne 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gmina Wołczyn
Wdrażanie procedur i procesów zgodnie z uznanymi metodologiami	4.1.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Urząd Miejski w Wołczynie; ▪ jednostki organizacyjne 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gmina Wołczyn
Aktywizacja społecznych partnerów rozwoju, w tym m.in. szersze zastosowanie mechanizmu konsultacji społecznych, inicjatyw lokalnych, itp.	4.1./4.2.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gmina Wołczyn 	
Realizacja projektów z udziałem organizacji pozarządowych, w tym w formule partnerstwa publiczno-społecznego, przede wszystkim w zakresie włączenia społecznego, ochrony zdrowia, kampanii informacyjnych i turystyki	4.2.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gmina Wołczyn; ▪ organizacje pozarządowe 	
Aktywny udział w pracach i działaniach OF KNO	4.3.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gmina Wołczyn; ▪ Stowarzyszenie OF KNO 	
Współpraca z podmiotami turystyki i innymi samorządami w celu wypracowania wspólnej, spójnej i komplementarnej oferty turystycznej	4.3.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gmina Wołczyn; ▪ inne jednostki samorządu terytorialnego; ▪ przedsiębiorcy; ▪ organizacje pozarządowe; ▪ grupy nieformalne; ▪ lokalni liderzy 	
Promocja zewnętrzna, w tym gospodarcza i turystyczna	4.3.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gmina Wołczyn 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ organizacje pozarządowe; ▪ przedsiębiorcy

Źródło: Opracowanie własne.

4. ZADANIA STRATEGICZNE

Tabela 6. Zadania strategiczne do realizacji w latach 2015–2022

L.p.	Nazwa projektu/zadania	Lata realizacji	Szacunkowa wartość
1.	Przebudowa ul. Polnej w Wołczynie wraz z kanalizacją	2015–2016	710 000
2.	Budowa drogi do terenów inwestycyjnych w Gierałcicach	2015–2022	2 000 000
3.	Przebudowa drogi ul. Młyńska w m. Szymonków	2015–2016	1 000 000
4.	Budowa drogi w Duczowie Małym	2016–2022	1 000 000
5.	Budowa drogi gminnej Gierałcice -Wąsice	2016–2022	1 000 000
6.	Budowa drogi ul. Leśna w Wołczynie	2016–2020	500 000
7.	Budowa dróg na Osiedlu Domów Jednorodzinnych przy ul. Poznańskiej w Wołczynie	2017–2022	1 300 000
8.	Budowa drogi dojazdowej do gruntów rolnych Świniary Małe -Szymonków	2017–2022	1 200 000
9.	Budowa drogi dojazdowej do gruntów rolnych w Gierałcicach przez przysiółek Gierałcice Małe do drogi krajowej 42	2017–2022	500 000
10.	Budowa drogi dojazdowej do gruntów rolnych Szum – Wąsice	2020–2022	1 500 000
11.	Budowa drogi dojazdowej do gruntów rolnych Bruny – Chomącko	2015–2020	800 000
12.	Odbudowa mostu w Markotowie Dużym	2016–2020	500 000
13.	Przebudowa Pl. Wolności wraz z parkingiem, ul. Młyńskiej, ul. Krótkiej i pl. Partyzantów w Wołczynie	2019–2022	1 000 000
14.	Uzbrojenie sieci osiedla domów jednorodzinnych przy ul. Poznańskiej w Wołczynie	2016–2020	1 100 000
15.	Budowa kanalizacji sanitarnej w Skałagach	2016–2022	3 000 000
16.	Budowa kanalizacji sanitarnej w Krzywiczynach	2016–2022	3 000 000
17.	Budowa kanalizacji sanitarnej w Wierzbicy Dolnej i Świniarach Wielkich	2016–2022	2 500 000
18.	Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej	2015–2022	3 000 000
19.	Budowa świetlicy wiejskiej w Duczowie Małym	2016–2017	400 000
20.	Rozbudowa targowiska w Wołczynie	2016–2020	250 000
21.	Rozbudowa i modernizacja oświetlenia ulicznego na terenie gminy Wołczyn (wraz z projektem w Rynku w Wołczynie)	2016–2022	500 000
22.	Budowa i przebudowa obiektów rekreacyjno – sportowych w tym hali sportowej w Komorznie, Stadionu Miejskiego w Wołczynie, Kąpieliska w Wołczynie	2016–2022	1 000 000
23.	Budowa infrastruktury turystycznej, w tym ścieżek rowerowych	2016–2022	2 000 000
24.	Budowa placu rekreacyjno-sportowego – Park Przyjaźni w Wołczynie	2015–2022	1 000 000
25.	Zagospodarowanie źródeł termalnych (prywatny inwestor lub partnerstwo publiczno-prywatne)	2015–2022	100 000
SUMA			30 860 000

Źródło: Opracowanie własne.

5. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Najważniejszym źródłem finansowania działań strategicznych będą środki z funduszy unijnych (Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego – EFRR, Europejskiego Funduszu Społecznego – EFS i Funduszu Spójności. Ponadto w finansowaniu działań SRGW 2015–2022 niezbędne będzie zaangażowanie prywatnych środków, w tym pochodzących z bezzwrotnych i zwrotnych funduszy oraz rozwój instrumentów finansowych opartych na partnerstwie publiczno-prywatnym i partnerstwie publiczno-społecznym. Źródła finansowania SRGW 2015–2022:

1. Środki własne Gminy Wołczyn.
2. Krajowe i zagraniczne mechanizmy finansowe, w tym:
 - środki finansowe transferowane w ramach Perspektywy Finansowej Unii Europejskiej na lata 2014–2020;
 - środki finansowe z Mechanizmów Finansowych Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Mechanizmu Norweskiego;
 - inne zagraniczne środki finansowe;
 - krajowe środki finansowe, w tym m.in. z Narodowego Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, z Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz innych agencji rządowych;
 - inne źródła finansowania.
3. Komercyjne instrumenty finansowe, w tym:
 - pożyczki i kredyty bankowe;
 - leasing finansowy;
 - inne.

Tabela 7. Główne – zewnętrzne źródła finansowania

Nr PO	Pole operacyjne	Osie priorytetowe RPO WO 2014–2020	Inne źródła finansowanie
1.1.	Solanka wołczyńska	OP I Innowacje w gospodarce; OP III Konkurencyjna gospodarka; OP V Ochrona środowiska, dziedzictwa kulturowego i naturalnego	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014–2020
1.2.	Ochrona zasobów i bioróżnorodności	OP V Ochrona środowiska, dziedzictwa kulturowego i naturalnego	Programy ochrony środowiska Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
1.3.	Dziedzictwo przyrody i turystyka aktywna	OP V Ochrona środowiska, dziedzictwa kulturowego i naturalnego	Programy ochrony środowiska Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
1.4.	Dziedzictwo kultury i turystyka poznawcza	OP V Ochrona środowiska, dziedzictwa kulturowego i naturalnego	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020; Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014–2020; Programy ochrony zabytków i promocji dziedzictwa kulturalnego finansowane ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego; Program Kreatywna Europa na lata 2014–2020

1.5.	Usługi czasu wolnego	OP V Ochrona środowiska, dziedzictwa kulturowego i naturalnego; OP VIII Integracja społeczna	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020; Program Kreatywna Europa na lata 2014–2020
2.1.	Rolnictwo i przetwórstwo rolno-spożywcze		Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020
2.2.	Przedsiębiorczość	OP I Innowacje w gospodarce; OP II Konkurencyjna gospodarka; OP VII Konkurencyjny rynek pracy	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020
2.3.	Zatrudnienie	OP II Konkurencyjna gospodarka; OP VII Konkurencyjny rynek pracy	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020
2.4.	Tereny inwestycyjne	OP II Konkurencyjna gospodarka; OP VII Konkurencyjny rynek pracy	
3.1.	Spójność transportowa	OP V Zrównoważony transport na rzecz mobilności mieszkańców	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014–2020; Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020
3.2.	Gospodarka niskoemisyjna i odnawialne źródła energii	OP II Gospodarka niskoemisyjna	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020; Programy ochrony środowiska Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
3.3.	Potencjał intelektualny	OP IX Wysoka jakość edukacji	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020; Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014–2020
3.4.	Integracja społeczna	OP VII Konkurencyjny rynek pracy; OP VIII Integracja społeczna	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020; Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014–2020
3.5.	Rewitalizacja i mieszkalnictwo	OP VI Ochrona środowiska, dziedzictwa kulturowego i naturalnego	Programy ochrony środowiska Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
3.6.	Bezpieczeństwo publiczne	OP V Zapobieganie zagrożeniom	Programy ochrony środowiska Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej; Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014–2020

3.7.	Aktywne i zdrowe społeczeństwo	OP VIII Integracja społeczna; OP X Inwestycje w infrastrukturę społeczną	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020; Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014–2020
3.8.	Technologie cyfrowe	OP VIII Integracja społeczna; OP IX Wysoka jakość edukacji; OP X Inwestycje w infrastrukturę społeczną	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020; Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014–2020; Program Operacyjny Cyfrowa Polska 2014–2020
3.9.	Gospodarka wodno-ściekowa	OP VI Ochrona środowiska, dziedzictwa kulturowego i naturalnego	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020; Programy ochrony środowiska Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej; Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014–2020
4.1.	Zarządzanie w samorządzie		Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020; Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014–2020
4.2.	Społeczni partnerzy rozwoju	OP VIII Integracja społeczna	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020; Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014–2020
4.3.	Współpraca i promocja zewnętrzna	OP III Konkurencyjna gospodarka	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020

Źródło: Opracowanie własne.

6. SPÓJNOŚĆ Z LOKALNYMI, REGIONALNYMI, KRAJOWYMI I EUROPEJSKIMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI ORAZ TYMI, KTÓRE SĄ NA ETAPIE PROJEKTOWANIA

6.1. KRAJOWE DOKUMENTY STRATEGICZNE

6.1.1. Strategia Europa 2020

Strategia Rozwoju Gminy Wołczyn na lata 2015–2022 wpisuje się w logikę interwencji Strategii Europa 2020 przede wszystkim na poziomie dwóch wzajemnie ze sobą powiązanych priorytetów: rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej oraz rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

6.1.2. Polska 2030. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności (DSRK)¹

Strategia Rozwoju Gminy Wołczyn na lata 2015–2022 wpisuje się w logikę interwencji Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności, m.in. na poziomie następujących celów: celu 3 – poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki, celu 4 – wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki, celu 5 – stworzenie Polski Cyfrowej, celu 6 – rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia, celu 7 – zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska, celu 10 – stworzenie sprawnego państwa, jako modelu działania administracji publicznej oraz celu 11 – wzrost społecznego kapitału rozwoju. Tym samym założenia SRGW przyczyniają się do osiągnięcia celu głównego Strategii Rozwoju Kraju Polska 2030, jakim jest poprawa jakości życia Polaków.

6.1.3. Strategia Rozwoju Kraju 2020 – Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo (SRK)²

Strategia Rozwoju Gminy Wołczyn na lata 2015–2022 wpisuje się w logikę interwencji Strategii Rozwoju Kraju 2020 – Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo na poziomie:

1. Obszaru strategicznego I. Sprawne i efektywne państwo – poprzez wdrażanie działań zapewniających ład administracyjny, działań prowadzących do rozwoju kapitału społecznego oraz zwiększenie efektywności instytucji publicznych.
2. Obszaru strategicznego II. Konkurencyjna gospodarka – poprzez rozwój kapitału ludzkiego, zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i środowiska, wzrost wydajności i zwiększenie innowacyjności gospodarki oraz silniejsze wykorzystanie technologii cyfrowych.
3. Obszaru strategicznego III. Spójność społeczna i terytorialna – poprzez zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym, zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej nim zagrożonych, zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych oraz podnoszenie jakości i dostępności usług publicznych.

Polityka spójności zaproponowana na okres po 2013 r. umożliwi wszystkim państwom członkowskim i regionom aktywne dążenie do inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu³. Założenia te w pełni realizuje SRGW 2015–2022.

¹ *Polska 2030. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności*, Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji. https://mac.gov.pl/files/wp.../12/Polska2030_final_november2012.pdf.

² *Strategia Rozwoju Kraju 2020 – Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo*, Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, http://www.mir.gov.pl/rozwoj_regionalny/polityka_rozwoju/srk_2020/strony.

³ *Inwestowanie w przyszłość Europy, Piąty raport na temat spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej*, Luksemburg, Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2010 r., ISBN 978-92-79-17791-0, doi: 10.2776/26602.

6.1.4. Krajowy Program Reform – Europa 2020

Strategia Rozwoju Gminy Wołczyn na lata 2015–2022 wpisuje się w logikę interwencji Krajowego Programu Reform – Europa 2020 na poziomie: celu w zakresie zatrudnienia, celu energetycznego, celu w zakresie edukacji oraz celu w zakresie przeciwdziałania ubóstwu. Realizacja SRGW 2015–2022 przyczyni się do odrabiania zaległości rozwojowych, w tym do zmniejszenia dystansu infrastrukturalnego m.in. w energetyce, infrastrukturze społecznej oraz podniesienia jakości usług świadczonych przez administrację publiczną.

6.1.5. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010–2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie (KSRR)⁴

Strategia Rozwoju Gminy Wołczyn na lata 2015–2022 wpisuje się w logikę interwencji Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010–2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie na poziomie realizacji polityki regionalnej wspierającej konkurencyjność regionów i zapewniająca spójność terytorialną kraju w ramach takich obszarów strategicznych jak:

1. Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów – konkurencyjność poprzez rozwijanie potencjału rozwojowego i absorpcyjnego obszarów wiejskich, zwiększenie mobilności zawodowej i przestrzennej, wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego, tworzenie warunków do zwiększania inwestycji pozarolniczych, ukierunkowanie na poprawę jakości życia, budowanie atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej.
2. Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych – spójność poprzez restrukturyzację społeczną, gospodarczą i przestrzenną, poprawianie dostępu do usług publicznych i zwiększanie ich jakości, zwiększanie dostępu do e-usług, przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego i wzrost integracji społecznej.
3. Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie – sprawność poprzez wzmacnianie strategicznego podejścia na wszystkich szczeblach, lepsze ukierunkowanie terytorialne środków publicznych, budowanie kapitału społecznego przez sieci współpracy między uczestnikami życia społeczno-gospodarczego.

6.2. REGIONALNE DOKUMENTY STRATEGICZNE

6.2.1. Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020

Strategia Rozwoju Gminy Wołczyn na lata 2015–2022 wpisuje się w logikę interwencji Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego 2020 na poziomie⁵:

Tabela 8. Spójność SRGW 2015–2022 z SRWO 2020

Nr PO	Pole operacyjne	Cele strategiczne SRWO do 2020
1.1.	Solanka wołczyńska	Cel strategiczny 3. Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka; Cel strategiczny 5. Nowoczesne usługi oraz atrakcyjna oferta turystyczno-kulturalna; Cel strategiczny 9. Ośrodki miejskie biegunami wzrostu
1.2.	Ochrona zasobów i bioróżnorodności	Cel strategiczny 7. Wysoka jakość środowiska; Cel strategiczny 9. Ośrodki miejskie biegunami wzrostu;
1.3.	Dziedzictwo przyrody i turystyka aktywna	Cel strategiczny 5. Nowoczesne usługi oraz atrakcyjna oferta turystyczno-kulturalna; Cel strategiczny 7. Wysoka jakość środowiska; Cel strategiczny 9. Ośrodki miejskie biegunami wzrostu Cel strategiczny 10. Wielofunkcyjne obszary wiejskie;
1.4.	Dziedzictwo kultury i turystyka poznawcza	Cel strategiczny 5. Nowoczesne usługi oraz atrakcyjna oferta turystyczno-kulturalna; Cel strategiczny 9. Ośrodki miejskie biegunami wzrostu Cel strategiczny 10. Wielofunkcyjne obszary wiejskie;

⁴ Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010–2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie, 13 lipca 2010 r.

⁵ Spójność poszczególnymi działaniami SRWD 2020.

Nr PO	Pole operacyjne	Cele strategiczne SRWO do 2020
1.5.	Usługi czasu wolnego	Cel strategiczny 5. Nowoczesne usługi oraz atrakcyjna oferta turystyczno-kulturalna; Cel strategiczny 10. Wielofunkcyjne obszary wiejskie;
2.1.	Rolnictwo i przetwórstwo rolno-spożywcze	Cel strategiczny 3. Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka; Cel strategiczny 10. Wielofunkcyjne obszary wiejskie;
2.2.	Przedsiębiorczość	Cel strategiczny 1. Konkurencyjny i stabilny rynek prac; Cel strategiczny 4. Dynamiczne przedsiębiorstwa; Cel strategiczny 9. Ośrodki miejskie biegunami wzrostu; Cel strategiczny 10. Wielofunkcyjne obszary wiejskie;
2.3.	Zatrudnienie	Cel strategiczny 1. Konkurencyjny i stabilny rynek prac; Cel strategiczny 4. Dynamiczne przedsiębiorstwa; Cel strategiczny 9. Ośrodki miejskie biegunami wzrostu; Cel strategiczny 10. Wielofunkcyjne obszary wiejskie;
2.4.	Tereny inwestycyjne	Cel strategiczny 3. Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka; Cel strategiczny 9. Ośrodki miejskie biegunami wzrostu
3.1.	Spójność transportowa	Cel strategiczny 6. Dobra dostępność rynków pracy, dóbr i usług; Cel Strategiczny 8. Konkurencyjna aglomeracja opolska; Cel strategiczny 10. Wielofunkcyjne obszary wiejskie;
3.2.	Gospodarka niskoemisyjna i odnawialne źródła energii	Cel strategiczny 7. Wysoka jakość środowiska; Cel strategiczny 9. Ośrodki miejskie biegunami wzrostu Cel strategiczny 10. Wielofunkcyjne obszary wiejskie;
3.3.	Potencjał intelektualny	Cel strategiczny 2. Aktywna społeczność regionalna; Cel strategiczny 5. Nowoczesne usługi oraz atrakcyjna oferta turystyczno-kulturalna; Cel strategiczny 10. Wielofunkcyjne obszary wiejskie;
3.4.	Integracja społeczna	Cel strategiczny 9. Ośrodki miejskie biegunami wzrostu
3.5.	Rewitalizacja i mieszkalnictwo	Cel strategiczny 2. Aktywna społeczność regionalna; Cel strategiczny 9. Ośrodki miejskie biegunami wzrostu
3.6.	Bezpieczeństwo publiczne	Cel strategiczny 7. Wysoka jakość środowiska;
3.7.	Aktywne i zdrowe społeczeństwo	Cel strategiczny 5. Nowoczesne usługi oraz atrakcyjna oferta turystyczno-kulturalna; Cel strategiczny 10. Wielofunkcyjne obszary wiejskie;
3.8.	Technologie cyfrowe	Cel strategiczny 5. Nowoczesne usługi oraz atrakcyjna oferta turystyczno-kulturalna; Cel strategiczny 10. Wielofunkcyjne obszary wiejskie;
3.9.	Gospodarka wodno-ściekowa	Cel strategiczny 7. Wysoka jakość środowiska;
4.1.	Zarządzanie w samorządzie	Cel strategiczny 9. Ośrodki miejskie biegunami wzrostu Cel strategiczny 10. Wielofunkcyjne obszary wiejskie;
4.2.	Spółeczni partnerzy rozwoju	Cel strategiczny 2. Aktywna społeczność regionalna; Cel strategiczny 9. Ośrodki miejskie biegunami wzrostu; Cel strategiczny 10. Wielofunkcyjne obszary wiejskie;
4.3.	Współpraca i promocja zewnętrzna	Cel strategiczny 2. Aktywna społeczność regionalna; Cel strategiczny 9. Ośrodki miejskie biegunami wzrostu; Cel strategiczny 10. Wielofunkcyjne obszary wiejskie;

Źródło: Opracowanie własne.

6.2.2. Strategia Rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork-Namysłów-Olesno

Strategia Rozwoju Gminy Wołczyn na lata 2015–2022 wpisuje się w logikę interwencji Strategii Rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork-Namysłów-Olesno na poziomie wszystkich obszarów strategicznych, tj.: Przedsiębiorczość, Transport, Rewitalizacja, Edukacja, Zdrowie, Społeczeństwo, Kultura, Sport, Turystyka i rekreacja, Środowisko oraz Bezpieczeństwo. Ponadto Gmina Wołczyn będzie liderem odpowiedzialnym za osiągnięcie wyników w ramach następujących platform interwencji: Nowoczesne zasoby ochrony zdrowia (OS Zdrowie), Sport (OS Kultura, sport, turystyka i rekreacja) oraz Ochrona bioróżnorodności i obszarów cennych przyrodniczo (OS Środowisko).

6.3. PROGRAMY OPERACYJNE

6.3.1. Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego 2014–2020

Strategia Rozwoju Gminy Wołczyn na lata 2015–2022 wpisuje się w logikę interwencji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego 2014–2020.

Tabela 9. Spójność SRGW 2015–2022 ze Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Opolskiego 2014–2020

Nr PO	Pole operacyjne	Cele strategiczne SRWO do 2020
1.1.	Solanka wołczyńska	OP I Innowacje w gospodarce; OP III Konkurencyjna gospodarka; OP V Ochrona środowiska, dziedzictwa kulturowego i naturalnego;
1.2.	Ochrona zasobów i bioróżnorodności	OP V Ochrona środowiska, dziedzictwa kulturowego i naturalnego;
1.3.	Dziedzictwo przyrody i turystyka aktywna	OP V Ochrona środowiska, dziedzictwa kulturowego i naturalnego;
1.4.	Dziedzictwo kultury i turystyka poznawcza	OP V Ochrona środowiska, dziedzictwa kulturowego i naturalnego;
1.5.	Usługi czasu wolnego	OP V Ochrona środowiska, dziedzictwa kulturowego i naturalnego; OP VIII Integracja społeczna;
2.1.	Rolnictwo i przetwórstwo rolno-spożywcze	
2.2.	Przedsiębiorczość	OP I Innowacje w gospodarce; OP II Konkurencyjna gospodarka; OP VII Konkurencyjny rynek pracy;
2.3.	Zatrudnienie	OP II Konkurencyjna gospodarka; OP VII Konkurencyjny rynek pracy;
2.4.	Tereny inwestycyjne	OP II Konkurencyjna gospodarka; OP VII Konkurencyjny rynek pracy;
3.1.	Spójność transportowa	OP V Zrównoważony transport na rzecz mobilności mieszkańców;
3.2.	Gospodarka niskoemisyjna i odnawialne źródła energii	OP II Gospodarka niskoemisyjna;
3.3.	Potencjał intelektualny	OP IX Wysoka jakość edukacji;
3.4.	Integracja społeczna	OP VII Konkurencyjny rynek pracy; OP VIII Integracja społeczna;

Nr PO	Pole operacyjne	Cele strategiczne SRWO do 2020
3.5.	Rewitalizacja i mieszkalnictwo	OP VI Ochrona środowiska, dziedzictwa kulturowego i naturalnego;
3.6.	Bezpieczeństwo publiczne	OP V Zapobieganie zagrożeniom;
3.7.	Aktywne i zdrowe społeczeństwo	OP VIII Integracja społeczna; OP X Inwestycje w infrastrukturę społeczną;
3.8.	Technologie cyfrowe	OP VIII Integracja społeczna; OP IX Wysoka jakość edukacji; OP X Inwestycje w infrastrukturę społeczną;
3.9.	Gospodarka wodno-ściekowa	OP VI Ochrona środowiska, dziedzictwa kulturowego i naturalnego;
4.1.	Zarządzanie w samorządzie	
4.2.	Społeczni partnerzy rozwoju	OP VIII Integracja społeczna;
4.3.	Współpraca i promocja zewnętrzna	OP III Konkurencyjna gospodarka;

Źródło: Opracowanie własne.

6.3.2 Inne programy operacyjne

Strategia Rozwoju Gminy Wołczyn na lata 2015–2022 wpisuje się w logikę interwencji programów operacyjnych o zasięgu krajowym i europejskim, takich jak Program Polska Cyfrowa 2014–2020, Program Wiedza Edukacja Rozwój, Program Infrastruktura i Środowisko 2014–2020, Program Inteligentny Rozwój oraz Europejska Współpraca Terytorialna 2014–2020. Nie wszystkie z w/w programów operacyjnych otwierają możliwości pozyskiwania środków dla samorządu gminnego, ale spójność SRGW 2015–2022 umożliwia aplikowanie o środki finansowe innym podmiotom, które bezpośrednio lub pośrednio przyczyniają się do rozwoju obszaru.

7. MONITORING I EWALUACJA

7.1. CEL PROCEDURY

Niniejsza procedura ma na celu określenie sposobu funkcjonowania systemu monitorowania i ewaluacji SRGW 2015–2022. Opisuje ona schemat i tryb postępowania, wskazuje na rzędzia monitoringu i ewaluacji oraz sposób pozyskiwania za ich pomocą danych, wprowadza zestaw wskaźników monitorowania oraz określa strukturę organizacyjną wraz z podziałem obowiązków pomiędzy uczestników procesu i harmonogramem pracy. Dzięki tak skonstruowanej procedurze założenia uwzględnione w SRGW 2015–2022 zostaną zrealizowane w formie procesu ciągłego i dynamicznego.

7.2. RÓŻNICE MIĘDZY MONITORINGIEM A EWALUACJĄ

Integralną częścią SRGW 2015–2022 jest monitorowanie i ewaluacja efektów jej wdrażania. Sformułowanej raz strategii nie należy traktować, jako zamkniętego dokumentu, który ma obowiązywać cały czas w niezmiennym kształcie, gdyż funkcjonująca jej postać została ukształtowana w określonych warunkach społecznych, ekonomicznych oraz politycznych, które są stanami dynamicznymi. Dlatego też osiągnięcie założonych celów wymaga systematycznego monitorowania zmian wewnętrznych oraz zewnętrznych uwarunkowań rozwoju danej jednostki, ciągłej obserwacji oraz oceny pozytywnych i negatywnych doświadczeń przy wdrażaniu strategii i opracowywania, a także wdrażania programów korygujących odstępstwa od uprzednio przyjętych planów⁶.

Monitorowanie można zdefiniować jako proces systematycznego zbierania i analizowania ilościowych i jakościowych informacji na temat wdrażanych w ramach strategii zadań oraz samej strategii, mający na celu zapewnienie zgodności realizacji zadań i strategii z wcześniej zatwierdzonymi jej założeniami i celami. Terminem ewaluacja nazywamy natomiast ocenę realizacji strategii rozwoju pod względem skuteczności, efektywności, użyteczności i trwałości zaplanowanych oraz wdrażanych działań zgodnych z celami zapisanymi w dokumencie⁷.

Ewaluacja jest funkcjonalnie powiązana z monitoringiem, gdyż jest on podstawowym źródłem informacji (danych wtórnych), bardzo istotnych z punktu widzenia wykonujących ewaluację danej strategii. Efektywność i skuteczność funkcjonowania systemu monitoringu w dużej mierze determinuje jakość i rzetelność oraz koszt przeprowadzonych badań ewaluacyjnych⁸.

Podobieństw między monitorowaniem a ewaluacją należy dopatrywać się w tym, że jeden i drugi proces bazuje na analizie informacji, której podstawą są wskaźniki. Podstawową różnicą jest to, że monitoring jest narzucony i obowiązkowy. Ponadto jest to proces współbieżny z harmonogramem. Ewaluacja natomiast może występować punktowo, w postaci: *ex ante* – oceny szacunkowej przed rozpoczęciem realizacji, *mid term* – przeprowadzenia nie później niż w ciągu roku następującego po zakończeniu połowy okresu realizacji oraz *ex post* – pełnej, przeprowadzanej najpóźniej w rok po zakończeniu realizacji.

Krótkie porównanie procesu monitoringu z ewaluacją przedstawia się w następujący sposób⁹:

- monitorowanie:
 - rejestrowanie postępów z prowadzonych działań;
 - bieżące weryfikowanie zarówno tempa, jak i kierunku, w którym zmierza strategia;
- ewaluacja – szersze spojrzenie na strategię oraz sposób jej realizacji, zidentyfikowanie i ocena:
 - celów przedsięwzięcia;
 - sposobów realizacji, zamierzonych i niezamierzonych efektów wybiegających poza czas i miejsce wdrażania strategii.

⁶ „System monitorowania i ewaluacji strategii. Nowotarski — nowotarski. Samorząd zorientowany projektowo”, Nowy Targ 2012, s. 17–18.

⁷ „Co to jest monitoring projektu? Co to jest ewaluacja projektu?”, dostęp online: www.poradnik.ngo.pl/x/619933 [2014-03-20].

⁸ Tamże.

⁹ B. Ledzion, *Teoria i praktyka zastosowania metod pozyskiwania danych z systemów monitoringu dla ewaluacji – sposoby weryfikacji i kontroli rzetelności i jakości danych monitoringowych*, Ministerstwo Gospodarki i Pracy.

Tabela 10. Różnice między monitoringiem a ewaluacją

Pytania	Monitoring	Ewaluacja
Czym jest?	<ul style="list-style-type: none">▪ proces zbierania informacji – systematyczne badanie, które opiera się na pytaniach: czy strategia przebiega zgodnie z planem, czy udaje się osiągać zamierzone produkty i rezultaty?;▪ monitoring wykonywany jest w trakcie realizacji strategii, bada jej trzy elementy: harmonogram działań, budżet oraz zaplanowane rezultaty;▪ osoby odpowiedzialne za monitoring to osoby zarządzające strategią.	<ul style="list-style-type: none">▪ proces ciągły, systematyczne badanie wybranych elementów strategii;▪ odpowiada na pytanie: czy udało nam się osiągnąć zamierzone cele oraz w jaki sposób udało nam się je osiągnąć?;▪ ewaluacja wykonywana jest po wybranym elemencie strategii lub po całościowej realizacji strategii;▪ osoby odpowiedzialne za ewaluację to osoby zarządzające strategią (przy ewaluacji wewnętrznej) albo wynajęta instytucja/osoba (przy ewaluacji zewnętrznej).
Czemu służy?	<ul style="list-style-type: none">▪ pozwala ocenić postępy prowadzonych działań, zweryfikować tempo i kierunek, w którym zmierza strategia;▪ pozwala także na bieżącą modyfikację działań, harmonogramu i budżetu, aby w razie potrzeby móc dostosować strategię do zmieniających się warunków bądź do aktualnej sytuacji;▪ dane pochodzące z monitoringu są podstawą do ich wykorzystania w ewaluacji.	<ul style="list-style-type: none">▪ pozwala pomóc w zaplanowaniu kolejnych działań;▪ dostarcza konkretnej oceny strategii, analizując poszczególne kryteria i precyzując tym samym, jakie elementy strategii trzeba usprawnić i jak to zrobić;▪ dostarcza informacji niezbędnych do podjęcia decyzji;▪ ocenia czy i jak udało się osiągnąć zakładany cel;▪ dane pochodzące z ewaluacji pomagają w planowaniu kolejnych strategii, a nie stanowią krytycznej oceny naszej pracy.

Źródło: „Co to jest monitoring projektu? Co to jest ewaluacja projektu?”, <http://poradnik.ngo.pl/x/619933> [2014-03-20].

7.3. PODSTAWOWE ZASADY MONITORINGU

Podstawą skutecznego wdrażania założeń strategii rozwoju jest system informacji o zjawiskach i procesach społeczno-gospodarczych zachodzących na obejmowanym przez nią terenie. Inicjując działania mające na celu osiągnięcie wytyczonych w strategii pól, należy systematycznie gromadzić informacje o efektach ich realizacji i skuteczności zastosowanych instrumentów. Głównymi obszarami monitorowania i ewaluacji strategii są, zatem wyznaczone kierunki działań jej realizacji oraz wskaźniki. Istotą prowadzenia monitoringu tychże obszarów jest wyciąganie wniosków z tego, jakie zadania w określonych kierunkach zadań zostały zrealizowane. Jest nią również modyfikowanie dalszych poczynań w taki sposób, aby osiągnąć zakładane cele w przyszłości. Dlatego też kluczowym elementem monitorowania jest wypracowanie takich technik zbierania informacji, które będą jak najbardziej miarodajnie odzwierciedlały efektywność prowadzonych działań¹⁰.

¹⁰ „System monitorowania i ewaluacji strategii. Nowotarski – nowatorski. Samorząd zorientowany projektowo”, Nowy Targ 2012, s. 19.

Monitoring będzie zatem skutecznym narzędziem wdrażania założeń strategicznych tylko wówczas, gdy będzie kierował się następującymi zasadami¹¹:

- zasada wiarygodności – informacja musi być wiarygodna i musi opierać się na niepodważalnych danych, niedokładne dane w systemie monitorowania oznaczają powstanie ryzyka podjęcia niewłaściwych działań korygujących;
- zasada aktualności – informacje powinny być gromadzone, przekazywane i oceniane w sposób ciągły, który umożliwi podjęcie działań korygujących;
- zasada obiektywności – monitorowanie prowadzone w oparciu o analizę wskaźników porównawczych daje możliwość prowadzenia obiektywnej oceny niezakłóconej subiektywnością wynikającą z przywiązania do własnych pomysłów i dążeń;
- zasada koncentracji na punktach strategicznych – monitorowanie powinno skupiać się przede wszystkim na tych obszarach życia społeczno-gospodarczego, w których istnieje prawdopodobieństwo wystąpienia największych odchyśleń, mogących wywoływać zahamowania w realizacji założeń strategii lub ich zatrzymanie;
- zasada realizmu – monitorowanie musi być zgodne z realiami realizowanych zadań, dana jednostka wdrażając strategię powinna dostrzegać przede wszystkim te elementy procesu, które świadczą o wydajności i jakości dostarczanych produktów;
- zasada koordynacji informacji – monitorowanie musi być prowadzone w taki sposób, aby było skoordynowane z tokiem prowadzonych prac i jednocześnie nie wpływało na ich zahamowanie oraz nie przeszkadzało w realizacji podejmowanych działań, informacje płynące z prowadzonego monitoringu powinny docierać do wszystkich zainteresowanych, tak aby umożliwić im właściwe podejmowanie decyzji mających znaczenie strategiczne;
- zasada elastyczności – proces monitorowania musi być bardzo elastyczny i zapewniający szybkie reagowanie na zachodzące zmiany, także w przypadku zmian i korekt należy modyfikować system oceny w sposób dostosowany do zmieniających się oczekiwań w przyszłości.

7.4. NARZĘDZIA MONITORINGOWE

Dla miarodajnej oceny realizacji przyjętych założeń strategii potrzebne są konkretne dane ilościowe o charakterze statystycznym, które po przetworzeniu powinny zostać ujęte w serie wskaźników. Dzięki tym wskaźnikom można określić poziom wyjściowy oraz stopień osiągnięcia zakładanych celów. Wyniki zapisane w postaci wskaźników czy bezwzględnych informacji statystycznych mają także duże znaczenie w procesie uzyskiwania poparcia społecznego dla wprowadzanych zmian oraz świadczenia usług. Dają one czytelny i jednoznaczny obraz sytuacji, a analiza ich wartości pozwala ocenić, na ile podejmowane działania są zgodne z zakładanymi celami. Źródłem pochodzenia danych, które stanowią zobrazowanie stopnia przyjętych w strategii założeń, mogą być: jednostka własna, informacje ogólnodostępne, jak i sfera benchmarkingu. Ideą mierników opartych na danych wewnętrznych jednostki jest stworzenie narzędzi do pozyskiwania wiarygodnych i miarodajnych informacji przy minimalnym zaangażowaniu jej pracowników. W tym zakresie należy korzystać z materiałów przekazywanych obowiązkowo do GUS-u, urzędu wojewódzkiego, właściwego ministerstwa itp. Osobną grupę danych stanowią ogólnodostępne informacje publikowane w Banku Danych Lokalnych na stronach internetowych Głównego Urzędu Statystycznego. Ich pozytywną stroną jest ich zakres oraz obiektywizm, zaś negatywną ich publikacja z rocznym opóźnieniem. Mając jednakże na uwadze fakt, iż zarządzanie strategiczne jest procesem rozłożonym w czasie, należy uznać źródło GUS-u, jako cenny materiał do globalnej oceny podjętych działań. Kolejnym narzędziem służącym do oceny efektów realizacji strategii może być porównanie osiągniętych wyników z tymi, jakie osiągają inne jednostki. Taka sposobność może prowadzić do zidentyfikowania najlepszych wzorów, których wspólnym mianownikiem jest wydajność, gdyż benchmarking jest swojego rodzaju badaniem porównawczym polegającym na zestawianiu procesów i działań stosowanych przez własną jednostkę z tymi preferowanymi przez inne, uważane za najlepsze w danej dziedzinie, gdzie wynik niniejszej analizy służy jako podstawa doskonalenia.

W oparciu o informacje własne jednostki oraz te ogólnodostępne, możliwym jest szybkie reagowanie na negatywne efekty podejmowanych działań w ramach strategii rozwoju. To, przy założeniu, iż uda się pozyskać do współpracy inne jednostki z zakresu benchmarkingu, daje szansę na dostęp do kompletu informacji zarządczej umożliwiającej nie tylko ocenę wewnętrznej zmiany, ale również zobiektywizowanie pozyskanej informacji w odniesieniu do globalnej sytuacji danej jednostki.

¹¹ Tamże, s.19

7.5. STRUKTURA ORGANIZACYJNA ORAZ PODZIAŁ ZADAŃ

Dla prowadzenia kompleksowego i szczegółowego procesu monitoringu strategii wskazane jest powołanie Zespołu roboczego ds. opracowania, monitorowania i ewaluacji strategii rozwoju, w którym powinni znaleźć się kierownicy wydziałów/referatów związanych z różnymi dziedzinami życia społeczno-gospodarczego gminy. Koordynatorem prac Zespołu roboczego powinna zostać natomiast osoba znajdująca się na stanowisku, któremu instytucjonalnie powierzono kompetencje nadzorowania, wdrażania i monitoringu strategii. Powołując Zespół roboczy ds. opracowania, monitorowania i ewaluacji strategii rozwoju należy ustalić tryb działania zgodnie z punktem 7.7. niniejszego rozdziału. Najbardziej optymalnym rozwiązaniem jest, aby wszystkie czynności związane z procesem monitoringu strategicznego były wykonywane systematycznie – zgodnie ze specyfiką przyjętą w strategii założeń. Tak przygotowane analizy i raporty powinny zostać podane do publicznej wiadomości po pozytywnym zaopiniowaniu przez Burmistrza Wołczyna. Aby proces opracowywania, monitorowania i ewaluacji SRGW 2015–2022 przebiegał bez problemów, a jego efekt był zgodny z oczekiwaniami, oprócz opracowania struktury organizacyjnej procesu niezbędne jest określenie i opisanie modelu współpracy zawierającego dokładny opis ról, funkcji i zadań poszczególnych jego członków:

Referat Rozwoju Gospodarczego, Promocji i Integracji Europejskiej:

- gromadzi informacje o działaniach strategicznych, prowadzonych przez inne jednostki Urzędu Miejskiego oraz inne jednostki organizacyjne Gminy Wołczyn;
- sporządza informację o stanie realizacji SRGW 2015–2022 i przedstawia ją Burmistrzowi Wołczyna.

Burmistrz Wołczyna:

- zatwierdza Raporty o stanie realizacji SRGW 2015–2022;
- prezentuje Raporty o stanie realizacji SRGW 2015–2022 Radzie Miejskiej Wołczyna;
- przedstawia do publicznej informacji Raporty o stanie realizacji SRGW 2015–2022.

Rada Miejska Wołczyna:

- opiniuje projekt uchwały zatwierdzającej SRGW 2015–2022;
- uchwała SRGW 2015–2022.

Prawidłowo przeprowadzony proces monitoringu strategicznego w oparciu o wyżej wskazany schemat postępowania powinien przynieść korzyści w postaci:

- pozyskiwania danych pozwalających dokonać oceny postępu w realizacji strategii i jej wpływu na rozwój jednostki;
- efektywnej realizacji zadań zapisanych w strategii;
- osiągnięcia założonych rezultatów;
- identyfikacji ewentualnych opóźnień lub nieprawidłowości w realizacji zadań i działań;
- podejmowania działań naprawczych;
- wniosków z systematycznie prowadzonego procesu monitorowania dokumentu strategicznego;
- wniosków z prowadzonego monitoringu, które mogą być również podstawą do przyjęcia założeń rozwoju strategicznego w następnym okresie.

Informacje dodatkowe:

- wybór i organizacja zespołu ds. monitoringu i ewaluacji strategii;
- opracowanie karty projektu, która powinna zawierać m.in. następujące informacje: tytuł projektu, wartość projektu, proponowane źródła finansowania, okres realizacji, podmiot realizujący, ocena spójności z założeniami strategii;
- opracowanie karty monitoringu strategii, która powinna zawierać zestaw wskaźników, opis spójności prowadzonych działań i ocenę ich przydatności dla realizacji strategii, wartość wydanych środków finansowych na rzecz realizacji działań przyczyniających się do realizacji strategii;
- za proces gromadzenia informacji opowiadają wszystkie wydziały/referaty i komórki organizacyjne UM oraz jednostki organizacyjne Gminy – dotyczy tych projektów, działań i inicjatyw, które leżą w zakresie odpowiedzialności samorządu gminnego;

- w zakresie tych projektów, działań i inicjatyw, które nie leżą w zakresie odpowiedzialności samorządu gminnego za gromadzenie danych odpowiada zespół ds. monitorowania strategii, wykorzystując dostępne źródła informacji – portal mapadotacji.gov.pl, sprawozdania z realizacji zadań publicznych realizowanych przez organizacje pozarządowe, dane Głównego Urzędu Statystycznego etc.

Wyniki z raportów monitoringowych powinny stanowić podstawę ewaluacji przyjętych w strategii założeń, gdyż monitorowanie to sposób mierzenia tego co się dzieje, natomiast ewaluacja pozwala nam stwierdzić co to oznacza.

7.6. TERMINY

Terminy dotyczące przekazywania uczestnikom procesu dokumentów stanowiących narzędzia monitoringu i ewaluacji przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11. Terminy dotyczące przekazywania dokumentów uczestnikom procesu(mid-term)

Dokument	Częstotliwość opracowywania	Uczestnicy procesu monitorowania, ewaluacji i aktualizacji realizacji strategii rozwoju			Podanie informacji do publicznej wiadomości
		Referat Rozwoju Gospodarczego, Promocji i Integracji Europejskiej	Burmistrz	Rada	
śródkresowy raport ewaluacyjny o stanie realizacji strategii rozwoju	jednorazowo, nie później niż w ciągu roku następującego po zakończeniu połowy okresu realizacji strategii	do października roku następującego po okresie ewaluacji	listopad	grudzień	grudzień
końcowy raport ewaluacyjny o stanie realizacji strategii rozwoju	jednorazowo, najpóźniej w rok po zakończeniu realizacji strategii	do października roku następującego po okresie ewaluacji	listopad	grudzień	grudzień

Źródło: Opracowanie własne.

Po zakończeniu okresu trwania strategii rozwoju powinna natomiast nastąpić ewaluacja końcowa (ex-post), z przeprowadzenia której ostateczny raport powinien zostać upubliczniony w grudniu następnego roku po okresie realizacji niniejszej ewaluacji.

7.7. SZCZEGÓŁOWY OPIS POSTĘPOWANIA

Szczegółowy plan przygotowywania Śródkresowego raportu monitoringowego o stanie realizacji SRGW 2015–2022 powinien być przedkładany Burmistrzowi Wołczyna z zachowaniem niżej wskazanej ścieżki postępowania.

Tabela 12. Szczegółowy plan postępowania w ramach przygotowania Śródkresowego raportu monitoringowego

Lp.	Realizator	Opis czynności	Termin
1.	Referat Rozwoju Gospodarczego, Promocji i Integracji Europejskiej	Występuje o informacje dotyczące realizacji SRGW 2015–2022. Niezwłocznie dostarczone dane gromadzi i na ich podstawie sporządza <i>Śródkresowy raport o stanie realizacji Strategii</i>	do października roku następującego po okresie ewaluacji
2.	Referat Rozwoju Gospodarczego, Promocji i Integracji Europejskiej	Przedstawia <i>Śródkresowy raport o stanie realizacji Strategii</i> Burmistrzowi Wołczyna	do listopada roku następującego po okresie ewaluacji
3.	Burmistrz Wołczyna	Opiniuje i zatwierdza przedłożony materiał.	Po otrzymaniu <i>Raportu</i>
4.	Burmistrz Wołczyna	Prezentuje materiał Radzie Miejskiej Wołczyna	Niezwłocznie po zatwierdzeniu raportu
5.	Rada Miejska Wołczyna	Zatwierdza <i>Śródkresowy raport o stanie realizacji Strategii</i>	Po otrzymaniu uzupełnionego Raportu, jednak nie później niż do końca grudnia roku następującego po okresie ewaluacji
6.	Burmistrz Wołczyna	Zleca umieszczenie zatwierdzonej wersji Raportu na właściwej stronie internetowej.	Niezwłocznie po zatwierdzeniu przez Radę Miejską Wołczyn, jednak nie później niż do końca stycznia roku następującego po okresie ewaluacji

Źródło: Opracowanie własne.

Dla Końcowego raportu monitoringowo-ewaluacyjnego o stanie realizacji SRGW 2015–2022 szczegółowy plan postępowania powinien przedstawiać się w analogiczny sposób, z dostosowaniem ram czasowych niniejszej procedury.

8. ZAŁĄCZNIK NR 1 DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ GMINY

8.1. PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO

8.1.1. Położenie administracyjno-geograficzne

Gmina miejsko-wiejska Wołczyn położona jest w przestrzeni administracyjnej powiatu kluczborskiego, znajdującego się w północnej części województwa opolskiego. Zlokalizowana w zachodniej części powiatu, graniczy z gminami Byczyna i Kluczbork, a także Domaszowice, Pokój (powiat namysłowski), Murów (powiat opolski) oraz z gminami Trzcinica i Rychtal (powiat kępiński).

Powierzchnia gminy Wołczyn wynosi 24 097 ha, co stanowi 28,3% powierzchni powiatu kluczborskiego i 2,6% powierzchni województwa opolskiego (5. miejsce wśród 71 gmin województwa). Siedzibą gminy oraz jej centrum administracyjnym jest miejscowość Wołczyn położona w środkowej części gminy.

Gmina Wołczyn geograficznie położona jest w południowo-wschodniej części Równiny Oleśnickiej, natomiast obszary południowe gminy położone na południe od doliny Stobrawy (wsie Szum i Wierzchy) należą do Równiny Opolskiej. Wymienione wyżej mezoregiony należą do makroregionu Niziny Śląskiej. Północne krańce gminy Wołczyn (wsie Komorzno i Szymonków) znajdują się w obrębie Wysoczyzny Wieruszowskiej, która należy do makroregionu Niziny Południowo-Wielkopolskiej.

Pod względem hydrograficznym zdecydowana większość terenów gminy Wołczyn znajduje się w dorzeczu rzeki Odry, a poszczególne jej rejony położone są na obszarze sześciu zlewni. Około 50,0% powierzchni gminy zajmuje zlewnia Wołczyńskiego Strumienia, natomiast pozostałe zlewnie należą do takich cieków wodnych, jak: Baryczka, Bogacica, Czarna Woda, Pratwa i Stobrawa. W obrębie gminy Wołczyn przebiegają ważne lokalne struktury wodonośne. Około 40% powierzchni gminy leży w obrębie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) nr 324 (Dolina Kopalna Kluczborka).

Rysunek 2. Położenie gminy Wołczyn w powiecie kluczborskim

Źródło: *Statystyczne Vademecum Samorządowca*, Główny Urząd Statystyczny, http://opole.stat.gov.pl/vademecum/vademecum_opolskie/portrety_gmin/kluczborski/gmina_Wolczyn.pdf.

8.1.2. Charakterystyka sieci osadniczej

Sieć osadniczą gminy tworzy 21 wsi: Bruny, Brynica, Brzezinki, Duczów Mały, Duczów Wielki, Gierałcice, Komorzno, Krzywiczyny, Ligota Wołczyńska, Markotów Duży, Markotów Mały, Rożnów, Szum, Szymonków, Skałagi, Świniary Małe, Świniary Wielkie, Wąsice, Wierzbica Dolna, Wierzbica Górna, Wierzch, miasto Wołczyn oraz 17 przysiółków, 6 kolonii i 5 osad.

Tabela 13. Wykaz nazw miejscowości Gminy Wołczyn

Lp.	Wieś	Rodzaj miejscowości
1.	Bruny	wieś
2.	Chomącko	kolonia wsi Bruny
3.	Jędrzejowice	kolonia wsi Bruny
4.	Brynica	wieś
5.	Markowe	osada wsi Brynica
6.	Brzezinki	wieś
7.	Duczów Mały	wieś
8.	Jedliska	przysiółek wsi Duczów Mały
9.	Duczów Wielki	wieś
10.	Gierałcice	wieś
11.	Dębniak	przysiółek wsi Gierałcice
12.	Gierałcice Małe	przysiółek wsi Gierałcice
13.	Komorzno	wieś
14.	Lubiatowice	przysiółek wsi Komorzno
15.	Wolna Wieś	przysiółek wsi Komorzno
16.	Zajdak	przysiółek wsi Komorzno
17.	Sułaszów	przysiółek wsi Komorzno
18.	Zapłotnik	część wsi Komorzno
19.	Krzywiczyzny	wieś
20.	Krzywiczyzny Kolonia	przysiółek wsi Krzywiczyny
21.	Teklusia	kolonia wsi Krzywiczyny
22.	Walsztat	przysiółek wsi Krzywiczyny
23.	Ligota Wołczyńska	wieś
24.	Ligota Mała	przysiółek wsi Ligota Wołczyńska
25.	MarkotówDuży	wieś
26.	Cygany	kolonia wsi Markotów Duży
27.	Markotów Mały	wieś
28.	Nowa Wieś	przysiółek wsi Markotów Mały
29.	Rożnów	wieś
30.	Skałagi	wieś

Lp.	Wieś	Rodzaj miejscowości
31.	Szum	wieś
32.	Szymonków	wieś
33.	Borownia	przysiółek wsi Szymonków
34.	Cegielnia	przysiółek wsi Szymonków
35.	Szklarnia	przysiółek wsi Szymonków
36.	Wesoła	przysiółek wsi Szymonków
37.	ZielonaGóra	przysiółek wsi Szymonków
38.	Mścistałw	osada wsi Szymonków
39.	Świniary Małe	wieś
40.	Świniary Wielkie	wieś
41.	Wąsice	wieś
42.	Wierzbica Dolna	wieś
43.	Wierzbica Górna	wieś
44.	Wałda	przysiółek wsi Wierzbica Górna
45.	Kołoczek	kolonia wsi Wierzbica Górna
46.	Stary Folwark	osada wsi Wierzbica Górna
47.	Cegielnia	osada wsi Wierzbica Górna
48.	Wierzchy	wieś
49.	Krystyna	leśniczówka
50.	Niwy	kolonia wsi Wierzchy
51.	Wołczyn	miasto

Źródło: *Zasoby informacyjne Gminy Wołczyn*, Urząd Miejski w Wołczynie, <http://www.wolczyn.pl/>.

Sieć osadnicza gminy skupia się w obszarze oddziaływania drogi krajowej DK 42, wzdłuż której położonych jest pięć miejscowości, w tym miasto Wołczyn. Natomiast w odległości do 10 km położonych jest większość jednostek osadniczych. Zagęszczenie jednostek osadniczych występuje w środkowej i południowej części gminy i ma przebieg równoleżnikowy.

Miasto Wołczyn, o powierzchni 747,0 ha, cechuje układ urbanistyczny centryczny. Pierwotny układ urbanistyczny Wołczyna kształtował się wzdłuż głównego szlaku komunikacyjnego na kierunku wschód -zachód¹². Rynek znajdujący się w centralnej części miasta przesunięty jest ku północnej granicy Wołczyna. Z rynku wychodzą dwie główne arterie: ul. Kluczborska i ul. Namysłowska, natomiast z północnej pierzei rynku wychodzi ulica Byczyńska prowadząca niegdyś do zamku¹³. Z południowo narożnika rynku wychodzi ul. Dworcowa prowadząca do dworca kolejowego¹⁴. Obecna zabudowa miasta pochodzi z XIX i XX w. i w zasadzie nie została naruszona do lat 70. W latach 70 i 80 zrealizowano w rejonie ul. Dworcowej i Opolskiej zabudowę wielorodzinną przekraczającą skalą sylwetę miasta. Układ zabytkowy tworzą: zachowana dawna linia obwodowa miasta, szachownicowy układ ulic, szerokość działek budowlanych narzucająca kalenicowy układ¹⁵.

¹² *Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Wołczyn na lata 2008–2015*, Gmina Wołczyn, Wołczyn 2008, http://bip.wolczyn.pl/uchwaly/c4ec0198ca741ba73971aa685b7620e7_1/lokalny%20program%20rewitalizacji%20wolczyn.pdf.

¹³ Tamże.

¹⁴ Tamże.

¹⁵ Tamże.

Natomiast układ ruralistyczny miejscowości wiejskich odpowiada przebiegowi szlaków komunikacyjnych (wzdłuż dróg gminnych i powiatowych). Dominuje zabudowa ulicowa, jednorodzinna, rzadziej zagrodowa.

Tabela 14. Powierzchnia sołectw w gminie Wołczyn

Sołectwo	Powierzchnia [ha]	Liczba mieszkańców [os.]
Bruny	448,7191	177
Brynica	504,1670	80
Brzezinki	1242,9117	365
Duczów Mały i Wielki	622,0999	137
Gierałcice	1159,0589	578
Krzywiczyny	2432,7058	608
Komorzno	2631,8775	715
Ligota Wołczyńska	633,9451	314
Markotów Mały	520,1976	90
Markotów Duży	217,6050	199
Rożnów	1291,9955	447
Skałagi	1603,9592	488
Szum	670,1488	461
Szymonków	2110,1945	589
Świniary Małe	465,3834	52
Świniary Wielkie	562,4065	239
Wąsice	784,2665	519
Wierzbica Dolna	929,3892	389
Wierzbica Górna	2 831,4161	1071
Wierzchy	1652,5687	321

Źródło: *Zasoby informacyjne Gminy Wołczyn*, Urząd Miejski w Wołczynie, <http://www.wolczyn.pl/>.

Wierzbica Dolna to miejscowość o typie zabudowy ulicowej (jednodrożna wieś o zwartej zabudowie po obu stronach drogi oraz o przypadkowym układzie dróg bocznych)¹⁶. Miejscowość leży wzdłuż drogi powiatowej z Wierzbicy Górnej do Świniar Małych. W środku miejscowości skupiają się główne budynki użyteczności publicznej – kościół, świetlica wiejska oraz strażnica OSP¹⁷. Niedaleko od centrum wsi znajduje się plac zabaw dla dzieci, przystanek autobusowy, teren rekreacyjno-sportowy oraz park podworski¹⁸.

W miejscowości Wierzbica Górna został zachowany tradycyjny układ przestrzenny ukształtowany, jako zabudowa ulicowa kalenicowa, w dwóch zwartych rzędach po obu stronach głównej drogi oraz o przypadkowym układzie dróg bocznych i pól¹⁹. Uzupełnieniem zabudowy są budynki wielorodzinne związane z funkcjonowaniem dawnych PGR-ów²⁰. W skład sołectwa wchodzi wieś Wierzbica Górna, przysiółek Wałda, kolonia Kołoczek oraz 3 osady: Stary Folwark, Brynica i Cegielnia²¹.

¹⁶ *Plan Odnowy Miejscowości Wierzbica Dolna*, Gmina Wołczyn, Wołczyn 2009, http://bip.wolczyn.pl/uchwaly/96c3764e-c086ed3e90eacc0dbbb88195_2/wierzbica%20dolna%20-%20plan%20odnowy.pdf (dostęp 2015-04-10).

¹⁷ Tamże.

¹⁸ Tamże.

¹⁹ *Plan Odnowy Miejscowości Wierzbica Górna*, Gmina Wołczyn, Wołczyn 2008.

²⁰ Tamże.

²¹ Tamże.

Komorzno również jest wsią o tradycyjnym, ulicowym układzie przestrzennym, dobrze zachowanym. Przeważa zabudowa zagrodowa, ale występuje także zabudowa wielorodzinna związana z funkcjonowaniem dawnych PGR-ów. Charakterystyczne elementy wsi to pałac wraz z parkiem oraz zabytkowy drewniany kościół²².

Krzywiczyny to miejscowość, którą również cechuje typ zabudowy ulicowej (jednodrożna wieś o zwartej zabudowie po obu stronach drogi oraz przypadkowym układzie dróg bocznych²³), położona po obu stronach drogi powiatowej nr 13370 prowadzącej z granicy województwa wielkopolskiego do Wołczyna. Zabudowa uzupełniona jest przez wielorodzinne budynki, związane z funkcjonowaniem dawnych PGR-ów²⁴. Charakterystyczne elementy wsi to drewniany kościółek z XVII w., pałac i park krajobrazowy oraz rezerwat przyrody²⁵.

Miejscowość Szymonków również cechuje zabudowa ulicowa jednorodzinna i zagrodowa. W Szymonkowie znajduje się park podworski i liczne tereny zielone²⁶. W centrum wsi usytuowana jest Parafia rzymskokatolicka Narodzenia NMP, plac plenerowy oraz plac zabaw dla dzieci²⁷.

Szum jest miejscowością o typie zabudowy łańcuchowej (dwa rzędy domów luźno ustawionych przy głównej drodze)²⁸. W miejscowości znajduje się kościół, świetlica wiejska, boisko do piłki siatkowej, boisko sportowe oraz plac zabaw²⁹.

Miejscowość Skałągi również cechuje zabudowa ulicowa jednorodzinna i zagrodowa (zagrody małych i średnich gospodarstw rolnych). Układ zabudowy jest regularny³⁰. Na terenie miejscowości znajduje się boisko sportowe. Centralną część miejscowości stanowi zabytkowy dziewiętnastowieczny parkw stylu angielskim z pozostałościami zabudowań folwarcznych dawnego zespołu pałacowego, rozmieszczonego po obu stronach drogi³¹.

Markotów Duży także cechuje o typ zabudowy ulicowej, z zabudową zagrodową lub jednorodziną wzdłuż drogi powiatowej Gierałce – Markotów Mały, po obu jej stronach. Na wschód od miejscowości znajduje się kolonia Cygany³¹.

Pozostałe miejscowości, o mniejszym znaczeniu społeczno-gospodarczym, również cechuje zabudowa ulicowa (kalenicowa i/lub szczytowa), głównie jednorodzinna, rzadziej zagrodowa.

8.1.3. Opis wykorzystania terenów i zasobów naturalnych

Powierzchnia gminy Wołczyn wynosi 24 097 ha. Dominującą formą zagospodarowania przestrzeni są użytki rolne, które łącznie zajmują 16 125 ha, tj. 66,9% powierzchni gminy. Na terenach rolnych przeważają gleby gliniaste kwalifikujące się do III i IV klasy bonitacyjnej, a pod względem przydatności rolniczej do kompleksu drugiego (pszennego dobrego) i piątego (żytniego dobrego). Użytki rolne gminy posiadają dobre warunki wodne do produkcji rolnej, gleby są właściwie uwilgotnione i napowietrzane.

Większość to użytki w dobrej kulturze. W związku z powyższym gmina Wołczyn zaliczana jest do gmin o charakterze rolniczym, z obszarami o dobrej jakości do produkcji rolnej.

²² Tamże.

²³ *Plan Odnowy Miejscowości Wierzbica Dolna*, Gmina Wołczyn, Wołczyn 2009, http://bip.wolczyn.pl/uchwaly/96c3764e-c086ed3e90eacc0dbbb88195_2/wierzbica%20dolna%20-%20plan%20odnowy.pdf (dostęp 2015-04-10).

²⁴ Tamże.

²⁵ Tamże.

²⁶ *Plan Odnowy Miejscowości Szymonków*, Gmina Wołczyn, Wołczyn 2009, <http://bip.wolczyn.pl/>.

²⁷ Tamże.

²⁸ *Plan Odnowy Miejscowości Szum na lata 2010–2016*, Gmina Wołczyn, Wołczyn 2009, http://bip.wolczyn.pl/uchwaly/23d9928e2af4c0da1881352447f76350_1/plan.pdf (dostęp: 2015-04-10).

²⁹ Tamże.

³⁰ *Plan Odnowy Miejscowości Skałągi*, Gmina Wołczyn, Wołczyn 2008

³¹ *Plan Odnowy Miejscowości Markotów Duży*, Gmina Wołczyn, Wołczyn 2009, http://bip.wolczyn.pl/uchwaly/10c875a7ca711e9c515496e89a54358c_1/markotow%20duzy.pdf (dostęp: 2014-04-10).

Tabela 15. Struktura użytków rolnych w gminie Wołczyn (2014 r.)

Kategoria użytku rolnego	Powierzchnia [ha]	Udział w użytkach rolnych [%]
użytki rolne – grunty orne	12 847,0	79,7%
użytki rolne – sady	41,0	0,3%
użytki rolne – łąki trwałe	2 035,0	12,6%
użytki rolne – pastwiska trwałe	635,0	3,9%
użytki rolne – grunty rolne zabudowane	331,0	2,1%
użytki rolne – grunty pod stawami	129,0	0,8%
użytki rolne – grunty pod rowami	107,0	0,7%
Użytki rolne razem	16 125,0	100,0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Główny Urząd Statystyczny, <http://stat.gov.pl/>.

Grunty leśne zajmują powierzchnię 6 842,0 ha, co stanowi 28,6% terenu gminy. Większość gruntów leśnych, tj. 99,2% stanowią lasy.

Tabela 16. Struktura użytków leśnych w gminie Wołczyn (2014 r.)

Kategoria użytku leśnego	Powierzchnia [ha]	Udział w użytkach leśnych [%]
las	6 842,0	99,2
grunty zadrzewione i zakrzewione	56,0	0,8
Grunty leśne razem	6 898,0	100,0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Główny Urząd Statystyczny, <http://stat.gov.pl/>.

Około 55 ha, tj. 2,3% powierzchni gminy znajduje się pod wodami, z czego 54 ha, tj. 98,2% stanowią grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi.

Tabela 17. Struktura gruntów pod wodą (2014 r.)

Kategoria gruntu pod wodą	Powierzchnia [ha]	Udział w gruntach pod wodą [%]
grunty pod wodami morskimi wewnętrznymi	0,0	0,0%
grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi	54,0	98,2%
grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi	1,0	1,8%
grunty pod wodami razem	55,0	100,0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Główny Urząd Statystyczny, <http://stat.gov.pl/>.

Na terenie gminy Wołczyn mamy użytek ekologiczny uchwalony Uchwałą Nr XVIII/147/2008 Rady Miejskiej w Wołczynie z dnia 23 kwietnia 2008 roku w sprawie utworzenia użytku ekologicznego „Rozalia”. Użytek ekologiczny „Rozalia” to teren o powierzchni 6,2825 ha położony w miejscowości Komorzno. Użytek ekologiczny obejmuje zadrzewienie śródpolne, staw oraz przylegające do nich fragmenty łąk i szuwarów.

Tabela 18. Pozostałe formy zagospodarowania powierzchni

Forma zagospodarowania powierzchni	Powierzchnia [ha]
użytki ekologiczne	6,3
nieużytki	44
tereny różne	7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Główny Urząd Statystyczny, <http://stat.gov.pl/>.

Klimat gminy charakteryzuje się średnimi temperaturami rzędu 9°C i uznawany jest za korzystny dla gospodarki człowieka. Teren gminy odznacza się łagodnymi zmianami temperatury. Najzimniejszym miesiącem jest styczeń, a najcieplejszym lipiec. Przeważają wiatry zachodnie i północno-zachodnie. Ilość opadów rocznych nie przekracza 550 mm.

Do najważniejszych bogactw naturalnych gminy Wołczyn należy solanka wołczyńska o temperaturze +37°C (wody gorące, hypertermalne), którą najefektywniej można wykorzystać do kąpeli oraz inhalacji.

W pobliżu wsi Komorzno położony jest użytek ekologiczny „Rozalia”, który obejmuje staw, gdzie występuje kumak i wiele gatunków ptaków (perkoz, orlik, bocian).

Ponadto w okolicy Wierzbicy Górnej zlokalizowany jest Czarny Staw, w którym prowadzi się hodowlę ryb słodkowodnych: karp, amur, pstrąg i sum.

8.1.4. Obszary chronione

Na terenie gminy Wołczyn zlokalizowane są dwa obszary mające znaczenie dla wspólnoty i objęte reżimem Natura 2000³²:

- TeklusiaPLH160017 – *obszar o znaczeniu dla Wspólnoty Teklusia PLH160017 o powierzchni 316,48 ha położony jest w północnej części województwa opolskiego, na terenie powiatu kluczborskiego w gminie Wołczyn, według regionalizacji fizycznogeograficznej (Kondracki 2009) teren leży w obrębie Prowincji Niż Środkowoeuropejski i obszaru Europejskich Lasów Liściastych i Mieszanych, w ujęciu zoogeograficznym obszar należy do krainy Palearktycznej, prowincji Europejsko-Zachodnio-Syberyjskiej, regionu Europejsko-Syberyjskiego, teren leży na platformie zachodnioeuropejskiej, monoklinie przedsudeckiej (Żelaźniewicz i in. 2011), wśród gleb dominują mady, namuły i torfy, obszar obejmuje holocenijskie równiny zalewowe i nadzalewowe, zdenudowane wysoczyzny morenowe oraz wały morenowe, obszar leży w dorzeczu Odry w obniżeniu dolinnym dopływu Wołczyńskiej Strugi nieznacznie rozcinającym przyległą wysoczyznę polodowcową, według Stopa-Boryczka i Boryczka (2006) obszar leży w X. łódzkiej dzielnicy klimatycznej, charakteryzuje się opadami na poziomie 600 mm, stosunkowo krótką zimą (70 dni), czasem zalegania pokrywy śnieżnej 40–50 dni, roczna suma usłonecznienia osiąga ok. 1600 godzin z maksimum w lipcu (240 godzin), średnia temperatura lipca wynosi 20°C, okres wegetacyjny trwa 220 dni, obszar Ostoi klasyfikują krajobraz jako Krajobraz dolin i obniżeń, rodzaj: krajobraz zalewowych den dolin – akumulacyjny, gatunek: krajobraz równin zalewowych w terenach nizinnych i wyżynnych z łąkami jako roślinnością potencjalną, według Badora i Rosik-Dulewskiej (2010) obszar Teklusia leży na terenie korytarza ekologicznego „Dolina Wołczyńskiej Strugi” łączącego Lasy Stobrowsko-Turawskie, Dolinę Pratwy i Teklusie. Jest to typ korytarza łąkowo-leśnego, w ramach projektu zakłada się m.in. weryfikację stanu zachowania korytarza ekologicznego, w wyniku której nastąpi aktualizacja przebiegu ich granic, w aktualnej wersji propozycji korytarza (która w wyniku realizacji projektu może ulec zmianie – planowany termin zakończenia projektu to 30.11.2016 r.), Teklusia leży ok. 5,5 km na zachód i ok. 5 km na południe od korytarza „Namysłów”, ok. 14 km na wschód od korytarza „Wieruszów” i ok. 8 km na północ od korytarza ekologicznego „Opole – Katowice”, w odległości 10 km od granic obszaru znajdują się: Rezerваты: Krzwickizny (5,5 km); Komorzno (7,3 km); Parki krajobrazowe: Stobrowski Park Krajobrazowy (8,4 km); obszary chronionego krajobrazu: Lasy Stobrowsko-Turawskie (6,0 km), Dolin Rzeki Prosný (9,9 km); Natura 2000 Specjalne obszary ochrony: Łąki w okolicach Kluczborka nad Stobrawą PLH160013 (6,9 km)³³;*

³² Obszary chronione, Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska, <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>.

³³ Ekspertyza przyrodnicza siedlisk i gatunków na potrzeby ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Opolu, Opole 2014.

– Łąki w okolicach Kluczborka nad Stobrawą PLH160013 – obszar mający znaczenie dla Wspólnoty – obszar o powierzchni 356.65 ha, położony w gminie Kluczbork, w powiecie opolskim, w województwie opolskim; zgodnie z regionalizacją fizyczno-geograficzną Polski (Kondracki 2009) znajduje się w mezoregionie Równina Opolska (północny kraniec) i makroregionie Nizina Śląska; pod względem geobotanicznym przynależy do podokręgów Pokojskiego i Jełowskiego, okręgu Borów Stobrawskich, Turawskich i Niemodlińskich, w obrębie Krainy Dolnośląskiej (Matuszkiewicz 2008); obszar obejmuje duży kompleks łąk położonych w dolinie rzeki Stobrawy i nad jej kanałami Kluczborską Strugą, Krężelem, Hłowcem pomniejszymi dopływami Baryczką i Żarnówką; system wód powierzchniowych uzupełnia bogata sieć wąskich kanałów i rowów odwadniających; brak starorzeczy; rzeźba terenu jest słabo zróżnicowana, obejmuje płaskie terasy zalewowe wykształcone wzdłuż koryt rzecznych, obecnie uregulowanych; we wschodniej części obszar przecina obwodnica Kluczborka. Łąki są w większości regularnie koszone, a miejscami także intensywnie spasane przez bydło; większe powierzchnie odłogowanych łąk występują w zachodniej i wschodniej części obszaru; bardziej podmokłe fragmenty zarasta trzcina, miejscami tworząc rozległe trzcinowiska; z bardziej rozpowszechnionych gatunków roślin zielnych wymienić należy rdest wężownik, wierzbówkę błotną, ostrożeń warzywny, krwawnicę pospolitą, mózgę trzcinową, krwiściąg lekarski i turzyce; w rowach miejscami licznie występuje szczaw lancetowaty i pałka wąskolistna; na łąkach z intensywnym wypasem pospolite są szczawie kędzierzawy i tępolistny; niektóre miejsca są odkształcone ze znacznym udziałem pokrzywy; warstwę zarośli buduje olcha czarna i wierzby; większe ssaki są reprezentowane przez zająca i sarnę spotykaną na łąkach z wyższą roślinnością w zachodniej części obszaru; z ptaków występuje skowronek polny, pliszka żółta, świergotek łąkowy, czajka i szczególnie pospolity bażant; zalatuje bocian biały i pustułka; nad ciekami można spotkać kokoszkę zwyczajną, a nad Stobrawą obserwowano zimorodka; pospolitym wężem jest zaskroniec; z płazów spotyka się żabę trawną, żabę jeziorową i rzekotkę drzewną; bezkręgowce reprezentują m.in. ślimaki winniczek i bursztynka (*Succinella*) oraz liczne gatunki pająków, w tym tygrzyk paskowany; spośród owadów na uwagę zasługuje przede wszystkim obecność chronionych prawnie i będących przedmiotem ochrony w obszarze gatunków motyli: czerwończyka nieparka i modraszka *nausitosa*; obszar jest także jednym z większych w regionie stanowisk czerwończyka fioletka, który jest proponowanym przedmiotem ochrony; ponadto zgodnie z wynikami inwentaryzacji wykonanymi przez RDOŚ w Opolu chronione gatunki motyli znajdują się prawie wyłącznie na terenie gminy Wołczyn, co jest również bardzo istotne pod względem wykorzystania tego obszaru dla rozwoju gminy³⁴.

W gminie Wołczyn do obszarów i obiektów chronionych należą także³⁵:

1. Stobrawski Park Krajobrazowy – jest największym parkiem krajobrazowym w województwie opolskim utworzonym Rozporządzeniem Wojewody Opolskiego nr P/11/99 z dnia 28 września 1999 r. [Dz. Urz. Woj. Op. nr 38 poz. 255]. Zajmuje on ogółem powierzchnię 52 635,5 ha. Granice parku obejmują znaczną część doliny Odry, Nysy Kłodzkiej i Stobrawy wraz z terenami leśnymi należącymi do dużego kompleksu Lasów Stobrawsko-Turawskich. W gminie Wołczyn park krajobrazowy obejmuje ok. 10% powierzchni w południowo-wschodniej części (tereny leśne w sołectwach Wierzchy i Szum). Szczegółową charakterystykę Parku oraz wytyczne kształtowania krajobrazu zawiera Plan Ochrony Stobrawskiego Parku Krajobrazowego [Dz. Urz. Woj. Op. z 2007 nr 4, poz.76]. Podstawowymi walorami uzasadniającymi powołanie Parku było występowanie wielu chronionych i zagrożonych roślin, zbiorowisk roślinnych i zwierząt, występowanie jednego z większych, lądowych obszarów wydmowych, występowanie ekosystemów typowych dla dużych rzek: licznych starorzeczy, kompleksów grądów, olsów, łęgów i łąk zalewowych, występowanie ostoi ptactwa o znaczeniu międzynarodowym, wysoka lesistość terenu, w tym lasów zróżnicowanych gatunkowo i siedliskowo niska gęstość zaludnienia i uprzemysłowienia.
2. Obszar Chronionego Krajobrazu „Lasy Stobrawsko-Turawskie” w północnej części województwa opolskiego znajduje się OCHK „Lasy Stobrawsko-Turawskie” utworzony uchwałą Nr XXIV/193/88 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Opolu z dnia 26 maja 1988 r. Obejmuje on rozległy, rozczłonkowany kompleks leśny, którego ok. 2% znajduje się na terenie gminy Wołczyn. Granica Obszaru w gminie przebiega na południe od linii Markotów Duży, Gierałcice, Brynica, Wierzbica Górna i Duczów Mały, głównie skrajem kompleksów leśnych. Obszar ten objęto ochroną prawną ze względu na znaczące walory przyrodnicze i krajobrazowe, atrakcyjność turystyczną i słabe zurbanizowanie. Duże kompleksy leśne, silnie rozwinięta granica lasu, polodowcowa rzeźba terenu, harmonijny krajobraz wzbogacony licznymi alejami drzew oraz starymi parkami i zadrzewieniami, a także liczne stanowiska roślin i zwierząt chronionych stanowiło podstawę do objęcia

³⁴ Ekspertyza przyrodnicza siedlisk i gatunków na potrzeby sporządzenia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Łąki w okolicach Kluczborka nad Stobrawą PLH 160013, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Opolu, Opole 2014.

³⁵ Inwentaryzacja przyrody w Wołczynie, Urząd Miejski w Wołczynie, Wołczyn 2014 r.

ochroną prawną tak rozległego obszaru. Obszary chronionego krajobrazu powoływane są także dla zapewnienia ludności miejskiej terenów rekreacji i wypoczynku. Dolina Stobrawy, duży udział lasów i zadrzewień stanowi o znaczącej atrakcyjności krajobrazu. Bliskość ośrodków miejskich, jakimi są Wołczyn i Kluczbork oraz dobrze rozwinięta sieć dróg stwarzają dogodne warunki dla rozwoju turystyki krajoznawczej³⁶.

3. Rezerваты przyrody – na terenie gminy Wołczyn występują dwa rezerваты przyrody: Komorzno i Krzywiczyny o łącznej powierzchni 23,4 ha.

Tabela 19. Rezerваты na terenie gminy Wołczyn

L.p.	Nazwa	Przedmiot ochrony	Powierzchnia [ha]	Lokalizacja	Akt prawny powołania
1.	Komorzno	buczyna pomorska (<i>Fagetum boreoatlanticum</i>) na południowej granicy zasięgu	3,7	Równina Oleśnicka, sołectwo Komorzno	MP nr 36, poz.291/1960
2.	Krzywiczyny	las mieszany z domieszką jodły (<i>Abies Alba</i>) na krańcach jej północnego zasięgu na Śląsku	19,84	Równina Oleśnicka, sołectwo Krzywiczyny	MP nr 36, poz.291/1969

Źródło: *Inwentaryzacja przyrody w Wołczynie*, Urząd Miejski w Wołczynie, Wołczyn 2014 r.

- Rezerwat Komorzno – rezerwat utworzono w celu ochrony fragmentów leśnych założonych z buczyny pomorskiej. Buczyna przyjmuje tu postać dość zubożałą w stosunku do zbiorowisk pomorskich, ale interesującą ze względu na występowanie daleko od jej typowego rozmieszczenia. W rezerwacie panującym gatunkiem jest buk zwyczajny *Fagus sylvatica*, który miejscami tworzy drzewostany czyste bez domieszek. Oprócz buka występuje tu również sosna zwyczajna, grab zwyczajny oraz dąb bezszypułkowy.
 - Rezerwat Krzywiczyny – na terenie rezerwatu występują okazy jodły pospolitej *Abies alba* w wieku 130–150 lat. Jest to najdalej na północ wysunięte stanowisko jodły naturalnego pochodzenia. Oprócz jodły występują tu: sosna zwyczajna, świerk pospolity, dąb szypułkowy, grab zwyczajny, modrzew europejski oraz buk zwyczajny. Jodła osiąga tu wysokość do 45 m i obwód powyżej 3 m.
4. Pomniki przyrody – na terenie gminy Wołczyn, w sołectwie: Duczów Wielki, Gierałcice, Skałagi, Komorzno i Wierzbica Dolna znajdują się obiekty przyrodnicze prawnie chronione – pomniki przyrody. Szczególnie potężne drzewa oraz głąz narzutowy zostały uznane za pomniki przyrody przez Wojewódzkiego Opolskiego Konserwatora Przyrody [Dz.Urz.Woj.Op. 2000 r., nr 6, poz. 23]. W gminie Wołczyn objęto ochroną prawną 7 pomników przyrody, w tym 2 aleje drzew, 1 grupę drzew, 3 pojedyncze drzewa pomnikowe oraz 1 głąz narzutowy. Pomniki przyrody znajdują się w 5 sołectwach. łącznie objęto ochroną 129 drzew i 1 głąz narzutowy.

Tabela 20. Pomniki przyrody na terenie gminy Wołczyn

L.p.	Nr rej.woj.	Gatunek	Lokalizacja
1.	8	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	Dz.449 w Duczowie Wielkim
2.	9	Aleja dębów szypułkowych – 47 szt. <i>Quercus robur</i>	Dz.93/2 w Gierałcicach
3.	29	Buk zwyczajny <i>Fagus sylvatica</i>	Nadl. Namysłów – oddz.58a, obręb Wołczyn Sołectwo Komorzno
4.	142	Modrzew europejski <i>Larix decidua</i>	Nadl. Namysłów – oddz.148d, obręb Wołczyn Sołectwo Skałagi

³⁶ Tamże.

L.p.	Nr rej.woj.	Gatunek	Lokalizacja
5.	143	Modrzew europejski – 2 szt. Larix decidua	Nadl. Namysłów – oddz.159b, obręb Wołczyn Sołectwo Skałagi
6.	187	Aleja dębów szypułkowych – 80 szt. Quercus robur	Dz.7 w Gierałcicach
7.	423	Głaz narzutowy	Nadl. Namysłów – oddz.19af, obręb Gręboszów Sołectwo Wierzbica Dolna

Źródło: *Inwentaryzacja przyrody w Wołczynie*, Urząd Miejski w Wołczynie, Wołczyn 2014 r.

5. Parki objęte ochroną konserwatorską – spośród obiektów cennych kulturowo, a posiadających również duże walory przyrodnicze i krajobrazowe objęto ochroną parki uznane za zabytki kultury. W gminie Wołczyn, w ponad połowie sołectw (11 na 21) i mieście Wołczyn znajdują się parki objęte ochroną konserwatorską i wpisane do rejestru zabytków.

Tabela 21. Parki objęte ochroną konserwatorską znajdujące w rejestrze zabytków

L.p.	Nr rejestru	Lokalizacja
1.	22/78	Park podworski w Brzezinkach
2.	30/78	Park w Duczowie Małym
3.	1/76	Park podworski w Gierałcicach
4.	12/76	Park podworski w Komorznie
5.	17/77	Park przypałacowy w Krzywiczynach
6.	A-13/76	Park podworski z aleją dojazdową w Rożnowie
7.	14/76	Park w Skałagach
8.	18/77	Park w Świniarach Wielkich
9.	26/78	Park z aleją dojazdową w Wąsicach
10.	25/78	Park w Wierzbicy Dolnej
11.	19/77	Park przypałacowy w Wierzbicy Górnej
12.	3/76	Park miejski w Wołczynie

Źródło: *Inwentaryzacja przyrody w Wołczynie*, Urząd Miejski w Wołczynie, Wołczyn 2014 r.

6. Obiekty o znaczeniu lokalnym pomniki przyrody, parki, obiekty cenne przyrodniczo i krajobrazowo, w tym 12 objętych ochroną przez konserwatora zabytków. Pomniki przyrody prawnie chronione występują w 5 sołectwach: Duczów Wielki, Gierałcice, Skałagi, Komorzno oraz Wierzbica Dolna. Parki objęte ochroną konserwatora zabytków występują w 11 wsiach i mieście Wołczyn.

8.1.5. Opis zasobów kulturowych

Historia gminy Wołczyn sięga 1000 lat. Pierwszymi osadnikami były plemiona słowiańskie zamieszkujące tereny leśno-bagniste. W 1261 r. osada otrzymała prawa miejskie z rąk księcia Henryka III Wrocławskiego, po czym założono miasto na prawie średzkim³⁷. Do 1495 r. Wołczyn był miastem książęcym kolejnych dynastii Piastów brzeskich, świdnickich i opolskich, a następnie przeszedł na 300 lat w panowanie magnackiego rodu Posadowskich, potem we władanie cesarzy pruskich Fryderyka II i Fryderyka III³⁸. Ludność wołczyńska utrzymywała się przede wszystkim z rolnictwa, rzemiosła i handlu. Najliczniejszy był cech szewski, który pod koniec XVIII wieku skupiał 70 rzemieślników z 800 mieszkańców Wołczyna³⁹. W XVI w. powstała szkoła miejska wyróżniająca się wysokim poziomem nauczania, a w XVIII i w początkach XIX stulecia na terenie gminy mieściło się proseminarium dla polskich ewangelików. W XIX w. została otwarta roszarnia lnu, a w latach międzywojennych odbudowano roszarnię konopi⁴⁰. Powstały również dwa nowe browary i gorzelnia, a w 1893 r. fabryka drożdży⁴¹. W roku 1904 została wybudowana gazownia, a w 1912 r. rozpoczęto budowę szpitala. W roku 1939 Wołczyn liczył 3 899 mieszkańców. W 1945 r. do miasta dotarł radziecki zagon czołgowy, a liczne walki sprawiły, że zniszczenia wojenne Wołczyna sięgały 40%. Po wojnie nastąpił dynamiczny rozwój przemysłu, natomiast zmiany ustrojowe i ekonomiczne z 1989 r. przyczyniły się do przekształceń profilu gospodarczego obszaru.

Gmina Wołczyn charakteryzuje się dużym bogactwem walorów kulturowych, co sprawia, że cechuje ją potencjał do rozwoju turystyki poznawczej. Na terenie gminy znajduje się wiele zabytków potwierdzających walory kulturowe regionu.

Tabela 22. Ważniejsze zabytki gminy Wołczyn według lokalizacji

Lokalizacja	Charakterystyka zabytku
Brzezinki	Kościół drewniany pod wezwaniem Narodzenia Najświętszej Marii Panny z 1550 r.
Brzezinki	Zespół Dworski z 1 połowy XIX wieku: dwór, oficyna, spichlerz oraz park dworski o pow. 0,95 ha
Gieraltice	Kościół drewniany ewangelicki z XV w.
Gieraltice	Zespół Dworski z początków XIX wieku: oficyna, spichlerz oraz park dworski o pow. 1,3 ha
Komorzno	Kościół drewniany pod wezwaniem Świętej Jadwigi z 1623 r.
Komorzno	Zespół Dworski: oficyny z końca XVIII wieku, zabudowania folwarczne z 1 połowy XIX wieku oraz park o powierzchni 3,6 ha
Komorzno	Pałac z XIX w.
Krzywiczyny	Kościół drewniany pod wezwaniem Świętej Trójcy z 1623 r.
Krzywiczyny	Pałac z 1780 r.
Krzywiczyny	Park dworski o pow. 3,77 ha
Rożnów	Kościół drewniany pod wezwaniem Świętych Apostołów Piotra i Pawła z 1788 r.
Rożnów	Piramida – grobowiec z XVIII w.
Rożnów	Dwór z połowy XIX wieku: oficyna oraz park dworski o pow. 5,6 ha
Skałagi	Kościół parafialny pod wezwaniem świętego Michała z 1792 r.

³⁷ Zasoby informacyjne Gminy Wołczyn, Urząd Miejski w Wołczynie, <http://www.wołczyn.pl/>.

³⁸ Tamże.

³⁹ Tamże.

⁴⁰ Tamże.

⁴¹ Tamże.

Lokalizacja	Charakterystyka zabytku
Skałągi	Park podworski z XIX w.
Szymonków	Kościół pod wezwaniem Narodzenia Najświętszej Marii Panny z 1878 r.
Szymonków	Oficyna dworska z początków XIX w.
Szymonków	Spichlerz dworski z poł. XIX w.
Szymonków	Ruina romantyczna z XIX w.
Świniary Wielkie	Kościół drewniany pod wezwaniem Świętego Bartłomieja z 1762 r.
Świniary Wielkie	Dwór z początków XIX w.
Świniary Wielkie	Park dworski o pow. 1,95 ha
Wierzbica Dolna	Kościół drewniany pod wezwaniem Podwyższenia Krzyża Świętego z 1688 r.
Wierzbica Dolna	Park podworski o pow. 2,0 ha
Wierzbica Górna	Kościół pod wezwaniem Świętego Jacka z 1722 r.
Wierzbica Górna	Pałac z 1791 r.
Wierzbica Górna	Park dworski o pow. 2,75 ha
Wierzbica Górna	Czworak z poł. XIX w.
Wołczyn	Kościół filialny Świętej Teresy z 1799 r.

Źródło: Zasoby własne Gminy Wołczyn, www.wolczyn.pl.

Obszar strefy ochrony konserwatorskiej w Wołczynie obejmuje historyczny układ urbanistyczny miasta w celu zachowania jego historycznej zabudowy⁴². Układ urbanistyczny to najcenniejszy zabytek miasta z okresu średniowiecznej lokacji (1261 r.). Układ urbanistyczny Zespołu Staromiejskiego Wołczyna obejmuje obszar zamknięty linią śladów po dawnej naturalnej fosie (zachowane w formie wąskich strumieni opasujących miasto, połączone z siecią wodną Stobrawy), jak również teren dawnego zamku⁴³. Obecna zabudowa obszaru pochodzi z wieku XIX i XX⁴⁴. Ośrodek zabytkowy nie wybija się tu tak mocno jak w innych miastach. Podkreślają go tylko elementy poziome takie jak układ urbanistyczny w postaci zachowanej dawnej linii obwodowej miasta, szachownicowego układu ulic, szerokości działek budowlanych narzucających kalenicowy układ⁴⁵.

Bogate zasoby dziedzictwa kulturowego znajdują się także na obszarach wiejskich gminy. W zasadzie każde sołectwo posiada cenne historycznie i kulturowo obiekty. W Brunach znajduje się m.in. park dworski, spichlerz w zespole folwarcznym, czy kuźnia. W Brynicy znajduje się m.in. zabytkowy dwór wraz z parkiem dworskim, spichlerz w zespole folwarcznym oraz dom robotników folwarcznych. W Brzezinkach na uwagę zasługuje m.in. układ ruralistyczny wsi, kościół drewniany pod wezwaniem Narodzenia Najświętszej Marii Panny z 1550 r., zespół dworski z 1 poł. XIX w. (dwór, oficyna, spichlerz oraz park dworski o pow. 0,95 ha) oraz liczne zagrody wraz z domostwami, budynkami inwentarskimi i park. W Duczowie Małym znajduje się park dworski i zespół folwarczyński, a w Duczowie Wielkim park dworski, zespół folwarczyński, dom mieszkalno-inwentarski i budynek inwentarski z częścią mieszkalną. W Gierałcicach znajduje się m.in. Kościół drewniany ewangelicki z XV w., zespół

⁴² *Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Wołczyn na lata 2008–2015*, Gmina Wołczyn, Wołczyn 2008, http://bip.wolczyn.pl/uchwaly/c4ec0198ca741ba73971aa685b7620e7_1/lokalny%20program%20rewitalizacji%20wolczyn.pdf.

⁴³ Tamże.

⁴⁴ Tamże.

⁴⁵ Tamże.

dworski z początków XIX w.: oficyna, spichlerz oraz park dworski, budynek w zespole folwarczym. Do cennych zabytków miejscowości Komorzno należą: Kościół filialny p.w. św. Jadwigi, wzmiankowany z 1623 r., praktycznie zbudowany na nowo w 1753 r., w którym znajduje się ambona późnorenesansowa oraz ołtarz z XVII w. z kolumnami oraz wbudowaną płaskorzeźbą Ostatniej Wieczerzy, murowany pałac z przełomu XIX i XX w., na terenie, którego znajdują się zabudowy dworskie z końca XVIII w. i folwarczne z I połowy XIX w., murowana oficyna dworska z końca XVIII w., murowana rządcówka z XIX w. W Krzywiczynach znajduje się m.in. Kościół drewniany p.w. Św. Trójcy, o którym pierwsze wzmianki datuje się na 1483 r. (kaplica), przebudowany w 1623 r.⁴⁶ Wśród cennych zabytków ruchomych wyróżnia się ołtarz główny klasycystyczny, prawdopodobnie z 1800 r., chrzcielnicą z końca XVII w. oraz dzwony z 1696 i 1849 r.⁴⁷ W Krzywiczynach znajduje się także osiemnastowieczny pałac (datowany na 1780 r.). Wśród cennych zasobów dziedzictwa kulturowego Wierzbicy Dolnej znajduje się Kościół p.w. Podwyższenia Krzyża Św., zbudowany w 1688 r., a zrekonstruowany w 1939 r. wraz z wyposażeniem, m.in. późnobarokowy ołtarz (z I poł. XVIII w.), barokowa ambona (poł. XVIII w.)⁴⁸. Na terenie miejscowości znajduje się także naturalistyczny park podworski z XIX w. Z kolei w Wierzbicy Górnej zlokalizowany jest Kościół filialny p.w. św. Jacka (budowany w latach 1719–1922)⁴⁹. Jest to budynek konstrukcji szkieletowej, z późnobarokowym ołtarzem ambonowym, z 1729 r.⁵⁰ Obiekt jest unikatowy w skali powiatu⁵¹. Na terenie miejscowości znajdują się m.in. murowana kaplica cmentarna, z 2 poł. XIX w., pałac z 1791 r., w stylu późnobarokowym, przebudowany w 1911 r., wewnętrzną dekoracją rokokową i neobarokową, murowana oficyna pałacowa z początku XIX w., murowana obora dworska z bramą wjazdową z końca XIX w.⁵² W Ligocie Wołczyńskiej zlokalizowane są m.in. zabytkowe domy mieszkalno-gospodarcze. W miejscowości Markotów Duży znajduje się m.in. zespół dworsko-folwarczny (dwór, obora, stajnia z wozownią i spichlerz). Rożnów cechuje zabytkowy układ ruralistyczny wsi. Ponadto na terenie miejscowości znajduje się m.in. kościół drewniany p.w. Świętych Apostołów Piotra i Pawła z końca XVIII w., piramida – grobowiec z XVIII w., dwór z połowy XIX w. (obecnie ruina, własność prywatna), oficyna oraz park dworski o pow. 5,6 ha, kuźnia ze stelmarnią w zespole folwarczym, stajnia koni wyjazdowych z wozownią i domem stangreta w zespole folwarczym, czy budynek trafostacji. Skałgi również cechuje zabytkowy układ ruralistyczny wsi, a na terenie sołectwa znajduje się także kościół ewangelicki, obecnie rzymskokatolicki, parafialny p.w. św. Michała Archanioła z l. 1791–1792 – XVIII w., park krajobrazowy został założony w stylu angielskim w XIX w., pozostałości zabudowań folwarcznych dawnego zespołu pałacowego oraz kolonia drewnianych domów. Najcenniejszym zabytkiem wsi Szum jest neogotycki kościół filialny p.w. św. Franciszka, w którym znajduje się dwanaście obrazów stacji Męki Pańskiej z 1 poł. XIX w. Cenne zabytki to także kapliczka Matki Boskiej oraz budynek inwentarski wraz ze stodołą w zagrodzie. Z kolei na terenie Szymonkowa (powstanie wsi datuje się na połowę XIII w.) znajduje się ruina romantyczna z basztą z XIX w., kościół parafialny pod wezwaniem Narodzenia Najświętszej Maryi Panny; klasycystyczna oficyna dworska z początku XIX w., spichlerz dworski z połowy XIX w. oraz istotny wizerunkowo pomnik lwa, który stanowił część bramy wjazdowej do ogrodu przy zamkowym. W Świniarach Wielkich znajduje się drewniany kościół p.w. św. Bartłomieja z 2 poł. XVIII w., w którym znajduje się siedemnastowieczny ołtarz główny z licznymi rzeźbami świętych, ambona, miedzioryty, krucyfiksy oraz dzwon. Wśród cennych zabytków znajduje się także park z przełomu XVIII i XIX w. oraz zagrody wraz z budynkami inwentarskimi. W Wąsicach zlokalizowany jest park z aleją dojazdową, z XIX w. oraz cmentarz. W Wierzbicy Dolnej znajduje się Kościół drewniany pod wezwaniem Podwyższenia Krzyża Świętego z końca XVII w. W kościele znajduje się późnobarokowy ołtarz z 1 poł. XVIII w., barokowa ambona z poł. XVIII w., osiemnastowieczne organy. Na terenie wsi zlokalizowany jest także dziewiętnastowieczny park. W Wierzbicy Górnej znajduje się osiemnastowieczny kościół rzymskokatolicki, dawniej ewangelicki oraz zespół dworski (z XVIII i XIX w.) z późnobarokowym, osiemnastowiecznym dworem (obecnie jest to popegeerowska ruina) i parkiem.

Na terenie gminy znajdują się stanowiska archeologiczne z epoki kamienia (głównie mezolit, neolit), epoki eneolitu (kultura ceramiki sznurowej), epoki brązu (kultura łużycka), epoki żelaza (kultury przeworska), średniowiecza oraz czasów nowożytnych.

⁴⁶ *Plan Odnowy Miejscowości Krzywiczyny na lata 2009 – 2015...*, op. cit.

⁴⁷ Tamże.

⁴⁸ *Plan Odnowy Miejscowości Wierzbica Dolna...*, op. cit.

⁴⁹ Tamże.

⁵⁰ Tamże.

⁵¹ Tamże.

⁵² Tamże.

Aktywny wypoczynek na terenie gminy Wołczyn możliwy jest również dzięki istniejącym trasom rowerowym, w tym:

- trasa „Aleja Kasztanowca” o długości 16,4 km w Komorznie;
- trasa „Łącznik Krzywiczyny” o długości 6,11 km – łączy trasę „Teklusia” i „Aleję Kasztanowca”, prowadzi przez całą miejscowość Krzywiczyny;
- trasa „Teklusia” o długości 15,23 km rozpoczyna się i kończy w północno-wschodniej części Wołczyna.

8.1.6. Podsumowanie

W obszarze przestrzeni i środowiska na rozwój gminy największy wpływ mają:

- zasoby tak zwanej solanki wołczyńskiej – zasoby te mogą stać się markowym produktem turystycznym w zakresie turystyki zdrowotnej;
- bogate zasoby dziedzictwa kulturowego i tradycji stanowią istotny zasób dla rozwoju turystyki poznawczej, weekendowej, edukacyjnej;
- ciekawe zasoby przyrodnicze stanowią ważny element strategii rozwoju turystyki aktywnej;
- walory środowiska naturalnego – krajobrazowe i klimatyczne oraz zasoby dziedzictwa kulturowego wsi opolskiej sprzyjają rozwojowi agroturystyki, w tym celu niezbędne jest pobudzenie aktywności mieszkańców w kierunku działalności agroturystycznej, rozwój oznakowanych tras rowerowych we współpracy z innymi jednostkami samorządu terytorialnego;
- stan techniczny infrastruktury technicznej budynków i obiektów w ramach istniejącej sieci osadniczej wymaga podjęcia działań rewitalizacyjnych;
- bliskość Kluczborka i Namysłowa oraz stref inwestycyjnych, przemysłowych i aktywności gospodarczej istotnie wpływa na stosunki gospodarcze i rynek pracy w gminie Wołczyn.

8.2. SFERA SPOŁECZNA

8.2.1. Struktura demograficzna i społeczna

Gminę Wołczyn na koniec 2013 r. zamieszkiwało 13 966 osób, z czego 7 039 stanowiły kobiety (50,4%). Liczba ludności gminy stanowi 20,8% populacji powiatu kluczborskiego. W latach 2009–2013 zauważalny jest systematyczny spadek liczby ludności – od 2009 r. populacja gminy zmniejszyła się o 339 osób, tj. 2,4%. Gmina Wołczyn charakteryzuje się najmniejszą gęstością zaludnienia (58 os./km²) na tle powiatu kluczborskiego (79 os./km²) oraz mniejszą niż średnia dla województwa opolskiego (107 os./km²) i kraju (123 os./km²).

Tabela 23. Liczba ludności w gminie Wołczyn w latach 2009–2013

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013
kobiety	7220	7145	7143	7100	7039
mężczyźni	7085	7047	6996	6988	6927
Suma	14 305	14 192	14 139	14 088	13966

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Główny Urząd Statystyczny, <http://stat.gov.pl/>.

Saldo migracji wewnętrznych jest ujemne i wyniosło w 2013 r. -54. Od 2011 r. wzrasta grupa osób przeprowadzających się do innych regionów kraju. Podobnie kształtuje się trend migracji zewnętrznych. Saldo migracji zagranicznych w 2013 r. wyniosło – 27. Migracje wewnętrzne silniej dotyczą obszar miejski (-35 os. w 2013 r.). Natomiast migracje zagraniczne rozkładają się równomiernie między obszarem miejskim i wiejskim.

Tabela 24. Saldo migracji w gminie Wołczyn w latach 2009–2013

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013
saldo migracji wewnętrznych	-17	-12	-25	-22	-54
saldo migracji zagranicznych	0	-4	-8	-1	-27

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Główny Urząd Statystyczny, <http://stat.gov.pl/>.

Przyrost naturalny w gminie Wołczyn w ostatnich czterech latach wykazuje tendencję ujemną, stale się pogłębiającą. Najniższy poziom odnotowany został w roku 2013, kiedy to wyniósł -58. Ujemny przyrost naturalny jest zjawiskiem zauważalnym również na poziomie powiatu kluczborskiego, województwa opolskiego oraz kraju. Z roku na rok spada liczba urodzeń żywych w gminie Wołczyn. W 2013 r. urodziło się 99 dzieci, co oznacza spadek w porównaniu do roku 2009 o 23 osoby. W analizie wskaźnika urodzeń żywych na 1 000 osób również zauważalny jest wyraźny spadek. Wskaźnik ten dla gminy (7,1) jest niższy niż dla powiatu kluczborskiego (7,9), województwa opolskiego (8,2) i kraju (9,6).

Tabela 25. Przyrost naturalny w gminie Wołczyn w latach 2009–2013

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013
przyrost naturalny	-18	-10	-20	-42	-58
urodzenia żywe	122	127	122	119	99
urodzenia żywe na 1000 osób	8,5	8,9	8,6	8,4	7,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Główny Urząd Statystyczny, <http://stat.gov.pl/>.

Udział osób w wieku produkcyjnym w populacji gminy stanowi 64,8% (9046 osób). Zauważalny jest wzrost grupy osób w wieku poprodukcyjnym (od 2009 r. grupa ta powiększyła się o 225 osób), co świadczy o starzeniu się społeczeństwa. Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym w analizowanym okresie (2009–2014) zmalała o 338 osób, co jest zjawiskiem zdecydowanie niepokojącym.

Tabela 26. Ludność wg ekonomicznych grup wieku w gminie Wołczyn w latach 2009–2013

Ekonomiczna grupa wieku	2009	2010	2011	2012	2013
wiek przedprodukcyjny	2 765	2 685	2 610	2 528	2 427
wiek produkcyjny	9 272	9 206	9 152	9 133	9 046
wiek poprodukcyjny	2 268	2 301	2 377	2 427	2 493

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Główny Urząd Statystyczny, <http://stat.gov.pl/>.

Tabela 27. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w ludności ogółem w gminie Wołczyn w latach 2009–2013 [%]

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013
wiek przedprodukcyjny	19,3	18,9	18,5	17,9	17,4
wiek produkcyjny	64,8	64,9	64,7	64,8	64,8
wiek poprodukcyjny	15,9	16,2	16,8	17,2	17,9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Główny Urząd Statystyczny, <http://stat.gov.pl/>.

Wskaźnik obciążenia demograficznego, czyli stosunek liczby osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym, zwiększał się na przestrzeni lat 2009 – 2013 i w ostatnim badanym roku wyniósł 27,6. Wartość tego wskaźnika jest jednak korzystniejsza dla gminy Wołczyn niż dla powiatu kluczborskiego (28,2), województwa opolskiego (29,2) czy kraju (29,0).

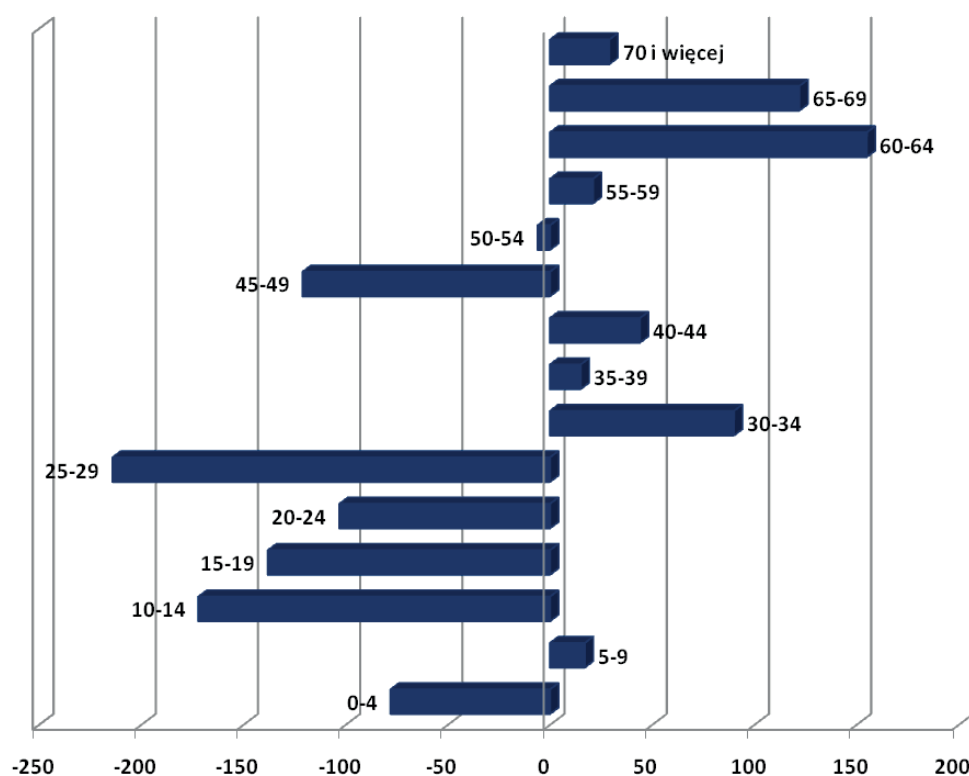
Tabela 28. Wskaźnik obciążenia demograficznego w gminie Wołczyn w latach 2009–2013

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013
wskaźnik obciążenia demograficznego	24,5	25,0	26,0	26,6	27,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Główny Urząd Statystyczny, <http://stat.gov.pl/>.

W celu analizy zmian zachodzących w poszczególnych grupach wiekowych, zastosowano metodę różnicową, pozwalającą na określenie trendów w ruchach wielkości populacji w dokładnych przedziałach wiekowych. Analiza wskazuje na silny wzrostowy trend w grupach wiekowych 30–44 lata oraz powyżej 55 lat, jak również niewielki wzrost w grupie wiekowej 5–9 lat. Z kolei największy spadek nastąpił w grupie wiekowej 0–4 lata, 10–29 lat, a także 45–54 lata.

Wykres 1. Zmiany liczebności populacji wg grup wieku w gminie Wołczyn w latach 2009–2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Główny Urząd Statystyczny, <http://stat.gov.pl/>.

Na podstawie prognozy liczby ludności dla powiatu kluczborskiego do 2035 r. obliczona została prognoza liczby ludności gminy Wołczyn. Według prognoz liczba ludności gminy Wołczyn w 2035 r. będzie mniejsza o 2175 osób w stosunku do 2013 r.

Tabela 29. Prognoza liczby ludności gminy Wołczyn do 2035 r.

Wyszczególnienie	2015	2020	2025	2030	2035
powiat kluczborski	66182	64194	62113	59590	56771
gmina Wołczyn	13743	13331	12899	12376	11 791

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Główny Urząd Statystyczny, <http://stat.gov.pl/>.

Zakres priorytetowych potrzeb zdrowotnych określono na podstawie analizy dostępnych danych zdrowotnych, w tym danych dotyczących standaryzowanego współczynnika umieralności (dalej: SMR) udostępnionego przez Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego – Państwowy Zakład Higieny (dalej: NIZP-PZH)⁵³.

⁵³ *Atlas umieralności*, Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego – Państwowy Zakład Higieny, http://www.atlas.pzh.gov.pl/ALL0911/lista_map_ALL0911.html.

Tabela 30. Problemy zdrowotne mieszkańców w gminie Wołczyn – na podstawie analizy danych dla powiatu kluczborskiego

Kod ICD10	Nazwa jednostki chorobowej	Miejsce wśród powiatów	SMR	Liczba zgonów
E10-E14	cukrzyca	309	1,496	52
I00-I99	choroby układu krążenia	257	1,117	992
K00-K93	choroby układu trawiennego	229	1,006	87
N00-N99	choroby układu moczowo-płciowego	168	0,907	24
C00-C97	nowotwory ogółem	142	0,970	476
V01-Y98	zewnątrzne przyczyny zgonu	76	0,877	112
J00-J99	choroby układu oddechowego	76	0,737	76
G00-G99	choroby układu nerwowego	63	0,694	19
M00-M99	choroby układu kostno-mięśniowego	17	0	0

Źródło: *Atlas umieralności*, Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego – Państwowy Zakład Higieny http://www.atlas.pzh.gov.pl/ALLO911/lista_map_ALL0911.html.

Dla zdrowotności mieszkańców powiatu kluczborskiego, a więc także i gminy Wołczyn największe znaczenie mają choroby metaboliczne, tj. cukrzyca oraz choroby układu krążenia i choroby układu trawiennego. Wprawdzie zewnętrzne przyczyny zgonu nie znajdują się wśród najczęstszych przyczyn śmiertelności, ale zwraca uwagę fakt, że znaczną część tego rodzaju zdarzeń stanowią wypadki komunikacyjne (296. miejsce powiatu zachowania) i alkoholozależne (222. miejsce powiatu). Analizę przeprowadzono na potrzeby planowania celowanych programów profilaktycznych, dla realizacji, których niezbędna będzie współpraca z innymi podmiotami.

8.2.2. Struktura organizacji pozarządowych

Według ogólnopolskiej bazy organizacji pozarządowych na terenie gminy Wołczyn funkcjonuje 35 organizacji, w tym 10 Ochotniczych Straży Pożarnych: w Wołczynie, Skałągach, Wierzbicy Górnej, Wierzbicy Dolnej, Gierałcicach, Komorznie, Szumie, Szymonkowie, Wąsicach i Wierzchach. Wykaz organizacji pozarządowych przedstawiono w poniższej tabeli.

Działalność organizacji pozarządowych koncentruje się głównie na wspieraniu i upowszechnianiu kultury fizycznej i sportu, propagowaniu ekologicznego stylu życia oraz wspomaganie rozwoju wspólnot i społeczności lokalnych, a także na działalności charytatywnej, pomocy społecznej, promocji zdrowia, jak również rozwoju przedsiębiorczości i aktywizacji zawodowej. Działalność ochotniczych straży pożarnych skupia się na zapobieganiu pożarom oraz współdziałaniu w tym zakresie z Państwową Strażą Pożarną, organami samorządowymi i innymi podmiotami, udziale w akcjach ratowniczo-gaśniczych, przeciwdziałaniu zagrożeniom ekologicznym i klęskom żywiołowym, informowaniu ludności o istniejących zagrożeniach pożarowych i ekologicznych oraz sposobach ochrony przed nimi, propagowaniu wśród członków ochotniczej straży pożarnej kultury fizycznej i sportu oraz prowadzeniu działalności kulturalno-oświatowej i rekreacyjnej.

Tabela 31. Podmioty zarejestrowane w Rejestrze Stowarzyszeń Krajowego Rejestru Sądowego

Nazwa	Miejscowość	OPP*
Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie „Przystań”	Wołczyn	NIE
Ochotnicza Straż Pożarna w Wołczynie	Wołczyn	NIE
Ochotnicza Straż Pożarna w Skałągach	Skałągi	NIE

* Organizacja Pożytku Publicznego.

Nazwa	Miejscowość	OPP
Ochotnicza Straż Pożarna w Wierzchach	Wierzchy	NIE
Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Pracowników Lesaffre Polska S.A.	Wołczyn	NIE
Miejski Klub Sportowy „Polonia”	Wołczyn	NIE
Ochotnicza Straż Pożarna w Gierałcicach	Gierałcice	NIE
Ochotnicza Straż Pożarna w Szumie	Szum	NIE
Ochotnicza Straż Pożarna w Wierzbicy Górnej	Wierzbica Górna	NIE
Ochotnicza Straż Pożarna w Szymonkowie	Szymonków	NIE
Gminny Związek „Ludowe Kluby Sportowe” Wołczyn	Wołczyn	TAK
Ochotnicza Straż Pożarna w Wąsicach	Wąsice	NIE
Ochotnicza Straż Pożarna	Komorzno	NIE
Ochotnicza Straż Pożarna w Wierzbicy Dolnej	Wierzbica Dolna	NIE
Stowarzyszenie Młodzieżowe „Klucz”	Komorzno-Lubiatowice	NIE
Stowarzyszenie Ziemi Wołczyńskiej „Dwa Serca”	Wołczyn	TAK
Stowarzyszenie Koło Gospodyń Wiejskich Odnowa Wsi Krzywiczyny	Krywiczyny	TAK
Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Wsi Szum „Szum”	Szum	NIE
Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Wsi Gierałcice „Winna Góra”	Gierałcice Małe	NIE
Stowarzyszenie Rozwoju i Odnowy Wsi Skałągi Przy Radzie Sołectkiej W Skałągach	Skałągi	NIE
Stowarzyszenie Inicjatyw Budownictwa Alternatywnego Siba	Wołczyn	NIE
Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Miejscowości Wierzbica Dolna	Wierzbica Dolna	NIE
Stowarzyszenie Koła Gospodyń Wiejskich Odnowa Wsi Komorzno	Komorzno	NIE
Stowarzyszenie Oświatowe Kruk	Skałągi	NIE
Stowarzyszenie Rozwoju i Odnowy Wsi Szymonków	Szymonków	NIE
Ludowy Klub Sportowy Krzywiczyny	Krywiczyny	NIE
Ludowy Klub Sportowy Komorzno	Komorzno	NIE
Ludowy Klub Sportowy Ligota Wołczyńska	Ligota Wołczyńska	NIE
Ludowy Klub Sportowy „Lew” Szymonków	Szymonków	NIE
Ludowy Klub Sportowy „Rolnik” Wierzbica Górna	Wierzbica Górna	NIE
Ludowy Klub Sportowy Skałągi	Skałągi	NIE
Ludowy Klub Sportowy Rożnów	Rożnów	NIE
Wołczyński Klub Siatkarski „Volley Wołczyn”	Wołczyn	NIE
Klub Karate Tradycyjnego Wołczyn	Wołczyn	NIE
Miejski Klub Sportowy Wołczyn	Wołczyn	NIE

Źródło: Opracowanie własne, Rejestr Stowarzyszeń Krajowego Rejestru Sądowego, <https://ems.ms.gov.pl>.

8.2.3. Podsumowanie

W obszarze społeczno-demograficznym na rozwój gminy największy wpływ mają:

- niekorzystne zmiany liczebności populacji oraz prognozy dalszej depopulacji – wymagają one natychmiastowej interwencji z uwzględnieniem potrzeb rodzin wielodzietnych oraz młodych małżeństw, w tym w zakresie prowadzenia polityki mieszkaniowej;
- znaczenie chorób o podłożu cywilizacyjnym (w tym metabolicznych) dla zdrowotności populacji gminy wymagają podjęcia działań profilaktycznych oraz promocji i edukacji w zdrowiu, przede wszystkim we współpracy z innymi samorządami powiatu kluczborskiego (lub w szerszym ujęciu);
- wysoka aktywność organizacji pozarządowych powinna zostać wykorzystana w ramach planowania działań rozwojowych.

8.3. SFERA GOSPODARCZA

8.3.1. Struktura podstawowych branż gospodarki

W gminie Wołczyn na koniec 2013 r. aktywnych było 1094 podmiotów gospodarczych. Liczba przedsiębiorstw w gminie zaczęła wzrastać od roku 2010 i do 2013 r. powstały kolejne 84 przedsiębiorstwa. Większość podmiotów gospodarczych zarejestrowanych jest w mieście Wołczyn (61,7%). Ponad ¾ podmiotów stanowią osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Tabela 32. Podmioty gospodarcze wg grup rodzajów działalności PKD 2007 (2013 r.)

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	75	81	82	78	77
przemysł i budownictwo	316	316	316	318	322
pozostała działalność	699	713	683	688	695
Suma	1090	1110	1081	1084	1094

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Główny Urząd Statystyczny, <http://stat.gov.pl/>.

Większość podmiotów gospodarczych należy do kategorii mikroprzedsiębiorstw, zatrudniających do 9 osób (1 051 podmiotów, 96,1%). Powyżej 10 pracowników zatrudniają 43 firmy, w tym jedna firma zatrudnia powyżej 250 pracowników.

Tabela 33. Podmioty gospodarcze wg liczby pracowników (2013 r.)

Liczba zatrudnianych pracowników	Liczba jednostek gospodarczych
0–9	1 051
10–49	37
50–249	5
250 i więcej	1
Suma	1 094

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Główny Urząd Statystyczny, <http://stat.gov.pl/>.

W strukturze podmiotów gospodarczych dominują przedsiębiorstwa należące do tzw. pozostałej działalności gospodarczej stanowią 63,5% podmiotów ogółem. Przemysłem i budownictwem zajmuje się 29,4% przedsiębiorstw. Natomiast działalność rolniczą prowadzi 7,0% podmiotów. Najwięcej podmiotów jako podstawą działalności wykazuje Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych (sekcja G PKD 2007), budownictwo (sekcja F PKD 2007) oraz przetwórstwo przemysłowe – dominujący typ podmiotów to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Tabela 34. Podmioty gospodarcze wg sekcji i działów PKD 2007 w gminie Wołczyn – ogółem (2013 r.)

Sekcje i działy według PKD 2007	Wartość
Sekcja A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	77
Sekcja B – Górnictwo i wydobywanie	1
Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe	118
Sekcja D – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0
Sekcja E – Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	4
Sekcja F – Budownictwo	199
Sekcja G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	238
Sekcja H – Transport i gospodarka magazynowa	79
Sekcja I – Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	19
Sekcja J – Informacja i komunikacja	3
Sekcja K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	18
Sekcja L – Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	113
Sekcja M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	59
Sekcja N – Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	19
Sekcja O – Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	12
Sekcja P – Edukacja	30
Sekcja Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	31
Sekcja R – Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	20
Sekcja S – Pozostała działalność usługowa Sekcja T – Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby Sekcja U – Organizacje i zespoły eksterytorialne	54
Suma	1094

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Główny Urząd Statystyczny, <http://stat.gov.pl/>.

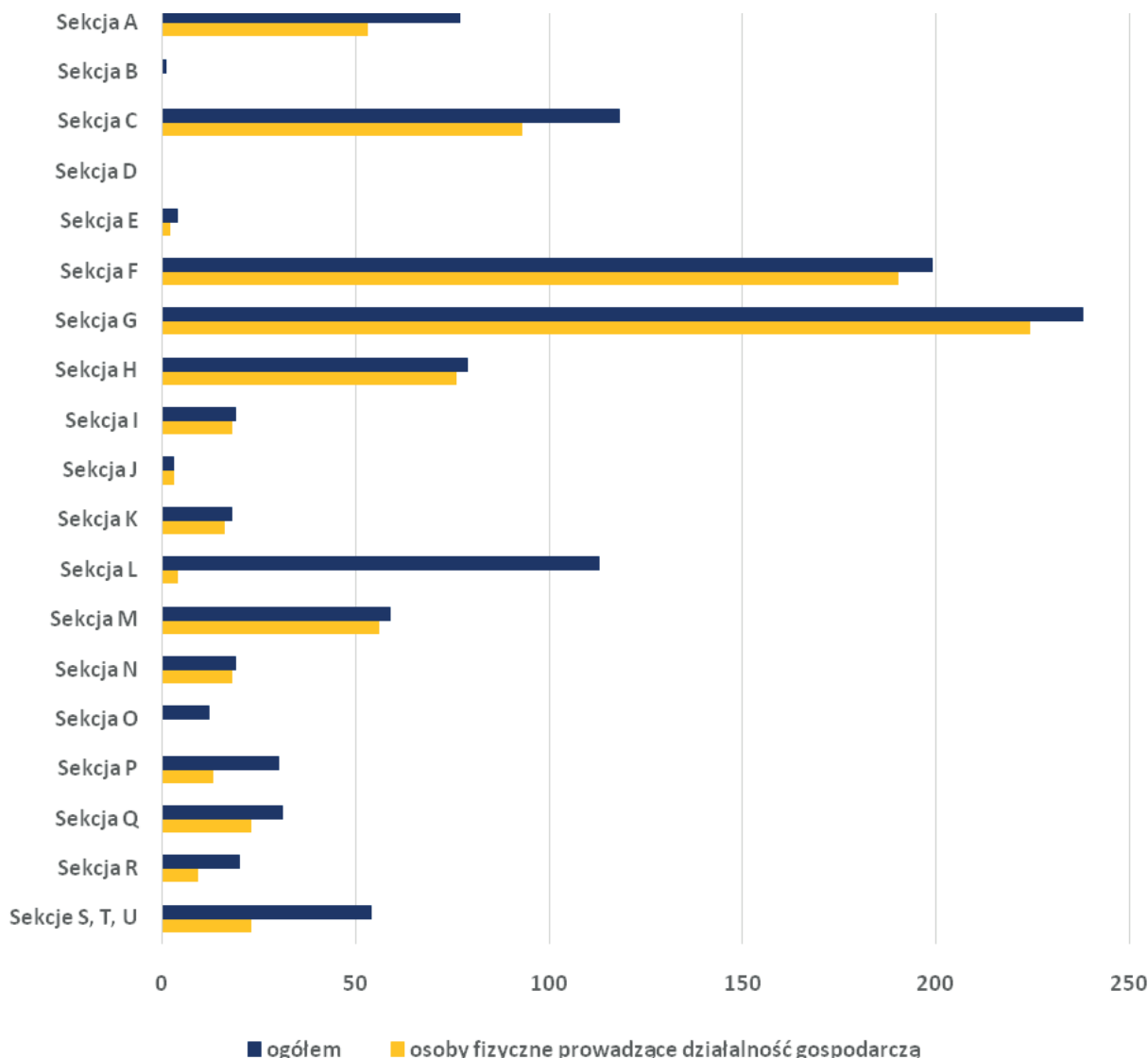

Tabela 35. Podmioty gospodarcze wg sekcji i działów PKD 2007 w gminie Wołczyn – osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (2013 r.)

Sekcje i działy według PKD 2007	Wartość
Sekcja A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	53
Sekcja B – Górnictwo i wydobywanie	0
Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe	93
Sekcja D – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0
Sekcja E – Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	2
Sekcja F – Budownictwo	190
Sekcja G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	224
Sekcja H – Transport i gospodarka magazynowa	76
Sekcja I – Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	18
Sekcja J – Informacja i komunikacja	3
Sekcja K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	16
Sekcja L – Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	4
Sekcja M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	56
Sekcja N – Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	18
Sekcja O – Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	0
Sekcja P – Edukacja	13
Sekcja Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	23
Sekcja R – Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	9
Sekcja S – Pozostała działalność usługowa Sekcja T – Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby Sekcja U – Organizacje i zespoły eksterytorialne	23
Suma	821

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Główny Urząd Statystyczny, <http://stat.gov.pl/>.

Wykres 2. Podmioty gospodarcze według sekcji PKD 2007

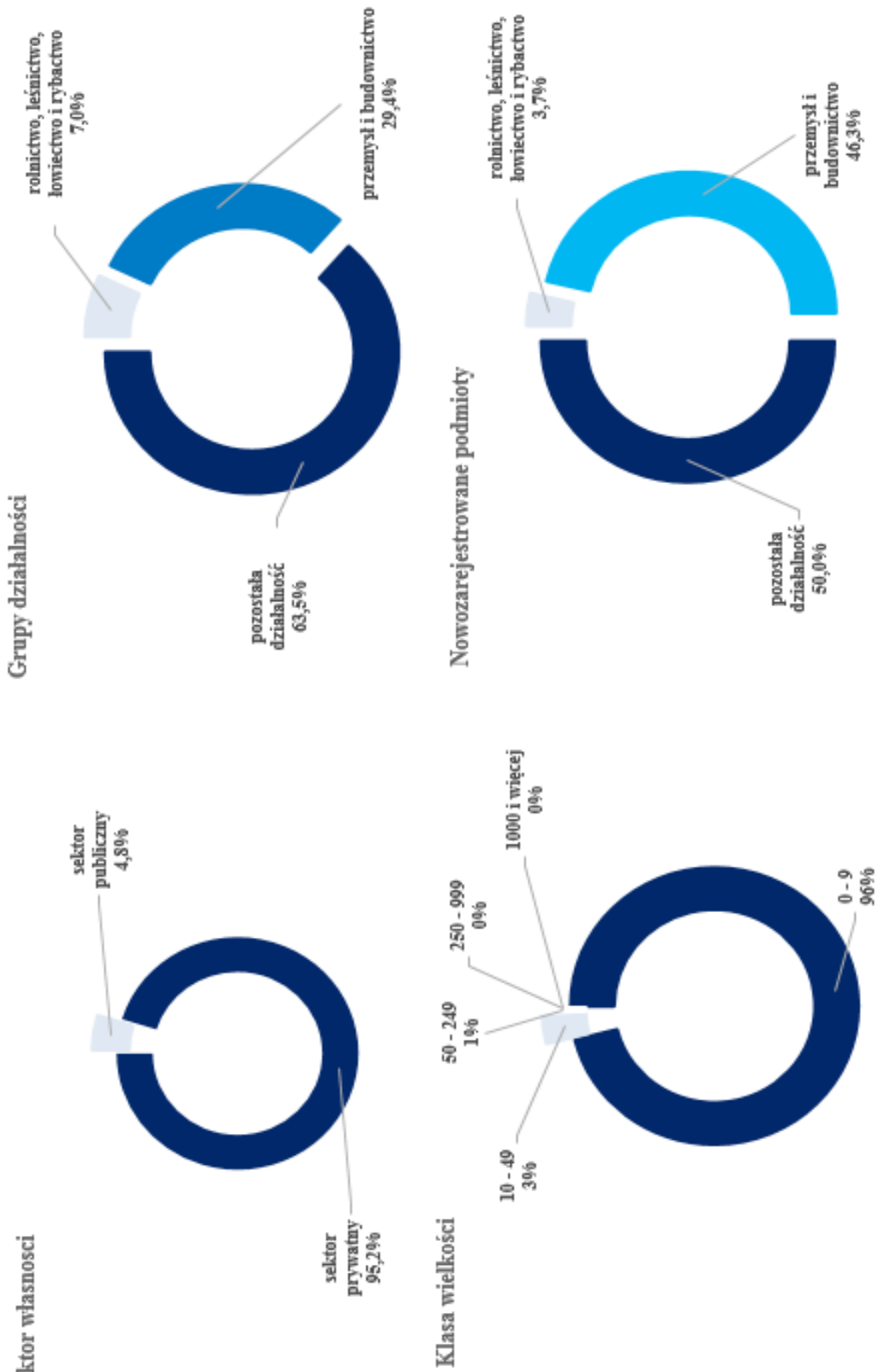
Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Główny Urząd Statystyczny, <http://stat.gov.pl/>.

Zdolność do obsługi ruchu turystycznego posiadają podmioty działające w obszarze gastronomii i akomodacji⁵⁴, tj.:

- Restauracja i Hotel „Pod Winogronami”;
- Usługi Hotelarskie „Wypoczynek”;
- Villa Nova Noclegi;
- Gospodarstwo Agroturystyczne „Krystyna” – Szum;
- Gospodarstwo Agroturystyczne „Stara Izba” – Skałagi;
- Gospodarstwo Agroturystyczne „U Norberta i Uli” – Wierzchy;
- Gospodarstwo Agroturystyczne „Pod Lipami” – Skałagi.

⁵⁴ Mapa interaktywna, Urząd Miejski w Wołczynie, http://turystyka.wolczyn.pl/27/mapa_objektow.html#closePopup.

Wykres 3. Podmioty gospodarcze – podstawowe statystyki

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Główny Urząd Statystyczny, <http://stat.gov.pl/>.

8.3.2. Rolnictwo

Na terenie gminy Wołczyn funkcjonuje 1 320 prywatnych gospodarstw rolnych, z których większość prowadzi działalność rolniczą oraz dwie Rolnicze Spółdzielnie Produkcyjne (w Brunach i Markotowie Dużym, dalej RSP)⁵⁵. Większość gospodarstw to gospodarstwa mało obszarowe zajmujące powierzchnię do 5 ha (65,2%), są to, więc głównie gospodarstwa, z których dochód przeznaczany jest na bieżące utrzymanie⁵⁶. W sektorze publicznym gospodarują następujące jednostki⁵⁷:

- Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Rolne „Agrofan” Spółka z o.o. – Komorzno;
- Przedsiębiorstwo Rolne „Kłos” Spółka z o.o. – Krzywiczyny;
- Promex Spółka z o.o. – Rożnów;
- Lesaffre Polska S. A. – Wołczyn;
- Przedsiębiorstwo Rolne „Agro-Ferm” Spółka z o.o. – Wierzbica Górna.

Warto nadmienić, iż po 1945 r. na terenach gminy funkcjonowały jednostki organizacyjne Państwowych Gospodarstw Rolnych. Funkcjonowały one w Wierzbicy Górnej, Krzywiczynach, Komorznie, Brzezinkach, Gierałcicach i Rożnowie. Z kolei folwark w Brynicy i dwór w Wierzbicy były składowymi PGR w Wierzbicy Górnej. Funkcjonowanie tego typu podmiotów miały znaczny wpływ na proces przekształceń w rolnictwie po 1989 r.

Tabela 36. Liczba gospodarstw prowadzących działalność rolniczą w gminie Wołczyn (2015 r.)

Grupy obszarowe [ha]	Liczba gospodarstw	Procent gospodarstw
1–2	466	35,4%
2–5	415	31,5%
5–7	109	8,3%
7–10	107	8,1%
10–15	92	7,0%
> 15	127	9,7%
Suma	1316	100,0%

Źródło: *Analiza danych wg rejestrów podatkowych, Wydział Podatków i Opłat, Wołczyn 2015 r.*

Powierzchnia zasiewów w gminie Wołczyn wynosi 13 010 ha. W strukturze produkcji rolnej dominują gospodarstwa uprawiające zboża (6 911,0 ha), rzepak (3 893,0 ha) i kukurydzę (2 061,0 ha). Uprawy indywidualnych gospodarstw rolnych stanowią 70,4% ogólnej powierzchni upraw. Udział sektora publicznego stanowi 23,7% natomiast rolniczych spółdzielni produkcyjnych 5,9%.

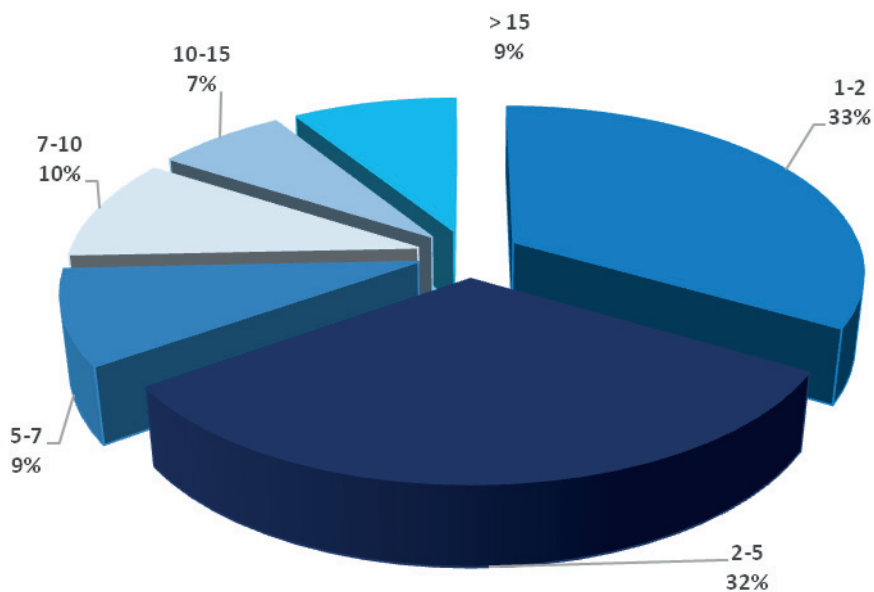
⁵⁵ *Analiza sytuacji w rolnictwie na terenie gminy Wołczyn*, Wydział Rolnictwa i Gospodarki Gruntami, Urząd Miejski w Wołczynie, Wołczyn 2015 r.

⁵⁶ Tamże.

⁵⁷ Tamże.

Wykres 4. Liczba gospodarstw prowadzących działalność rolniczą w gminie Wołczyn (2010 r.)

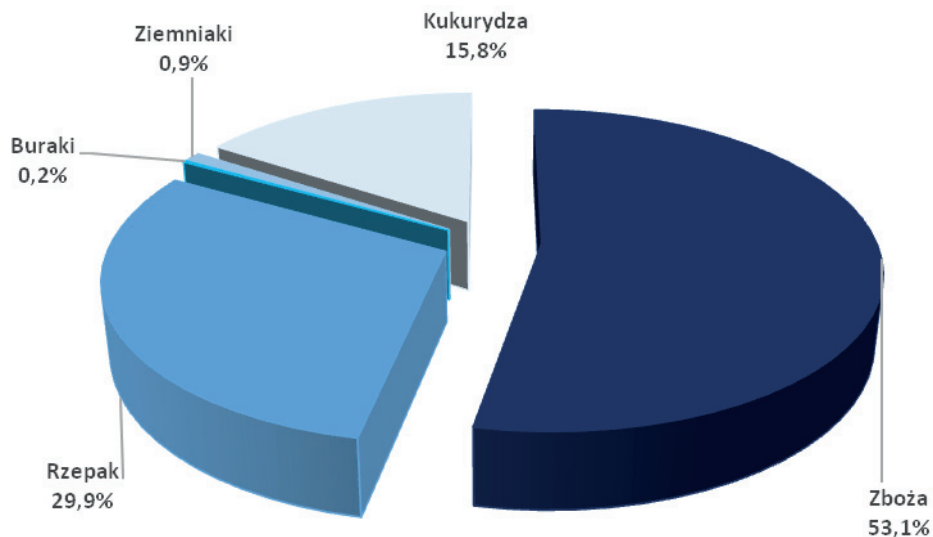
Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Analiza sytuacji w rolnictwie na terenie gminy Wołczyn*, Wydział Rolnictwa i Gospodarki Gruntami, Urząd Miejski w Wołczynie, Wołczyn 2015 r.

Tabela 37. Struktura zasiewów (2014 r.)

Wyszczególnienie [ha]	Zboża	Rzepak	Buraki	Ziemniaki	Kukurydza	Suma
Gospodarka indywidualna	5 095,0	2 846,0	25,0	120,0	1 070,0	9 156,0
RSP	549,0	171,0	0,0	0,0	45,0	765,0
Sektor publiczny	1 267,0	876,0	0,0	0,0	946,0	3 089,0
Suma	6 911,0	3 893,0	25,0	120,0	2 061,0	13 010,0

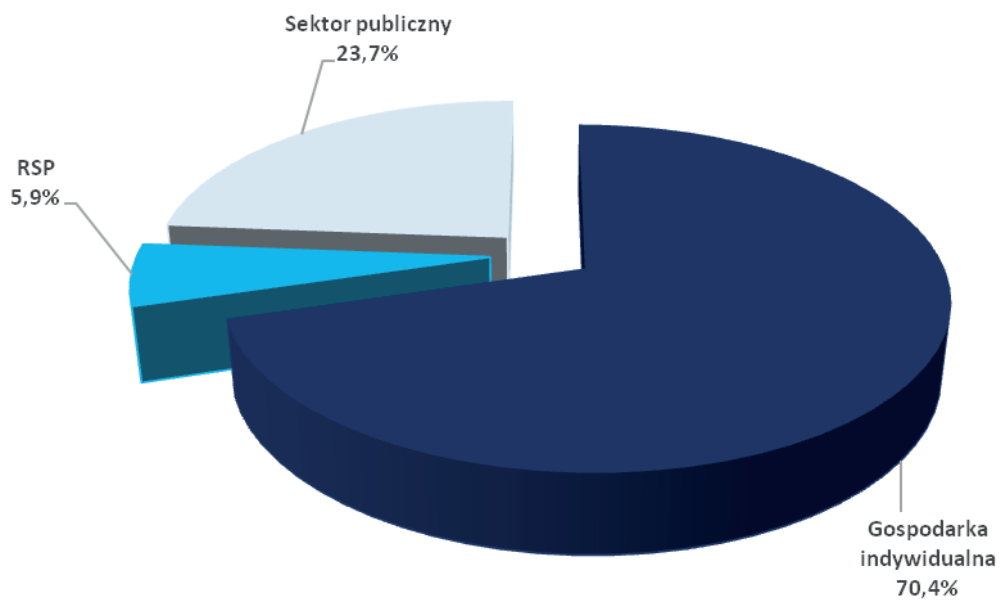
Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Analiza sytuacji w rolnictwie na terenie gminy Wołczyn*, Wydział Rolnictwa i Gospodarki Gruntami, Urząd Miejski w Wołczynie, Wołczyn 2015 r.

Wykres 5. Struktura zasiewów według rodzaju – ujęcie graficzne (2014 r.)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Analiza sytuacji w rolnictwie na terenie gminy Wołczyn*, Wydział Rolnictwa i Gospodarki Gruntami, Urząd Miejski w Wołczynie, Wołczyn 2015 r.

Wykres 6. Struktura zasiewów według rodzaju podmiotu – ujęcie graficzne

W produkcji zwierzęcej dominuje drób (302 gospodarstwa). Pogłowie pozostałych zwierząt gospodarskich rozłożone jest stosunkowo równomiernie pod względem liczby gospodarstw zajmujących się danym rodzajem produkcji.

Tabela 38. Liczba gospodarstw wg pogłowia zwierząt gospodarskich w gminie Wołczyn (2010 r.)

Zwierzęta gospodarskie	Liczba gospodarstw	Liczba sztuk
bydło razem	141	4331
krowy razem	114	1732
trzoda chlewna razem	174	7752
trzoda chlewna lochy	117	729
konie	26	76
drób ogółem razem	302	30722
drób ogółem drób kurzy	285	27095

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Główny Urząd Statystyczny, <http://stat.gov.pl/>.

Na terenie gminy prowadzona jest także hodowla koni dla działalności turystycznej. Są to głównie gospodarstwa agroturystyczne Stajnia Dakota Wołczyn (Ligota Wołczyńska) i Stajnia Grom (Gieralcice).

8.3.3. Rynek pracy

Popyt na pracę dla osób zamieszkałych w gminie Wołczyn tworzą przedsiębiorcy prywatni zarejestrowani na terenie gminy, bądź mający tu swoje zakłady oraz podmioty publiczne (głównie administracja samorządowa). Rynek lokalny nie generuje wystarczającej liczby miejsc pracy, toteż mieszkańcy gminy znajdują zatrudnienie w przedsiębiorstwach zlokalizowanych w Podstrefie Kluczbork, Specjalnej Strefie Ekonomicznej INVEST-PARK, Podstrefie Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej INVEST-PARK oraz w zakładach produkcyjnych zlokalizowanych na terenie powiatów kluczborskiego i namysłowskiego. Rzadziej miejscem pracy są przedsiębiorstwa zlokalizowane w Opolu czy Wrocławiu, jednakże wśród ofert Powiatowego Urzędu Pracy znajdują się także w/w lokalizacje.

Liczba osób pracujących w gminie Wołczyn wzrastała do roku 2011, po czym nastąpił spadek, a następnie ponowny wzrost (o 30 osób w 2013 r. w stosunku do roku poprzedniego). Na koniec 2013 r. pracowało 1446 osób, z czego 733 stanowiły kobiety. Ogółem na 1000 ludności w gminie Wołczyn były 104 osoby pracujące. Jest to wynik dużo niższy od statystyki w powiecie kluczborskim (165 osób), województwie opolskim (203 osoby) i w kraju (226 osób).

Tabela 39. Pracujący wg płci w gminie Wołczyn w latach 2009–2013

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013
mężczyźni	671	701	709	703	713
kobiety	734	733	739	713	733
Suma	1405	1434	1448	1416	1446

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Główny Urząd Statystyczny, <http://stat.gov.pl/>.

W gminie Wołczyn na koniec 2013 r. zarejestrowanych było 851 osób bezrobotnych, z czego 466 stanowiły kobiety. Zauważa się spadek liczby osób bezrobotnych w latach 2009–2013 o 52 osoby, przy czym trend miał charakter zmienny. Udział osób bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy wyniósł w 2013 r. 9,4% liczby ludności w wieku produkcyjnym. Wskaźnik ten jest zdecydowanie wyższy dla gminy Wołczyn niż dla powiatu kluczborskiego (7,3%), województwa opolskiego (7,9%) i kraju (8,8%), co świadczy niekorzystnie o sytuacji na rynku pracy w gminie Wołczyn.

Tabela 40. Bezrobotni wg płci w gminie Wołczyn w latach 2009–2013

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013
mężczyźni	402	414	393	390	385
kobiety	501	467	536	521	466
Suma	903	881	929	911	851

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Główny Urząd Statystyczny, <http://stat.gov.pl/>.

8.3.4. Podsumowanie

W obszarze gospodarczym na rozwój gminy największy wpływ mają:

- brak dużych podmiotów gospodarczych o wysokim popycie na pracę oraz występowanie stref inwestycyjnych, przemysłowych i aktywności gospodarczej w takich miastach jak Kluczbork czy Namysłów;
- dobrze rozwinięte i ugruntowane rolnictwo oraz inicjatywy gospodarstw rolnych zmierzające do stałego unowocześniania i wzrostu efektywności produkcji dają podstawę do szerszego wykorzystania instrumentów wsparcia w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014–2020 na rzecz modernizacji gospodarstw rolnych;
- relatywnie wysoki poziom bezrobocia – rozwój rynku pracy oraz aktywizacja zawodowa wymaga współpracy ponadlokalnej.

8.4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

8.4.1. Majątek Gminy Wołczyn

W skład majątku Gminy Wołczyn w roku 2013 wchodziły grunty komunalne o powierzchni 732,1 ha, z czego 668,2 ha tworzyło gminny zasób nieruchomości. Gminnym jednostkom organizacyjnym w trwały zarząd powierzono 11,1 ha gruntów, a w użytkowanie wieczyste 52,8 ha. Natomiast 14,7 ha gruntów przekazano w użytkowanie wieczyste osobom fizycznym.

Wskaźniki dotyczące dochodów gminy w przeliczeniu na jednego mieszkańca przyjmują na przestrzeni lat 2009–2013 wartości skokowe, jednak zauważalny jest trend wzrostowy. Gmina Wołczyn najwyższe dochody osiągnęła w roku 2013 (3 048,95 zł), a najniższe w roku 2009 (2 361,21 zł). Z roku na rok widoczny jest wzrost udziału dochodów własnych gminy – w porównaniu z rokiem 2009 nastąpił wzrost w 2013 r. o 320,23 zł.

Tabela 41. Wskaźniki budżetowe (dochody) gminy Wołczyn w latach 2009–2013

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013
dochody na 1 mieszkańca	2361,21	2663,86	2443,06	2556,37	3048,95
dochody własne	821,78	925,34	926,50	1032,33	1142,01

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Główny Urząd Statystyczny, <http://stat.gov.pl/>.

Wskaźniki dotyczące wydatków gminy w przeliczeniu na jednego mieszkańca również przyjmują wartości skokowe z wyraźnym wzrostem między 2012 a 2013 rokiem – nastąpił wówczas wzrost wydatków ogółem na jednego mieszkańca o 619,69 zł. Najniższe wydatki odnotowano w 2009 r. (2396,05 zł). Stosunkowo dużą część stanowią wydatki na oświatę i wychowanie – w roku 2013 wydatki te wyniosły 1045,46 zł na jednego mieszkańca, co stanowi prawie 33% wydatków ogółem.

Tabela 42. Wskaźniki budżetowe (wydatki) gminy Wołczyn w latach 2009–2013

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013
wydatki ogółem na 1 mieszkańca	2396,05	2695,94	2419,69	2552,39	3172,08
wydatki na oświatę i wychowanie	870,19	943,46	981,63	1061,29	1045,46
wydatki na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego	64,75	148,25	81,64	95,60	125,44

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Główny Urząd Statystyczny, <http://stat.gov.pl/>.

8.4.2. Mieszkalnictwo

Zabudowa mieszkaniowa na terenie gminy Wołczyn różni się w zależności od rodzaju obszaru. Na terenach wiejskich dominuje zabudowa zagrodowa i jednorodzinna. W zabudowie jednorodzinnej występują funkcje dodatkowe, w tym głównie usługowe. Natomiast na terenie miasta Wołczyn dominuje zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna.

Na terenie gminy zlokalizowanych jest 2 212 budynków mieszkalnych, w tym na terenie miasta 510 obiektów, a na obszarach wiejskich 1 702. Natomiast liczba mieszkań wynosi 4 524. Łączna liczba izb wynosi 17388, a powierzchnia użytkowa 326 107 m².

Tabela 43. Zasoby mieszkaniowe gminy Wołczyn

Obszar	Mieszkania [szt.]	Izby [szt.]	Powierzchnia użytkowa mieszkań [m ²]
Wołczyn – gmina	4 524	17 388	326 107
Wołczyn – miasto	2 190	7 723	137 220
Wołczyn – obszar wiejski	2 334	9 665	188 887

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Główny Urząd Statystyczny, <http://stat.gov.pl/>.

Tabela 44. Zasoby mieszkaniowe gminy Wołczyn – wskaźniki

Obszar	przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania [m ²]	przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 os. [m ²]	mieszkania na 1000 mieszkańców [szt.]
Wołczyn – gmina	72,1	23,4	323,9
Wołczyn – miasto	62,7	22,9	365,9
Wołczyn – obszar wiejski	80,9	23,7	292,5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Główny Urząd Statystyczny, <http://stat.gov.pl/>.

Wartości te są typowe dla gmin miejsko-wiejskich. Ze względu na typ i charakter zabudowy powierzchnia użytkowa mieszkań na obszarach wiejskich jest znacznie większa niż w mieście.

Na komunalny zasób gminny składa się 249 mieszkań o łącznej powierzchni użytkowej 11 057 m², w tym 33 mieszkania socjalne o łącznej powierzchni 1 262 m².

Tabela 45. Wyposażenie mieszkań w podstawowe instalacje (2013 r.)

Typ instalacji	Wołczyn – miasto	Wołczyn – obszar wiejski	Wołczyn – gmina
centralne ogrzewanie	1 797	1 678	3 475
gaz sieciowy	1 984	5	1 989
łazienka	2 062	1 990	4 052
ustęp spłukiwany	2 141	2 217	4 358
wodociąg	2 189	2 248	4 437

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Główny Urząd Statystyczny, www.stat.gov.pl.

Tabela 46. Wyposażenie mieszkań w podstawowe instalacje – wskaźniki (2013 r.)

Typ instalacji	Wołczyn – miasto	Wołczyn – obszar wiejski	Wołczyn – gmina
centralne ogrzewanie	82,1	71,9	76,8
gaz sieciowy	90,6	0,2	44,0
łazienka	94,2	85,3	89,6
ustęp spłukiwany	97,8	95,0	96,3
wodociąg	100,0	96,3	98,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Główny Urząd Statystyczny, www.stat.gov.pl.

Znakomita większość mieszkań jest wyposażona w instalacje sanitarne i techniczne. Nieco lepsza sytuacja pod względem dostępności instalacji występuje na obszarze miasta.

8.4.3. Infrastruktura komunikacyjna

Gmina Wołczyn posiada dobre połączenie drogowe i kolejowe z miastem powiatowym Kluczborkiem oraz większymi aglomeracjami miejskimi takimi jak: Wrocław, Opole oraz Poznań.

Rysunek 3. Sieć komunikacyjna w gminie Wołczyn

Źródło: Zasoby własne Gminy Wołczyn, Urząd Miejski w Wołczynie, <http://www.wolczyn.pl/>

Atrakcyjność lokalizacji gminy Wołczyn podkreśla położenie na trasie następujących linii komunikacyjnych:

- droga krajowa o znaczeniu regionalnym nr 42 relacji Oleśnica – Kluczbork;
- linia kolejowa Lubliniec – Kluczbork – Namysłów – Oleśnica – Wrocław.

Ponadto w odległości 50 km znajduje się autostrada A4, a także w tej samej odległości zlokalizowany jest port rzeczny o znaczeniu międzynarodowym. Gmina Wołczyn ma również relatywnie dobre połączenie z portami lotniczymi we Wrocławiu (100 km) i w Katowicach (130 km).

Komunikację wewnątrz gminy tworzy sieć dróg powiatowych oraz gminnych, przy czym drogi gminne występują głównie na terenie jednostek osadniczych. W ostatnich latach zrealizowano szereg inwestycji drogowych, jednakże stan techniczny dróg znajdujących się w gminie Wołczyn wymaga dalszych inwestycji i modernizacji.

Usługi komunikacji autobusowej na terenie gminy Wołczyn świadczy Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Kluczborku Sp. z o.o. – podmiot, którego właścicielem jest Powiat Kluczborski. Ponadto usługi transportu zbiorowego świadczą także prywatni przewoźnicy.

8.4.4. Infrastruktura ochrony środowiska

Zadania własne gminy w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę oraz zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie gminy Wołczyn realizuje Zakład Wodociągów i Kanalizacji Spółka z o.o. w Wołczynie.

Dla zaspokojenia potrzeb zaopatrzenia w wodę na terenie gminy eksploatowanych jest pięć ujęć wody, tj. w Brzezinkach, Wierzbicy, Markotowie, Szymonkowie i w Krzywiczynach o łącznej wydajności $Q_{\text{śrd}} \sim 3\,000 \text{ m}^3/\text{d}$. System wodociągowy tworzą także dwie strefowe przepompownie wody w Skałagach oraz Brynicy, których zadaniem jest zapewnienie odpowiedniego ciśnienia w sieci wodociągowej. Długość wodociągowej sieci rozdzielczej w gminie Wołczyn wynosi 118,1 km. Do sieci wodociągowej podłączonych jest 89,8% budynków mieszkalnych i 98% mieszkańców gminy.

Tabela 47. Parametry sieci wodociągowej

Parametr	miasto	obszar wiejski	gmina
długość czynnej sieci rozdzielczej [km]	14,3	103,8	118,1
ludność korzystająca z sieci wodociągowej [os.]	5 940,0	7 486,0	13 426,0
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]	480,0	1 507,0	1 987,0
woda dostarczona gospodarstwom domowym [dam^3]	177,1	171,4	348,5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Główny Urząd Statystyczny, www.stat.gov.pl.

System odprowadzania ścieków tworzy mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków w Wołczynie z podwyższonym usuwaniem związków biogenych o przepustowości średniej $Q_{\text{śrd}} \sim 1150 \text{ m}^3/\text{d}$. Do oczyszczalni dopływają ścieki z miasta Wołczyna, wsi Wierzbica Górna, Ligota Wołczyńska i Gierałcice. Ścieki doprowadzane są do oczyszczalni ścieków w Wołczynie poprzez układ rurociągów ciśnieniowych i grawitacyjnych oraz tłoczni i przepompowni. Długość czynnej sieci kanalizacyjnej wynosi 31,6 km. Jedynie 7 977 mieszkańców gminy (w tym 65 osób czasowo przebywających na terenie gminy) korzysta z sieci kanalizacyjnej, co stanowi 57,1% ogółu ludności gminy Wołczyn. Ze wszystkich usług kanalizacyjnych korzysta około 62,8% ludności.

Tabela 48. Parametry sieci kanalizacyjnej

Parametr	miasto	obszar wiejski	gmina
długość czynnej sieci kanalizacyjnej	12,1	19,5	31,6
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	5 986,0	1991,0	7 977,0
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	451,0	284,0	735,0
ścieki odprowadzone	173,0	17,0	190,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Główny Urząd Statystyczny, www.stat.gov.pl.

Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Wołczynie wskazuje na potrzeby inwestycyjne, takie jak:

- modernizacja oczyszczalni ścieków pod kątem zagospodarowania osadów ściekowych, budowa suszarni słonecznej;
- rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej – kanalizowanie kolejnych wsi;
- modernizacja 3 ujęć wody – zmiana technologii uzdatniania, rekonstrukcja studni głębinowych;
- modernizacja sieci wodociągowej w Wołczynie – wymiana zasuw i hydrantów;
- zwodociągowanie kolonii Kołoczek (kolonia wsi Wierzbica Górna) i osady Markowe (osada wsi Brynica).

Obszar zmeliorowany w gminie wynosi 9 450 ha w tym siecią drenarską 5 699 ha. Melioracją objętych jest 271,5 km rowów przydrożnych (w tym w ramach dróg transportu rolnego) oraz 83,4 km rzek. Zadania z zakresu melioracji wykonuje Miejsko-Gminna Spółka Wodna w Wołczynie.

8.4.5. Infrastruktura energetyczna i telekomunikacyjna

Przez północną część gminy przebiega tranzytowo linia energii elektrycznej 400 kV relacji Pasikowice – Trębaczew. Odbiorcy energii elektrycznej zaopatrywani są z tzw. Głównego Punktu Zasilania. Przez teren miasta biegnie również linia średniego napięcia i jest wykorzystywana dla potrzeb kolei. Abonenci z terenu Wołczyna i okolic są obsługiwani przez automatyczną centralę RSS Samsung o pojemności 2000 NN.

Zapotrzebowanie na ciepło w gminie pokrywane jest w zależności od charakteru obszaru:

- na terenach wiejskich – ze źródeł indywidualnych – kotłownie domowe (piece) w obiektach zabudowy jednorodzinnej;
- na terenie miasta ze źródeł lokalnych zarządzanych głównie przez Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej w Opolu.

Znaczna część kotłowni zlokalizowanych na terenie miasta wykorzystuje paliwa konwencjonalne ekologiczne (gaz ziemny lub olej opałowy). Z sieci gazowej korzysta 5 450 mieszkańców, stanowiąc tym samym tylko 39,0% ogółu ludności gminy.

Na terenie Gminy Wołczyn odnawialne źródła energii nie są wykorzystywane na szerszą skalę. Wprowadzie w 2014 r. zainstalowano w Szkole Podstawowej w Wierzbicy Górnej dwie pompy ciepła, jednakże to jedyna funkcjonująca instalacja OZE w gminie. Według danych Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Wsi Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego na terenie gminy istnieje potencjał dla rozwoju energii odnawialnej z biomasy (słoma) i biogazu rolniczego.

W zakresie telekomunikacji Gmina Wołczyn jest obsługiwana przez ogólnopolskich operatorów, a dostęp do usług ocenia się jako dobry.

8.4.6. Podsumowanie

W obszarze infrastruktury technicznej na uwarunkowania rozwoju gminy największy wpływ mają:

- występujące dysproporcje w rozwoju infrastruktury pomiędzy obszarem miejskim i wiejskimi;
- występujące niedostatki w zakresie infrastruktury drogowej;
- potencjał dla rozwoju energetyki odnawialnej w zakresie biomasy i biogazu oraz potencjał energetyki solarnej (w tym w sektorze mieszkaniowym);
- potencjał wykorzystania wód mineralnych.

8.5. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

8.5.1. Infrastruktura edukacyjna

Współczynnik skolaryzacji brutto, czyli relacja liczby osób uczących się na danym poziomie kształcenia (niezależnie od wieku) do liczby ludności w grupie wieku określonej, jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania, dla szkół podstawowych w gminie wynosi 91,02%, a dla gimnazjów — 83,72%. Z kolei relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (w danej grupie wieku) do liczby ludności w grupie wieku określonej, jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania, czyli skolaryzacja netto, wynosiła dla szkół podstawowych 89,28%, a dla gimnazjów 79,82%. Współczynnik skolaryzacji zarówno szkół podstawowych, jak i gimnazjalnych nie jest na zadowalającym poziomie.

Tabela 49. Współczynnik skolaryzacji szkół podstawowych i gimnazjalnych (stan na 2013 r.)

współczynnik skolaryzacji brutto [%]	
szkoły podstawowe	91,02
szkoły gimnazjalne	83,72
współczynnik skolaryzacji netto [%]	
szkoły podstawowe	89,28
szkoły gimnazjalne	79,82

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Główny Urząd Statystyczny, <http://stat.gov.pl/>.

Tabela 50. Wskaźniki komputeryzacji szkół podstawowych i gimnazjalnych (stan na 2012 r.)

udział % szkół wyposażonych w komputery przeznaczone do użytku uczniów z dostępem do Internetu	
szkoły podstawowe	100,00
szkoły gimnazjalne	100,00
uczniowie przypadający na 1 komputer z dostępem do Internetu przeznaczony do użytku uczniów	
szkoły podstawowe	7,67
szkoły gimnazjalne	11,97

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Główny Urząd Statystyczny, <http://stat.gov.pl/>.

Wszystkie szkoły funkcjonujące na terenie gminy Wołczyn wyposażone są w komputery z dostępem do Internetu. W szkołach podstawowych na 1 komputer przypada średnio 7,67 ucznia, natomiast w szkołach gimnazjalnych – 11,97 ucznia.

Na terenie gminy Wołczyn funkcjonują następujące placówki edukacyjne:

- Przedszkole Publiczne w Wołczynie;
- Oddziały przedszkolne dla 6-latków w Szkole Podstawowej nr 1 w Wołczynie;
- Oddziały przedszkolne dla 6-latków i dzieci młodszych w Szkole Podstawowej w Komorznie;
- Oddziały przedszkolne dla 6-latków i dzieci młodszych w Szkole Podstawowej w Wierzbicy Górnej;
- Oddziały przedszkolne dla 6-latków i dzieci młodszych w Szkole Podstawowej w Wąsicach;
- Punkt Przedszkolny w Skałagach dla dzieci w wieku od 3 do 6 lat;
- Punkt Przedszkolny w Szymonkowie dla dzieci w wieku od 3 do 6 lat;
- Szkoła Podstawowa nr 1 w Wołczynie;
- Szkoła Podstawowa nr 2 w Wołczynie;
- Szkoła Podstawowa w Komorznie;

- Szkoła Podstawowa w Wierzbicy Górnej;
- Szkoła Podstawowa w Wąsicach;
- Szkoła Podstawowa w Skałagach;
- Szkoła Podstawowa w Szymonkowie;
- Gimnazjalno-Licealny Zespół Szkół w Wołczynie.

Przedszkole Publiczne w Wołczynie dzięki zajęciom podstawowym oraz szerokiej ofercie zajęć dodatkowych bardzo dobrze przygotowuje dzieci do edukacji szkolnej. Do niniejszej placówki uczęszczają dzieci od 3 do 5 roku życia. W ramach przedszkola utworzono 7 grup przedszkolnych, gdzie w jednej grupie jest maksymalnie 25 miejsc.

Tabela 51. Liczba dzieci w Przedszkolu Publicznym w Wołczynie w roku 2010 i 2014

Grupa przedszkolna	Liczba dzieci	
	2010	2014
3-latki	25	23
3-4-latki A	25	25
3-4-latki B	24	22
4-latki	25	24
5-latki A	20	20
5-latki B	25	25
5-latki C	24	22

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Badanie kwestionariuszowe w Przedszkolu Publicznym w Wołczynie*, Urząd Miejski w Wołczynie, Wołczyn 2015.

W 2014 r. do przedszkola uczęszczało 161 dzieci, z czego zdecydowaną większość stanowiły dziewczynki. Około 27% przedszkolaków stanowiły dzieci z obszarów wiejskich. Liczba dzieci w Przedszkolu Publicznym w Wołczynie zmalała od 2010 r. o 4,4%. Dyrekcja Przedszkola wskazuje na potrzeby inwestycyjne związane z remontem sal przedszkolnych, w tym przede wszystkim na konieczność doposażenia sal w nowoczesne meble dla dzieci, tablice interaktywne oraz telewizor, a także niezbędna jest wymiana wykładzin dywanowych, cyklinowanie podłóg i odświeżenie ścian.

Do Szkoły Podstawowej nr 1 w Wołczynie w 2014 r. uczęszczało 290 uczniów, z czego 52,4% stanowiły kobiety. W porównaniu z rokiem 2010 liczba uczniów wzrosła o 12 osób.

Tabela 52. Liczba uczniów w Szkole Podstawowej nr 1 w Wołczynie

Liczba uczniów — stan na dzień 01.09.2014 r.	
Kobieta	152
Mężczyzna	138
Uczniowie z obszarów wiejskich	73
Uczniowie z dysfunkcją ruchową	0
Uczniowie z upośledzeniem umysłowym	2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Badanie kwestionariuszowe w Szkole Podstawowej nr 1 w Wołczynie*, Urząd Miejski w Wołczynie, Wołczyn 2015.

Tabela 53. Liczba uczniów w Szkole Podstawowej nr 1 w Wołczynie z podziałem na klasy w roku 2010 i 2014

Klasy	Liczba uczniów	
	2010	2014
Klasy I	47	73
Klasy II	48	37
Klasy III	44	55
Klasy VI	46	42
Klasy V	42	39
Klasy VI	51	44

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Badanie kwestionariuszowe w Szkole Podstawowej nr 1 w Wołczynie*, Urząd Miejski w Wołczynie, Wołczyn 2015.

W 2014 r. w Szkole Podstawowej nr 1 w Wołczynie zatrudnionych było 17 nauczycieli dyplomowanych, 8 nauczycieli mianowanych oraz 4 nauczycieli kontraktowych. Do Szkoły Podstawowej nr 2 w Wołczynie w 2014 r. uczęszczało 149 uczniów, z czego 42,3% stanowiły kobiety. W porównaniu z rokiem 2010 liczba uczniów zmalała o 10 osób.

Dyrekcja szkoły wskazuje na potrzeby inwestycyjne związane z zakupem mebli i krzeseł regulowanych do wszystkich sal lekcyjnych, modernizacją szatni sportowej oraz wymianą instalacji elektrycznej i wodno-kanalizacyjnej.

Tabela 54. Liczba uczniów w Szkole Podstawowej nr 2 w Wołczynie

Liczba uczniów — stan na dzień 01.09.2014 r.	
Kobieta	63
Mężczyzna	86
Uczniowie z obszarów wiejskich	47
Uczniowie z dysfunkcją ruchową	2
Uczniowie z upośledzeniem umysłowym	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Badanie kwestionariuszowe w Szkole Podstawowej nr 2 w Wołczynie*, Urząd Miejski w Wołczynie, Wołczyn 2015.

Tabela 55. Liczba uczniów w Szkole Podstawowej nr 2 w Wołczynie z podziałem na klasy w roku 2010 i 2014

Klasy	Liczba uczniów	
	2010	2014
Klasy I	26	32
Klasy II	24	27
Klasy III	27	25
Klasy IV	31	20
Klasy V	28	24
Klasy VI	23	21

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Badanie kwestionariuszowe w Szkole Podstawowej nr 2 w Wołczynie*, Urząd Miejski w Wołczynie, Wołczyn 2015.

W 2014 r. w Szkole Podstawowej nr 2 w Wołczynie zatrudnionych było 13 nauczycieli dyplomowanych, 3 nauczycieli mianowanych, 1 nauczyciel kontraktowy i 1 nauczyciel stażysta.

Dyrekcja szkoły wskazuje na potrzeby inwestycyjne związane z remontem świetlicy szkolnej i sali gimnastycznej, jak również na konieczność utworzenia drogi wewnętrznej wraz z parkingiem oraz modernizację podwórka szkolnego. Istotne dla placówki są również szkolenia zawodowe związane z prowadzonym przedmiotem szkolnym oraz szkolenia w zakresie rozwiązywania konfliktów uczniowskich.

Do Szkoły Podstawowej w Komorznie w 2014 r. uczęszczało 86 uczniów, z czego 52,3% stanowiły kobiety. W porównaniu z rokiem 2010 liczba uczniów nieznacznie zmalała. W 2014 r. w Szkole Podstawowej w Komorznie zatrudnionych było 8 nauczycieli dyplomowanych, 2 nauczycieli mianowanych, 1 nauczyciel kontraktowy i 2 nauczycieli stażystów.

Tabela 56. Liczba uczniów w Szkole Podstawowej w Komorznie

Liczba uczniów — stan na dzień 01.09.2014 r.	
Kobieta	45
Mężczyzna	41
Uczniowie z obszarów wiejskich	86
Uczniowie z dysfunkcją ruchową	0
Uczniowie z upośledzeniem umysłowym	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Badanie kwestionariuszowe w Szkole Podstawowej w Komorznie*, Urząd Miejski w Wołczynie, Wołczyn 2015.

Tabela 57. Liczba uczniów w Szkole Podstawowej w Komorznie z podziałem na klasy w roku 2010 i 2014

Klasy	Liczba uczniów	
	2010	2014
Klasy I	14	19
Klasy II	12	14
Klasy III	11	15
Klasy VI	18	14
Klasy V	10	13
Klasy VI	22	11

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Badanie kwestionariuszowe w Szkole Podstawowej w Komorznie*, Urząd Miejski w Wołczynie, Wołczyn 2015.

Dyrekcja szkoły wskazuje na potrzeby inwestycyjne związane z budową pełnowymiarowej sali gimnastycznej, budową namiotowej hali sportowej, rozbudową i renowacją placu zabaw, zakupem komputerów do sali informatycznej, zakupem sprzętu sportowego do koszykówki, piłki siatkowej i piłki nożnej, a także na konieczność gruntownego remontu dachu, wymiany rynien i rur spustowych oraz utworzenie nowego ogrodzenia terenu szkoły. Istotne dla placówki są również szkolenia zawodowe i komunikacyjne związane ze sposobami radzenia sobie z uczniem z ADHD i zespołem Aspergera, wiedzą na temat pracy zespołowej oraz rozwiązywaniem konfliktów i sporów.

Do Szkoły Podstawowej w Wierzbicy Górnej w 2014 r. uczęszczało 108 uczniów, z czego 44,4% stanowiły kobiety. W porównaniu z rokiem 2010 liczba uczniów nieznacznie zmalała. W 2014 r. w Szkole Podstawowej w Wierzbicy Górnej zatrudnionych było 9 nauczycieli dyplomowanych, 4 nauczycieli mianowanych i 1 nauczyciel kontraktowy.

Tabela 58. Liczba uczniów w Szkole Podstawowej w Wierzbicy Górnej

Liczba uczniów — stan na dzień 01.09.2014 r.	
Kobieta	48
Mężczyzna	60
Uczniowie z obszarów wiejskich	108
Uczniowie z dysfunkcją ruchową	0
Uczniowie z upośledzeniem umysłowym	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Badanie kwestionariuszowe w Szkole Podstawowej w Wierzbicy Górnej*, Urząd Miejski w Wołczynie, Wołczyn 2015.

Tabela 59. Liczba uczniów w Szkole Podstawowej w Wierzbicy Górnej z podziałem na klasy w roku 2010 i 2014

Klasy	Liczba uczniów	
	2010	2014
Klasy I	14	31
Klasy II	19	16
Klasy III	13	18
Klasy IV	20	10
Klasy V	18	17
Klasy VI	25	15

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Badanie kwestionariuszowe w Szkole Podstawowej w Wierzbicy Górnej*, Urząd Miejski w Wołczynie, Wołczyn 2015.

Dyrekcja szkoły wskazuje na liczne potrzeby inwestycyjne związane z rozbudową bazy edukacyjnej o kolejne sale lekcyjne, szatnię szkolną oraz gabinet pielęgniarstwa szkolnej. Konieczne jest również wybudowanie łącznika między budynkami szkoły, aby wszyscy uczniowie mieli komfortowe dojście do stołówki szkolnej. Konieczna jest również rozbudowa bazy sportowej, a w tym remont boiska, budowa bieżni i rozbudowa hali sportowej, a także modernizacja placu zabaw dla uczniów wraz z wyposażeniem tych miejsc w odpowiednie sprzęty sportowe i gimnastyczne. Pracownię komputerową należy doposażyć w odpowiedni nowoczesny sprzęt informatyczny, sale lekcyjne w tablice interaktywne, a bibliotekę szkolną w kolejne lektury. Dojazd do niniejszej placówki szkolnej wymaga gruntownej przebudowy wraz z utworzeniem parkingu szkolnego. Istotne są również szkolenia z psychologiem, szkolenia komunikacyjne w zakresie współpracy z rodzicami i pracy zespołowej oraz szkolenia w zakresie rozwiązywania różnego rodzaju konfliktów.

Do Szkoły Podstawowej w Wąsicach w 2014 r. uczęszczało 58 uczniów, z czego 48,3% stanowiły kobiety. W porównaniu z rokiem 2010 liczba uczniów zmalała o 11 osób. W 2014 r. w Szkole Podstawowej w Wąsicach zatrudnionych było 11 nauczycieli dyplomowanych, 1 nauczyciel mianowany i 2 nauczycieli kontraktowych.

Tabela 60. Liczba uczniów w Szkole Podstawowej w Wąsicach

Liczba uczniów — stan na dzień 01.09.2014 r.	
Kobieta	28
Mężczyzna	30
Uczniowie z obszarów wiejskich	28
Uczniowie z dysfunkcją ruchową	0
Uczniowie z upośledzeniem umysłowym	3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Badanie kwestionariuszowe w Szkole Podstawowej w Wąsicach*, Urząd Miejski w Wołczynie, Wołczyn 2015.

Tabela 61. Liczba uczniów w Szkole Podstawowej w Wąsicach z podziałem na klasy w roku 2010 i 2014

Klasy	Liczba uczniów	
	2010	2014
Klasy I	10	8
Klasy II	10	12
Klasy III	14	10
Klasy IV	11	7
Klasy V	9	12
Klasy VI	15	9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Badanie kwestionariuszowe w Szkole Podstawowej w Wąsicach*, Urząd Miejski w Wołczynie, Wołczyn 2015.

Dyrekcja szkoły wskazuje na liczne potrzeby inwestycyjne, takie jak: rozbudowa bazy edukacyjnej: wymiana centralnego ogrzewania wraz z modernizacją kotłowni, dobudowa pomieszczeń administracyjnych, utworzenie sali do zajęć indywidualnych, budowa ogrodzenia terenu szkoły, rozbudowa bazy sportowej: utworzenie ścieżki rekreacyjno-sportowej, budowa boiska sportowego wraz z bieżnią, zakup wyposażenia edukacyjnego: meble, ławki i krzesła do sal lekcyjnych, doposażenie szatni szkolnej, doposażenie sal lekcyjnych w tablice suchościeralne, tablice interaktywne oraz projektory multimedialne, zakup wyposażenia sportowego do różnych dyscyplin sportu. Istotne są również szkolenia kadry pedagogicznej w zakresie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka, wychowania do życia w rodzinie, integracji uczniów niepełnosprawnych z pełnosprawnymi oraz szkolenia komunikacyjne: emisja głosu, kompetencje mediacyjne, umiejętności interpersonalne, rozwiązywanie konfliktów szkolnych.

Do Szkoły Podstawowej w Skałągach w 2014 r. uczęszczało 54 uczniów, z czego 53,7% stanowiły kobiety. W 2014 r. w Szkole Podstawowej w Skałągach zatrudnionych było 7 nauczycieli dyplomowanych, 1 nauczyciel kontraktowy i 1 nauczyciel stażysta.

Tabela 62. Liczba uczniów w Szkole Podstawowej w Skałagach

Liczba uczniów — stan na dzień 01.09.2014 r.	
Kobieta	29
Mężczyzna	25
Uczniowie z obszarów wiejskich	brak danych
Uczniowie z dysfunkcją ruchową	0
Uczniowie z upośledzeniem umysłowym	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Badanie kwestionariuszowe w Szkole Podstawowej w Skałagach*, Urząd Miejski w Wołczynie, Wołczyn 2015.

Dyrekcja szkoły wskazuje na potrzeby inwestycyjne związane z budową wielofunkcyjnego boiska sportowego, bieżni i siłowni, zakupem pomocy multimedialnych oraz termomodernizacją budynków szkoły. Istotne są również szkolenia specjalistyczne o tematyce profilaktyki uzależnień oraz szkolenia z zakresu rozwiązywania konfliktów.

Do Szkoły Podstawowej w Szymonkowie w 2014 r. uczęszczało 41 uczniów, z czego 36,6% stanowiły kobiety. W porównaniu z rokiem 2010 liczba uczniów nieznacznie zmalała. W 2014 r. w Szkole Podstawowej w Szymonkowie zatrudnionych było 5 nauczycieli dyplomowanych, 3 nauczycieli mianowanych i 2 nauczycieli kontraktowych.

Tabela 63. Liczba uczniów w Szkole Podstawowej w Szymonkowie

Liczba uczniów — stan na dzień 01.09.2014 r.	
Kobieta	15
Mężczyzna	26
Uczniowie z obszarów wiejskich	41
Uczniowie z dysfunkcją ruchową	0
Uczniowie z upośledzeniem umysłowym	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Badanie kwestionariuszowe w Szkole Podstawowej w Szymonkowie*, Urząd Miejski w Wołczynie, Wołczyn 2015.

Tabela 64. Liczba uczniów w Szkole Podstawowej w Szymonkowie z podziałem na klasy w roku 2010 i 2014

Klasy	Liczba uczniów	
	2010	2014
Klasy I	4	11
Klasy II	5	6
Klasy III	4	5
Klasy VI	8	7
Klasy V	8	5
Klasy VI	11	7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Badanie kwestionariuszowe w Szkole Podstawowej w Szymonkowie*, Urząd Miejski w Wołczynie, Wołczyn 2015.

Dyrekcja szkoły wskazuje na potrzeby inwestycyjne związane z rozbudową boiska szkolnego, wymianą sprzętu komputerowego w sali informatycznej oraz zakupem tablic interaktywnych.

W skład Gimnazjalno-Licealnego Zespołu Szkół w Wołczynie wchodzi szkoła gimnazjalna i liceum ogólnokształcące. Do gimnazjum w Wołczynie w 2014 r. uczęszczało 336 uczniów – liczba ta zmniejszyła się w porównaniu z rokiem 2010 o 114 uczniów. W 2014 r. placówka zatrudniała 37 nauczycieli dyplomowanych, 7 nauczycieli mianowanych oraz 3 nauczycieli kontraktowych.

Tabela 65. Liczba uczniów w Gimnazjum w Wołczynie

Liczba uczniów — stan na dzień 01.09.2014 r.	
Kobieta	166
Mężczyzna	174
Uczniowie z obszarów wiejskich	205
Uczniowie z dysfunkcją ruchową	0
Uczniowie z upośledzeniem umysłowym	6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Badanie kwestionariuszowe w Gimnazjalno-Licealnym Zespole Szkół w Wołczynie*, Urząd Miejski w Wołczynie, Wołczyn 2015.

Tabela 66. Liczba uczniów w Gimnazjum w Wołczynie z podziałem na klasy w roku 2010 i 2014

Klasy	Liczba uczniów (stan na 1.09.)	
	2010	2014
Klasy I	144	119
Klasy II	150	119
Klasy III	156	98

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Badanie kwestionariuszowe w Gimnazjalno-Licealnym Zespole Szkół w Wołczynie*, Urząd Miejski w Wołczynie, Wołczyn 2015.

Gimnazjum w Wołczynie w swojej ofercie edukacyjnej posiada klasę sportową, program *Dobra Praktyka Świat–Nauka–Człowiek* oraz dodatkowe zajęcia językowe (język mniejszości niemieckiej). Ponadto szkoła bierze udział w projekcie europejskim *Comenius 2013–2015 „Parki i ogrody Europy – wczoraj i dziś”*, a także cyklicznie organizuje imprezę skierowaną do miłośników wszelkich dziedzin kultury i sztuki pod nazwą *Gimnazjalne Kulturalia*.

Dyrekcja szkoły wskazuje na potrzeby inwestycyjne polegające na zakupie wyposażenia edukacyjnego (pomoce dydaktyczne dla uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych), zakupie sprzętu gimnastycznego oraz doposażeniu sal lekcyjnych w fotele obrotowe, rolety okienne oraz kserokopiarkę. Istotne są również szkolenia językowe dla nauczycieli, treningi zastępowania agresji metodą ART oraz szkolenia komunikacyjne.

Do Liceum Ogólnokształcącego działającego w strukturze Gimnazjalno-Licealnego Zespołu Szkół w Wołczynie w 2014 r. uczęszczało 83 uczniów, z czego 60,2% stanowiły kobiety. Liczba uczniów wzrosła na przestrzeni ostatnich 4 lat. Placówka oferuje kształcenie w klasach ogólnych oraz profilowanych, takich jak klasa o profilu społeczno-prawnym czy matematyczno-przyrodniczym. W 2014 r. placówka zatrudniała 22 nauczycieli dyplomowanych, 3 nauczycieli mianowanych oraz 1 nauczyciela kontraktowego.

Tabela 67. Liczba uczniów w Liceum w Wołczynie

Liczba uczniów — stan na dzień 01.09.2014 r.	
Kobieta	50
Mężczyzna	33
Uczniowie z obszarów wiejskich	27
Uczniowie z dysfunkcją ruchową	0
Uczniowie z upośledzeniem umysłowym	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Badanie kwestionariuszowe w Gimnazjalno-Licealnym Zespole Szkół w Wołczynie*, Urząd Miejski w Wołczynie, Wołczyn 2015.

Tabela 68. Liczba uczniów w Liceum w Wołczynie z podziałem na klasy w roku 2010 i 2014

Klasy	Liczba uczniów	
	2010	2014
Klasy I	26	27
Klasy II	23	32
Klasy III	24	24

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Badanie kwestionariuszowe w Gimnazjalno-Licealnym Zespole Szkół w Wołczynie*, Urząd Miejski w Wołczynie, Wołczyn 2015.

Liceum bierze udział w projekcie europejskim *Comenius 2013–2015 „Podróż w czasie i przestrzeni — architektura mostem kulturowym między teraźniejszością i przeszłością”*. Ponadto szkoła aktywnie uczestniczy w realizacji projektów edukacyjnych *Akademia Nowoczesnego Patriotyzmu* oraz stale współpracuje z uczelniami wyższymi (Politechnika Opolska, Uniwersytet Wrocławski, Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu).

Dyrekcja szkoły wskazuje na potrzeby inwestycyjne polegające na zakupie specjalistycznych pomocy dydaktycznych, oprogramowania edukacyjnego do komputerów, rzutników pisma, audiobooków z lekturami szkolnymi. Ponadto istotne są szkolenia językowe dla nauczycieli oraz szkolenia komunikacyjne w zakresie nowoczesnych metod teleinformatycznych w edukacji.

8.5.2. Infrastruktura ochrony zdrowia i opieki społecznej

Na terenie gminy Wołczyn znajdują się następujące placówki udzielające świadczeń zdrowotnych w oparciu o kontrakty zawarte z Opolskim Oddziałem Wojewódzkim Narodowego Funduszu Zdrowia⁵⁸:

1. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „ESKULAP” s.c., Wołczyn, ul. Fabryczna 10A:
 - poradnia ogólna i poradnia dla dzieci;
 - profilaktyka dzieci zdrowych, w tym szczepienia;
 - gabinet zabiegowy.
2. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „MEDICUS” s.c., Wołczyn, ul. Namysłowska 10:
 - szczepienia i profilaktyka dzieci zdrowych;
 - gabinet zabiegowy;
 - badania USG, EKG, spirometria.
 - w ramach pracy przychodni świadczona jest opieka środowiskowa pielęgniarsko-rodzinna;
3. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „ANMED” s.c., Skałągi, ul. Wołczyńska 41.
4. Indywidualna Praktyka Lekarska, Komorzno, ul. Główna 36

⁵⁸ *Informator zdrowotny*, Powiat Kluczborski, http://www.powiatkluczborski.pl/informator_zdrowotny/informator_zdrowotny_wołczyn.html.

– poradnia dzieci zdrowych.

5. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Rodzina”, 46-255 Wierzbica Górna 67.

6. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Spec – Med.”, Wołczyn, ul. Dworcowa 9:

- poradnia ogólna;
- gabinet zabiegowy;
- poradnia laryngologiczna.

7. Powiatowe Centrum Zdrowia S.A. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Szpital Powiatowy w Kluczborku, 46–250 Wołczyn, ul. Kościuszki 1.

8. Grupowa Praktyka Pielęgniarska s.c. Beata Górską-Markowicz, Urszula Langhammer, Wołczyn, ul. Namysłowska 9.

9. Stomatologia, Jolanta Nowak, Radosław Nowak, Wołczyn, ul. Powstańców 1.

10. „ASDent” Przychodnia Stomatologiczna, Paweł Struzik, Wołczyn, Plac Partyzantów2.

11. Gabinet Fizjoterapii mgr Ilona Zalcman, Wołczyn, ul. Fabryczna 10 B.

12. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Medicus” S.C., 46–250 Wołczyn, ul. Krótka 1:

- magnetoterapia;
- laseroterapia;
- ultradźwięki;
- elektroterapia w pełnym zakresie;
- ćwiczenia usprawniające, rehabilitacyjne.

Mieszkańcy gminy Wołczyn korzystają również z usług Powiatowego Centrum Zdrowia S.A. w Kluczborku. Placówka ta prowadzi działalność leczniczą w zakresie ambulatoryjnych świadczeń zdrowotnych oraz stacjonarnych i całodobowych szpitalnych świadczeń zdrowotnych. W skład Powiatowego Centrum Zdrowia S.A. wchodzi następujące oddziały i poradnie:

- oddział laryngologiczny;
- oddział dziecięcy;
- oddział chirurgii ogólnej;
- oddział wewnętrzny;
- oddział ginekologiczno-położniczy z pododdziałem noworodkowym;
- poradnia diabetologiczna;
- poradnia wad postawy;
- poradnia gastroenterologiczna;
- poradnia chirurgii ogólnej;
- poradnia chirurgii urazowo-ortopedycznej;
- poradnia ginekologiczna;
- poradnia profilaktyki chorób piersi;
- poradnia osteoporozy;
- poradnia laryngologiczna;
- poradnia terapii uzależnień i współuzależnienia od alkoholu;
- dzienny ośrodek rehabilitacji dla dzieci z zaburzeniami wieku rozwojowego;
- gabinet rehabilitacji.

Z usług lekarzy specjalistów mieszkańcy gminy Wołczyn mogą korzystać udając się do poradni w Kluczborku lub Opolu. Na wizytę w poradni kardiologicznej należy czekać około 10 dni, jednak zgodnie z danymi Ogólnopolskiego Informatora o Czasie Oczekiwania na Świadczenia Medyczne wizyty w poradni kardiologicznej możliwe są jedynie w Opolu. Znacznie dłuższy czas oczekiwania jest u lekarza pulmonologa (około 42 dni), ginekologa (około 46 dni), gastrologa (około 64 dni), diabetologa (około 69 dni) oraz alergologa (około 106 dni)⁵⁹.

Rokrocznie placówki podstawowej opieki zdrowotnej (dalej: POZ) i ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (dalej: AOZ) udzielają ponad 50 000 porad. Szczegółowe dane przedstawia poniższa tabela.

⁵⁹ *Ogólnopolski Informator o Czasie Oczekiwania na Świadczenia Medyczne*, Narodowy Fundusz Zdrowia, <http://kolejki.nfz.gov.pl>.

Tabela 69. Liczba udzielonych porad w gminie Wołczyn w latach 2009–2013

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013
POZ – porady ogółem	59260	54999	52505	51744	50932
AOZ – porady lekarskie ogółem	brak danych	brak danych	brak danych	55711	54790

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Główny Urząd Statystyczny, <http://stat.gov.pl/>.

Na terenie gminy działa pięć aptek:

- „Aloes” – Wołczyn;
- „Medica” s.c. – Skałągi;
- „Melisa” – Wołczyn;
- „Na rogu” – Wołczyn;
- „Świętego Franciszka” – Wołczyn.

Zadania opieki społecznej realizuje Ośrodek Pomocy Społecznej zlokalizowany w miejscowości Wołczyn. Najczęstsze powody korzystania z pomocy społecznej w roku 2014 to bezrobocie (299 osób), ubóstwo (193 osoby), niepełnosprawność (142 osoby), długotrwała lub ciężka choroba (134 osoby), bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych (121 osób), alkoholizm (91 osób).

Tabela 70. Przyczyny korzystania ze świadczeń opieki społecznej w gminie Wołczyn w roku 2010 i 2014

Przyczyny korzystania ze świadczeń opieki społecznej	2010	2014
Ubóstwo	201	193
Sieroctwo	0	0
Bezdomność	13	12
Potrzeba ochrony macierzyństwa	84	62
Wielodzietność	63	42
Bezrobocie	335	299
Niepełnosprawność	152	142
Długotrwała lub ciężka choroba	91	134
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	125	121
Bezradność – rodzina niepełna	66	54
Bezradność – rodzina wielodzietna	25	19
Alkoholizm	91	91
Narkomania	2	1
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	6	7
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0
Zdarzenie losowe	7	3
Sytuacja kryzysowa	0	0
Przemoc w rodzinie	0	2
Brak umiejętności w przystosowaniu do życia	0	0
Trudności w integracji osób	0	0
Potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0
suma	1261	1182

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Badanie kwestionariuszowe w Ośrodku Opieki Społecznej w Wołczynie, Urząd Miejski w Wołczynie, Wołczyn 2015.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Wołczynie wskazuje potrzeby inwestycyjne, takie jak zniesienie barier architektonicznych, termomodernizacja budynku, utworzenie sali szkoleniowej oraz pomieszczeń socjalnych, a także zakup pojazdu umożliwiającego dotarcie do potrzebujących pomocy z terenów wiejskich gminy. Istotne są również szkolenia zawodowe z pierwszej pomocy oraz z ochrony danych osobowych, jak również kursy technik samoobrony.

8.5.3. Infrastruktura kultury

Na terenie gminy Wołczyn funkcjonują następujące placówki i instytucje prowadzące działalność kulturalną i wyznaniową:

- Wołczyński Ośrodek Kultury;
- Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna i pięć punktów filialnych;
- świetlice wiejskie i świetlice w obiektach OSP;
- związki wyznaniowe – 16 kościołów, w tym 2 ewangelickie i 1 zielonoświątkowy.

Prowadzeniem działalności kulturalnej oraz zadaniami związanymi z promocją gminy zajmuje się przede wszystkim Wołczyński Ośrodek Kultury. Misją ośrodka jest wszechstronny rozwój mieszkańców sprzyjający ewolucji uzdolnień, pasji, ekspresji oraz twórczości plastycznej, muzycznej, tanecznej i teatralnej. Oferta ośrodka skierowana jest do wszystkich grup wiekowych. WOK organizuje różnorodne formy edukacji kulturalnej i wychowania przez sztukę, prowadzi zespoły artystyczne, stwarza warunki dla ruchu artystycznego, kół i klubów zainteresowań, sekcji i zespołów, organizuje imprezy kulturalne oraz zajmuje się promocją i organizacją wolontariatu. WOK realizuje liczne projekty kierowane do różnych wiekowo grup odbiorców, finansowane również z zewnętrznych grantów.

Tabela 71. Liczba uczestników wydarzeń organizowanych przez WOK w roku 2010 i 2014

Wydarzenie	2010	2014
Koncerty	5000	7300
Przedstawienia	580	500
Wystawy	100	150
Warsztaty	2400	3500
Sekcje	370	830
Imprezy plenerowe	2000	3000

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Badanie kwestionariuszowe Wołczyńskiego Ośrodka Kultury, Urząd Miejski w Wołczynie, Wołczyn 2015.

Gmina Wołczyn każdego roku organizuje we współpracy z innymi podmiotami wiele imprez kulturalnych. Imprezami organizowanymi cyklicznie są: zajęcia dydaktyczne w kołach zainteresowań, spektakle teatralne i estradowe, koncerty ZiPT „Modrzewiaczy”, zajęcia w ramach programu „Wieś kulturą bogata” oraz imprezy kulturalno-rekreacyjne. Ponadto na terenie gminy Wołczyn odbywają się imprezy tj.: wieczory poezji, poranki bajkowe, gminne konkursy recytatorskie, międzyszkolne konkursy plastyczne, festiwale nauki, bale charytatywne, pikniki rodzinne, festyny, dożynki, turnieje gier i zabaw, rozgrywki sportowe i wiele innych. Wśród potrzeb inwestycyjnych wskazywanych przez WOK znajdują się:

- modernizacja sali widowiskowej wraz ze sceną;
- termomodernizacja budynku;
- przebudowa sanitariatów oraz szatni dla gości;
- wyodrębnienie w świetlicach wiejskich pomieszczeń do realizacji zajęć cyklicznych;
- zagospodarowanie terenu rekreacyjnego przy Wołczyńskim Ośrodku Kultury;
- przebudowa rampy wjazdowej;
- remont dachu pracowni;
- budowa stałej sceny z zadaszeniem wraz z infrastrukturą techniczną;
- zakup stołów, sprzętu foto-video, doposażenie pracowni artystycznych;
- zakup samochodu osobowo-transportowego – transport nagłośnienia i małych grup.

8.5.4. Infrastruktura sportowa

Gmina Wołczyn dysponuje następującą bazą rekreacyjno-sportową:

- hala widowiskowo-sportowa zlokalizowana w Wołczynie;
- kompleks sportowy w Wołczynie: boisko piłkarskie, boisko do siatkówki, boisko do koszykówki, boisko do piłki ręcznej, bieżnia;
- kompleks sportowy ORLIK 2012: boisko do piłki nożnej (sztuczna nawierzchnia), boisko do koszykówki i tenisa;
- kąpielisko: basen kąpielowy odkryty oraz brodzik dla dzieci;
- korty miejskie o nawierzchni ceglastej;
- stadion miejski.

Ponadto na terenie gminy w niżej wymienionych miejscowościach znajdują się boiska piłkarskie do piłki nożnej: Wierzbica Górna, Szymonków, Komorzno, Krzywiczyny, Ligota Wołczyńska, Skałagi i Rożnów. Boiska są użytkowane przez kluby sportowe działające na terenie swoich sołectw.

Na terenie miasta i gminy Wołczyn działają stowarzyszenia kultury fizycznej i sportu, tj.:

- Gminny Związek Ludowe Kluby Sportowe — stowarzyszenie skupia następujące kluby sportowe: MKS Wołczyn, LKS Wierzbica Górna, LKS Szymonków, LKS Komorzno, LKS Krzywiczyny, LKS Ligota Wołczyńska, LKS Skałagi, LKS Rożnów. Są to kluby, w których realizowane są przede wszystkim zajęcia sportowe o profilu piłki nożnej;
- Wołczyński Klub Sportowy „VOLLEY WOŁCZYN” — klub promuje piłkę siatkową oraz popularyzuje wśród młodzieży aktywne spędzanie czasu wolnego poprzez uczestnictwo w obozach sportowych, treningach i rozgrywkach ligowych;
- Klub Karate Tradycyjnego w Wołczynie – prowadzący zajęcia w tej dyscyplinie sportu głównie z dziećmi i młodzieżą. Celem działania klubu jest popularyzacja karate wśród dzieci i młodzieży, rozwój ich sprawności fizycznej, a poprzez wymagające treningi, kształtowanie ich charakterów i wytrwałości.

W ciągu roku organizowane są liczne imprezy sportowe mające charakter cykliczny, m.in.: Ogólnokrajowy Bieg Uliczny o Puchar Burmistrza Wołczyna, Międzynarodowy Wyścig Kolarski Juniorów Po Ziemi Kluczborskiej, Wiosenny Międzyszkolny Turniej Piłkarski Dziewcząt i Chłopców w Wierzbicy Górnej o Puchar Burmistrza, Turniej siatkarski, Turniej tenisa stołowego, Turniej Szachowy o Puchar Burmistrza Wołczyna, Otwarty halowy turniej piłki nożnej I i II ligi, Turniej piłkarski oldboy, Turniej piłkarski „Coca-Cola Cup”, Gminno-Powiatowy Turniej Sołectw w Krzywiczynach, Ogólnokrajowy Turniej Łucznictwa Tradycyjnego.

8.5.5. Bezpieczeństwo publiczne

Na terenie gminy Wołczyn działa 9 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej: OSP Wąsice, OSP Szum, OSP Wołczyn, OSP Komorzno, OSP Gierałcice, OSP Szymonków, OSP Wierzchy, OSP Wierzbica Górna, OSP Wierzbica Dolna, OSP Skałagi. W miejscowości Wołczyn znajduje się siedziba Ochotniczej Straży Pożarnej, która działa na terenie całej gminy. W 1995 r. jednostka została włączona do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego. Zgodnie z danymi OSP na terenie gminy Wołczyn miało miejsce 128 interwencji. W dyspozycji OSP Wołczyn są następujące pojazdy ratowniczo-gaśnicze:

- 439[O]61 GCBA 8,2/32 Tatra 815 PR 2 – ciężki wodno-pianowy pojazd ratowniczo-gaśniczy, na podwoziu Tatra 815 PR 2; pojazd zabudowany przez czeską firmę Karossa. wyprodukowany w 1991 r., w oddziale OSP Wołczyn od 1995 r.;
- 439[O]62 SLRtBM 0,1/0,2 Ford Transit M 330 – lekki pojazd ratownictwa technicznego z modułem gaśniczym PowerJet na podwoziu Ford Transit M 330, pojazd zabudowany przez Starmech Kłobuck i firmę Stolarczyk. Rocznik 2001;
- 439[O]63 GBA 1,6/16 Iveco Magirus 170D11 – średni pojazd ratowniczo-gaśniczy na podwoziu Iveco Magirus Deutz 170D11 AF. Jest to dar gminy partnerskiej Hassloch; rocznik 1979;
- 439[O]64 SD 30 Iveco Magirus 170D11 – autodrabina pożarnicza o wysięgu 30 m na podwoziu Iveco Magirus 170D z koszem ratowniczym; pojazd zabudowany przez firmę Magirus. Pierwsza autodrabina pożarnicza w OSP w Polsce. Rocznik 1970;
- 439[O] 66 SLRr Isuzu Trooper Magic II – lekki samochód rozpoznawczo ratowniczy, obsada pojazdu jest w stanie podjąć działanie w przypadku prostych zdarzeń związanych z podtopieniami, działaniami z zakresu ratownictwa medycznego czy też usuwaniem wiatrołomów. Pojazd służy również do przewozu dodatkowych ratowników na miejsce zdarzenia oraz do działań rozpoznawczych i prewencyjnych.

Życie w gminie Wołczyn z roku na rok ma coraz wyższy poziom bezpieczeństwa. Z analizy pośrednich i bezpośrednich czynników rzutujących na poziom bezpieczeństwa ludzi i mienia można stwierdzić, że stan bezpieczeństwa i porządku publicznego jest zdecydowanie na wysokim poziomie. Niepokojący jest jednak znaczny wzrost przestępstw narkotykowych. Konieczne będzie podjęcie odpowiednich czynności w tym zakresie mających na celu zmniejszenie liczby przestępstw.

Tabela 72. Przestępczość w gminie Wołczyn w roku 2010 i 2014

Kategoria	2010	2014
Zabójstwo – stwierdzone	0	0
Zabójstwo – wykryte	0	0
Zgwałcenie – stwierdzone	0	0
Zgwałcenie – wykryte	0	0
Uszczerbek na zdrowiu – stwierdzone	4	2
Uszczerbek na zdrowiu – wykryte	4	2
Udział w bójce lub pobiciu – stwierdzone	0	0
Udział w bójce lub pobiciu – wykryte	0	0
Kradzież cudzej rzeczy – stwierdzone	42	22
Kradzież cudzej rzeczy – wykryte	31	11
Przestępstwa rozbójnicze – stwierdzone	1	0
Przestępstwa rozbójnicze – wykryte	1	0
Kradzież z włamaniem – stwierdzone	30	26
Kradzież z włamaniem – wykryte	20	10
Przestępstwa gospodarcze – stwierdzone	0	0
Przestępstwa gospodarcze – wykryte	0	0
Uszkodzenia mienia – stwierdzone	12	6
Uszkodzenia mienia – wykryte	8	2
Przestępstwa narkotykowe – stwierdzone	3	20
Przestępstwa narkotykowe – wykryte	3	19
Przestępstwa drogowe – stwierdzone	78	37
Przestępstwa drogowe – wykryte	78	37

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Badanie kwestionariuszowe Komendy Policji w Wołczynie, Urząd Miejski w Wołczynie, Wołczyn 2015.

W gminie Wołczyn od 2010 r. wzrosła liczba czynów karalnych popełnianych przez nieletnich wynosząc w 2014 r. 29 czynów karalnych (w 2010 r. wskaźnik ten wynosił 14). Nieletni mieszkańcy gminy najczęściej dopuszczają się przestępstw, takich jak kradzież mienia oraz pobicie i uszkodzenie ciała.

Na terenie gminy konieczne jest podjęcie działań mających na celu zwiększenie bezpieczeństwa publicznego, a w tym:

- zwiększenie ilości kamer na terenie miasta w rejonach szczególnie zagrożonych oraz modernizacja istniejącego monitoringu;
- prowadzenie akcji prewencyjnych, w tym prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych możliwych zagrożeń, skierowanych do mieszkańców;
- prowadzenie akcji informacyjnych wśród młodzieży, w tym przeprowadzenie spotkań na terenie szkoły z udziałem dzielnicowych, omawianie zagrożeń wśród dzieci i młodzieży, na które są najbardziej podatne, propagowanie telefonów zaufania, integracja i współdziałanie różnych podmiotów, instytucji i środowisk na rzecz poprawy bezpieczeństwa, wspólne spotkania mieszkańców z przedstawicielami policji, debaty społeczne oraz spotkania z młodzieżą i pedagogami.

8.5.6. Podsumowanie

W obszarze infrastruktury społecznej na uwarunkowania rozwoju gminy największy wpływ mają:

- dobrze rozwinięta infrastruktura edukacji umożliwiająca skoncentrowanie wysiłku na prowadzeniu innowacyjnych programów edukacyjnych z ewentualną organizacją i doposażeniem pracowni tematycznych;
- wykorzystanie świetlic wiejskich na rzecz planowania i realizacji programów kulturalnych, edukacyjnych, integracyjnych, w tym w ramach przynależności do Lokalnej Grupy Działania Dolina Stobrawy;
- rozwój infrastruktury bezpieczeństwa publicznego z uwzględnieniem potrzeb jednostek ratowniczo-gaśniczych;
- identyfikacja możliwości zaangażowania prywatnych inwestorów w rozwój obiektów opieki senioralnej.

8.6. ZARZĄDZANIE I FINANSE

8.6.1. Organizacja i współpraca

Struktura Urzędu Miejskiego w Wołczynie obejmuje wydziały, referaty, samodzielne stanowiska pracy. Ponadto w skład struktury organizacyjnej Urzędu wchodzi: Urząd Stanu Cywilnego oraz Komenda Straży Miejskiej.

Gmina Wołczy aktywnie działa na polu współpracy z innymi przedstawicielami administracji publicznej oraz z drugim i trzecim sektorem. Gmina należy do:

- Stowarzyszenia Obszar Funkcjonalny Kluczbork – Namysłów – Olesno;
- Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Dolina Stobrawy;

Miasta partnerskie Gminy Wołczyn to:

- Hassloch – Niemcy;
- Kerekegyháza – Węgry.

Gmina Wołczyn wykorzystuje szanse, jakie stworzono w ramach I perspektywy finansowej Unii Europejskiej, pozyskując środki m.in. z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego 2007–2013 oraz Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007–2013.

Tabela 73. Wybrane projekty z wykorzystaniem środków z budżetu Unii Europejskiej

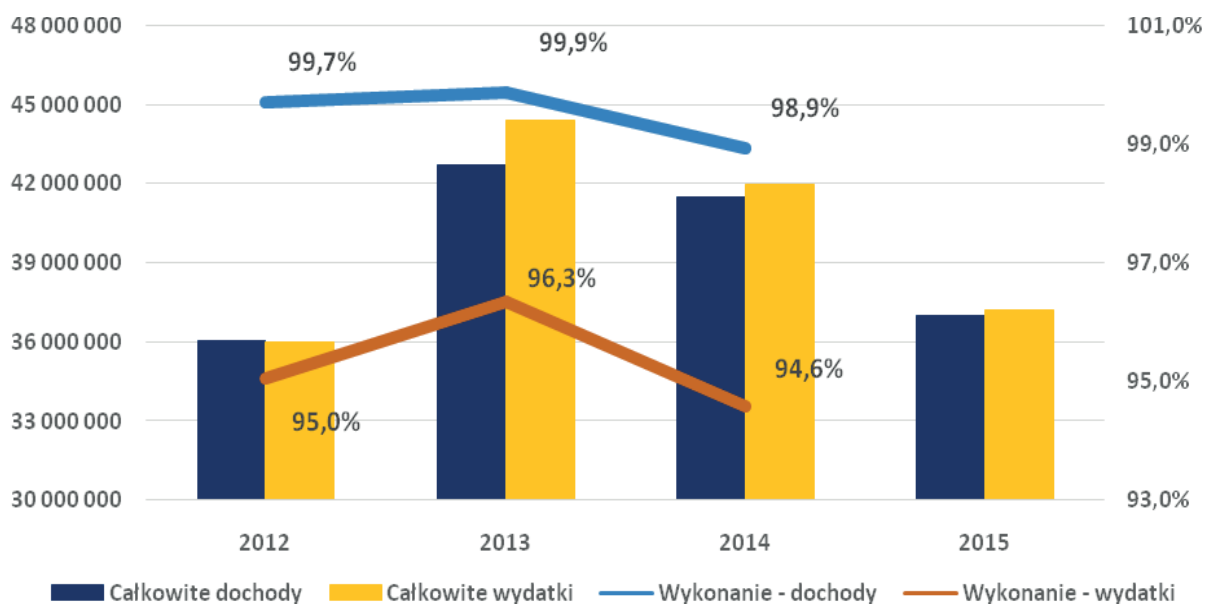
Tytuł projektu	Wartość projektu [PLN]	Dofinansowanie z EU [PLN]
Rozbudowa z przebudową oczyszczalni ścieków w Wołczynie	9059905,31	4817039,08
Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w Wierzbicy Górnej II Etap i w Gierałcicach	6857007,88	3646634,36
Termomodernizacja obiektów szkół podstawowych w Wołczynie i w Wierzbicy Górnej	3 022 812,87	1611569,54
Przebudowa drogi gminnej Nr 100435 O (ul. Parkowej) w miejscowości Skałagi	799066,36	679206,40
Przebudowa części budynku szkoły podstawowej na Miejską i Gminną Bibliotekę Publiczną w Wołczynie	493914,42	412718,35

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Mapa dotacji, Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, <https://www.mapadotacji.gov.pl>.

8.6.2. Struktura finansowa budżetu Gminy Wołczyn

Budżet (zarówno dochody, jak i wydatki) gminy oscyluje w przedziale od 35,0 mln PLN do 44,0 mln PLN.

Wykres 7. Rozkład dochodów i wydatków w latach 2012–2014 i dla roku 2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie:

Sprawozdanie Burmistrza Wołczyna z dnia 18 marca 2013 r. z wykonania budżetu gminy Wołczyn za 2012 rok,
Sprawozdanie Burmistrza Wołczyna z dnia 24 marca 2014 r. z wykonania budżetu gminy Wołczyn za 2013 rok,
Sprawozdanie Burmistrza Wołczyna z dnia 30 marca 2015 r. z wykonania budżetu gminy Wołczyn za 2014 rok,
Uchwała NR II/13/2014 Rady Miejskiej W Wołczynie z dnia 17 grudnia 2014 r. w sprawie uchwalenia budżetu gminy Wołczyn na 2015, Gmina Wołczyn.

Tabela 74. Struktura finansów Gminy Wołczyn w latach 2012–2014 oraz plan na rok 2015

Kategoria	2012		2013		2014		2015	
	Plan	Wykonanie	Plan	Wykonanie	Plan	Wykonanie	Plan	Plan
całkowite dochody budżetowe	36 133 212,97	36 024 390,71	42 736 919,07	42 679 246,49	41 922 143,68	41 474 765,17	38 559 813,53	
bieżące dochody budżetowe	34 173 979,36	34 073 015,55	36 102 350,54	36 465 365,48	38 914 868,82	38 950 058,68	37 866 012,43	
majątkowe dochody budżetowe	1 959 233,61	1 951 375,16	6 634 568,53	6 213 881,01	3 007 274,86	2 524 706,49	693 801,10	
całkowite wydatki budżetowe	37 844 122,97	35 968 217,81	46 089 076,17	44 402 817,00	44 385 290,72	41 976 924,49	40 505 301,96	
bieżące wydatki budżetowe	33 870 354,50	32 461 416,07	34 707 217,22	33 197 031,56	37 915 109,57	36 396 059,44	36 664 501,40	
majątkowe wydatki budżetowe	3 973 768,47	3 506 801,74	11 381 858,95	11 205 785,44	6 470 181,15	5 580 865,05	3 840 800,56	
przychody budżetowe	3 571 788,00	3 551 788,60	5 809 657,10	5 809 657,22	3 889 821,74	3 889 822,45	3 578 919,53	
rozchody budżetowe	1 860 878,00	1 860 877,38	2 457 500,00	2 457 500,00	1 426 674,70	1 275 743,60	1 633 431,10	
dochody własne	9 896 705,00	10 016 755,01	10 943 213,53	11 293 173,09	13 110 001,00	13 107 982,59	12 658 097,00	
wydatki majątkowe inwestycyjne	3 973 768,47	3 506 801,74	11 098 658,95	10 922 585,44	6 470 181,15	5 580 865,05	1 271 172,22	
liczba ludności	14 088	14 088	13 966	13 966	13 966	13 966	13 966	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Sprawozdanie Burmistrza Wołczyna z dnia 18 marca 2013 r. z wykonania budżetu gminy Wołczyn za 2012 rok,

Sprawozdanie Burmistrza Wołczyna z dnia 24 marca 2014 r. z wykonania budżetu gminy Wołczyn za 2013 rok,

Sprawozdanie Burmistrza Wołczyna z dnia 30 marca 2015 r. z wykonania budżetu gminy Wołczyn za 2014 rok,

Uchwała NR II/13/2014 Rady Miejskiej W Wołczynie z dnia 17 grudnia 2014 r. w sprawie uchwalenia budżetu gminy Wołczyn na 2015, Gmina Wołczyn.

8.6.3. Analiza finansowa budżetu Gminy Wołczyn

Przeprowadzono analizę wskaźnikową, która syntetycznie charakteryzuje różne aspekty działalności Gminy Wołczyn. W ocenie sytuacji finansowej wykorzystano cztery grupy wskaźników:

- płynności – mierzą zdolność do wywiązywania się z krótkoterminowych zobowiązań;
- zadłużenia – informują o zadłużeniu i zdolnościach do obsługi tego zadłużenia;
- atrakcyjności jednostki samorządu terytorialnego;
- samodzielności finansowej jednostek samorządu terytorialnego.

Płynność finansowa to zdolność danego podmiotu do osiągnięcia przepływów pieniężnych umożliwiających regulowanie wymagalnych zobowiązań i pokrywanie niespodziewanych wydatków gotówkowych. Analizę płynności finansowej przeprowadzono na podstawie dwóch wskaźników:

- wskaźnik całkowitej płynności finansowej w ujęciu planowanym i rzeczywistym ($WcPF$)⁶⁰:

$$WcPF = \frac{DcB + PB}{WcB + RB}$$

- wskaźnik bieżącej płynności finansowej w ujęciu planowanym i rzeczywistym ($WbPF$)⁶¹:

$$WbPF = \frac{DcB + PB}{WbB}$$

- DcB – całkowite dochody budżetowe;
- PB – przychody budżetowe;
- WcB – całkowite wydatki budżetowe;
- RB – rozchody budżetowe;
- WbB – bieżące wydatki budżetowe.

Tabela 75. Wskaźniki płynności finansowej

Wskaźnik	2012		2013		2014	
	Plan	Wykonanie	Plan	Wykonanie	Plan	Wykonanie
WcPF	1,00	1,05	1,00	1,03	1,00	1,05
WbPF	1,17	1,22	1,40	1,46	1,21	1,25

Źródło: Opracowanie własne.

W jednostce samorządu terytorialnego wskaźnik płynności finansowej zarówno całkowitej i bieżącej w ujęciu planowanym powinien być zawsze, co najmniej równy jeden, co wynika z zasad planowania budżetowego. Natomiast w ujęciu rzeczywistym może przybierać następujące wartości⁶²:

- WPF = 1 – oznacza pełne pokrycie wydatków i rozchodów budżetowych;
- WPF > 1 – oznacza pełne pokrycie wydatków i rozchodów budżetowych oraz dodatkowo na koniec roku występuje nadwyżka środków pieniężnych, która może wynikać z realizacji założeń budżetowych zawierających nadwyżkę lub z realizacji ponadplanowych dochodów lub niewykonania wydatków;
- WPF < 1 oznacza brak pokrycia wydatków budżetowych i zobowiązania wymagalne, które może wynikać z niewykonania planu dochodów lub przekroczenia planu wydatków.

Analiza wartości historycznych wskaźników płynności wskazuje, iż Gmina Wołczyn jest zdolna do pokrywania zobowiązań bieżących i majątkowych oraz cechuje się dobrą płynnością finansową.

⁶⁰ Mioduchowska-Jaroszewicz E., *Ocena sytuacji finansowej jednostki samorządu terytorialnego z wykorzystaniem wskaźników finansowych na przykładzie Powiatu Choszczeńskiego*, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego – Finanse, rynki finansowe, ubezpieczenia Nr 48, Uniwersytet Szczeciński, 2011.

⁶¹ Tamże.

⁶² Tamże.

Wskaźnik samodzielności dochodowej informuje o samodzielności gminy w kreowaniu dochodów. Im wskaźnik ten jest wyższy, tym jednostka jest mniej zależna od środków z budżetu państwa, a tym samym od poziomu wskaźników regulujących gospodarkę narodową.

$$WSFD = \frac{DW}{DcB} * 100$$

- DW – dochody własne z wyłączeniem udziałów w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa;
- DcB – całkowite dochody budżetowe.

Tabela 76. Wskaźnik samodzielności dochodowej

Wskaźnik	2012		2013		2014	
	Plan	Wykonanie	Plan	Wykonanie	Plan	Wykonanie
WSFD	27,39	27,81	25,61	26,46	31,27	31,60

Źródło: Opracowanie własne.

Gmina Wołczyn osiąga umiarkowanie zadowalający poziom wskaźnika samodzielności dochodowej, a pod względem poziomu dochodów własnych plasuje się na 3. miejscu w powiecie i 54 w województwie.

Atrakcyjność jednostki samorządu terytorialnego może być określana w ujęciu wielkości zdarzeń, zjawisk, dóbr w postaci wskaźników w przeliczeniu na jednego mieszkańca danej jednostki samorządu terytorialnego⁶³. Pokazują one zasobność i zdolności rozwojowe transformowane z wielkości bezwzględnych do postaci relacyjnych, które obrazują umowny udział jednostkowy w zasobach publicznych⁶⁴. Jednym ze wskaźników atrakcyjności jest wskaźnik wielkości inwestycji na mieszkańca w jednostce samorządu terytorialnego, jego formuła przedstawia się następująco:

$$WIm = \frac{WmB}{LM}$$

- WIm – wydatki majątkowe inwestycyjne;
- WmB – majątkowe wydatki budżetowe;
- LM – liczba mieszkańców.

Tabela 77. Wskaźnik wielkości inwestycji na mieszkańca

Wskaźnik	2012		2013		2014		2015
	Plan	Wykonanie	Plan	Wykonanie	Plan	Wykonanie	Plan
WI m	282,07	248,92	794,69	782,08	463,28	399,60	282,07

Źródło: Opracowanie własne.

Wydatki inwestycyjne Gminy Wołczyn osiągają umiarkowany poziom, ale pod względem wartości środków w dochodach budżetu gminy na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych, Gmina zajmuje 1. miejsce w powiecie i 2. w województwie.

⁶³ Mrówczyńska-Kamińska A., Kucharczyk A., Średzińska J., *Analiza finansowa w jednostkach samorządu terytorialnego na przykładzie Miasta i Gminy Środa Wlkp.*, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu, Wydawnictwo Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego, Warszawa 2011 r.

⁶⁴ Tamże.

8.7. ANALIZA WSKAŹNIKOWA WYBRANYCH PARAMETRÓW ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO

Celem przeanalizowania sytuacji społeczno-gospodarczej gminy Wołczyn na tle województwa opolskiego opracowano i porównano wybrane mierniki rozwoju.

Tabela 78. Wybrane wskaźniki gospodarcze

Wskaźnik	gmina Wołczyn	województwo opolskie
liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	54,4	54,5
dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca	3048,95	3118,49
dochody własne budżetu gminy na 1 mieszkańca	1142,01	1702,27
wydatki budżetu gminy na 1 mieszkańca	3172,08	3133,25
podmioty w rejestrze REGON na 1 tys. ludności w wieku produkcyjnym	120,9	153,9
udział bezrobotnych zarejestrowanych w ludności w wieku produkcyjnym	9,4	7,9
pracujący na 1 tys. ludności	104	203

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Główny Urząd Statystyczny, www.stat.gov.pl.

Tabela 79. Wybrane wskaźniki społeczne

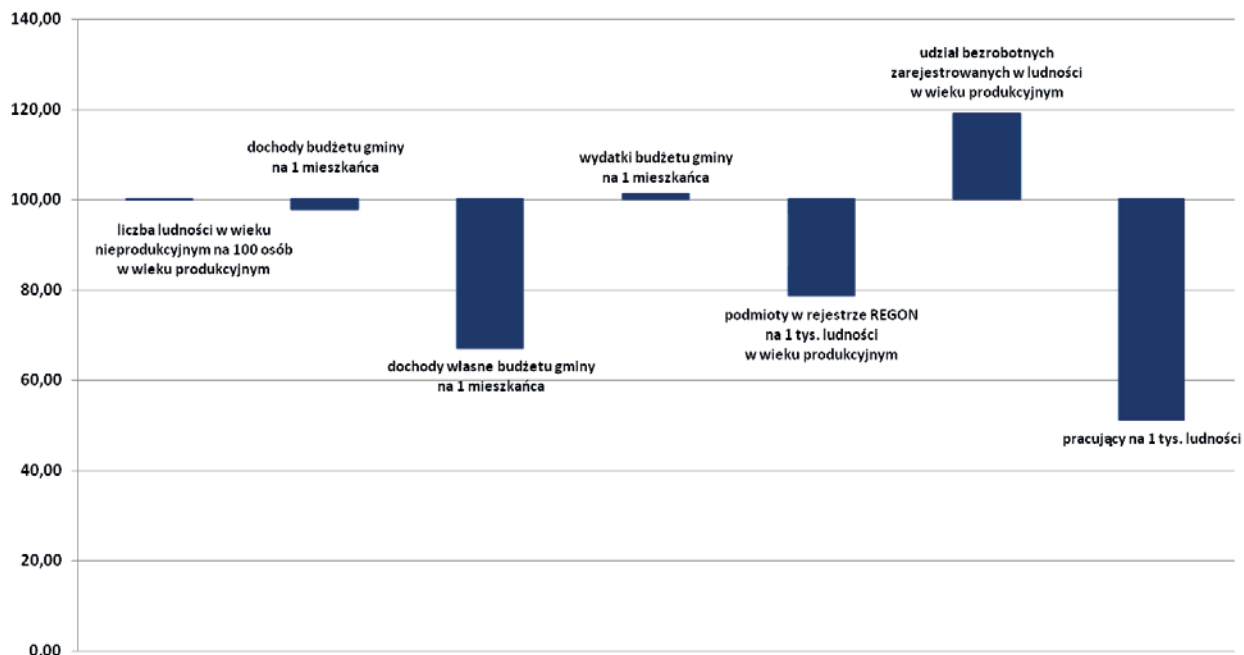
Wskaźnik	gmina Wołczyn	województwo opolskie
korzystający z instalacji wodociągowej % ogółu ludności	96,1	94,6
korzystający z instalacji kanalizacyjnej % ogółu ludności	52,3	63,3
korzystający z instalacji gazowej % ogółu ludności	39,0	42,0
udział % szkół podstawowych wyposażonych w komputery przeznaczone do użytku uczniów z dostępem do Internet	100,0	96,25
udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem	9,1	6,4
podstawowa ambulatoryjna opieka zdrowotna – porady udzielone na 1 mieszkańca	3,9	6,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Główny Urząd Statystyczny, www.stat.gov.pl.

Mierniki poziomu rozwoju wskazują na niższy poziom rozwoju społeczno-gospodarczego niż średnia wojewódzka. Niska liczba podmiotów gospodarczych powoduje mniejsze wpływy do budżetu gminy z tytułu podatków, jak również stanowi jedną z przyczyn wysokiego bezrobocia. Niewielki popyt na pracę prowadzi do silniejszej pauperyzacji społecznej.

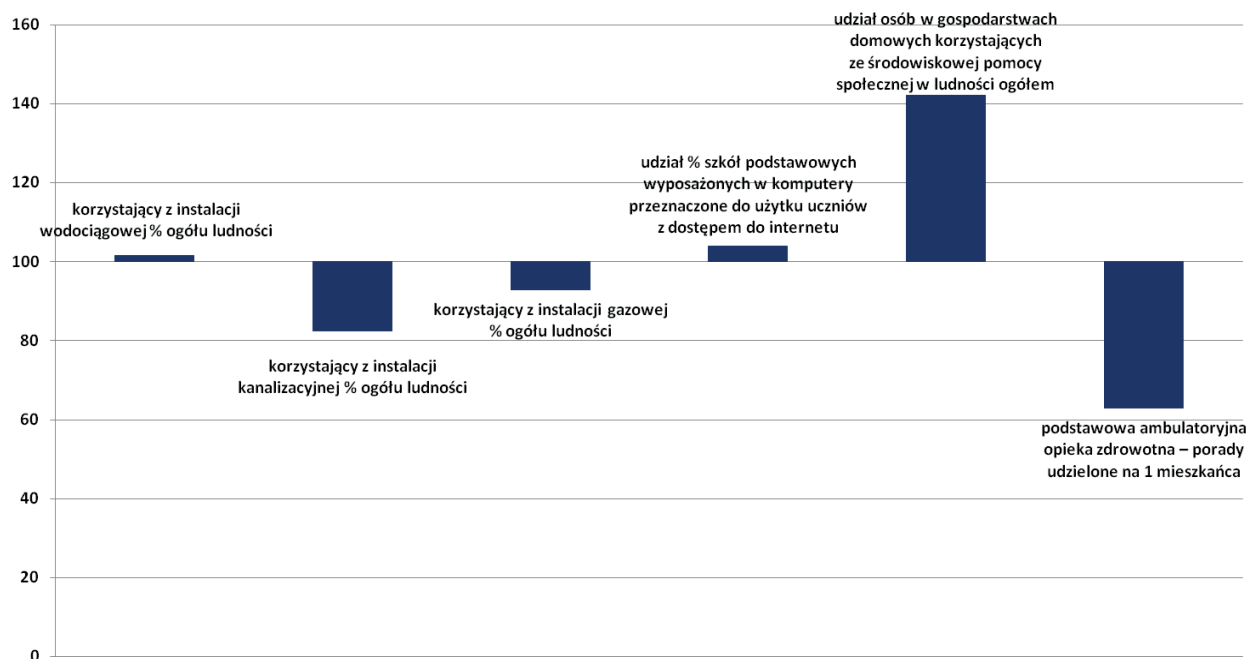
Rysunek 4. Wybrane wskaźniki gospodarcze gminy Wołczyn na tle województwa opolskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Główny Urząd Statystyczny, www.stat.gov.pl.

- województwo = 100%

Rysunek 5. Wybrane wskaźniki gospodarcze gminy Wołczyn na tle województwa opolskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Główny Urząd Statystyczny, www.stat.gov.pl.

- województwo = 100%

8.8. OCENA SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ GMINY Z PERSPEKTYWY RADNYCH SAMORZĄDU GMINNEGO

W ramach diagnozy przeprowadzono także badanie oceny sytuacji społeczno-gospodarczej gminy z perspektywy radnych samorządu gminnego. Ocenie poddano następujące zmienne:

- zasoby mieszkaniowe;
- infrastruktura wodno-kanalizacyjna;
- gospodarka odpadami;
- infrastruktura drogowa;
- system komunikacji gminnej (w tym autobusowej);
- infrastruktura telekomunikacyjna;
- infrastruktura edukacji;
- dostęp do edukacji;
- infrastruktura ochrony zdrowia;
- infrastruktura bezpieczeństwa publicznego;
- dostęp do usług medycznych;
- aktywność społeczności lokalnej;
- działalność lokalnych organizacji pozarządowych;
- współpraca z samorządem gminnym.

Ocenę punktową przeprowadzono według następującej logiki:

- 1 punkt – bardzo źle;
- 2 punkty – źle;
- 3 punkty – zadowolająco;
- 4 punkty – dobrze;
- 5 punktów – bardzo dobrze.

Ograniczenie metodologiczne badania wynika z umiarkowanej partycypacji radnych w badaniu. Na ankietę odpowiedziało tylko 10 spośród 15 radnych, tj. 66,7 % optymalnej próby badawczej.

Tabela 80. Wyniki ocena sytuacji społeczno-gospodarczej gminy z perspektywy radnych samorządu gminnego

Wyszczególnienie	Radny 1	Radny 2	Radny 3	Radny 4	Radny 5
zasoby mieszkaniowe	2	4	2	5	3
infrastruktura wodno-kanalizacyjna	2	4	2	4	3
gospodarka odpadami	4	4	4	4	4
infrastruktura drogowa	1	2	3	3	2
system komunikacji gminnej (w tym autobusowej)	2	1	4	2	2
infrastruktura telekomunikacyjna	4	4	4	5	4
infrastruktura edukacji	4	4	5	5	4
dostęp do edukacji	4	4	5	5	4
infrastruktura ochrony zdrowia	2	3	1	3	3
infrastruktura bezpieczeństwa publicznego	2	3	2	2	4
dostęp do usług medycznych	2	3	1	2	3
aktywność społeczności lokalnej	2	3	3	4	3
działalność lokalnych organizacji pozarządowych	3	4	3	4	3
współpraca z samorządem gminnym	4	5	4	5	4
Suma	38	48	43	53	46

Wyszczególnienie	Radny 6	Radny 7	Radny 8	Radny 9	Radny 10
zasoby mieszkaniowe	4	1	4	5	3
infrastruktura wodno-kanalizacyjna	4	3	4	1	4
gospodarka odpadami	4	4	4	5	5
infrastruktura drogowa	3	2	4	3	3
system komunikacji gminnej (w tym autobusowej)	3	1	4	2	3
infrastruktura telekomunikacyjna	4	4	4	1	2
infrastruktura edukacji	4	4	4	1	3
dostęp do edukacji	4	4	4	1	3
infrastruktura ochrony zdrowia	3	4	3	2	1
infrastruktura bezpieczeństwa publicznego	4	3	4	2	1
dostęp do usług medycznych	3	4	3	2	1
aktywność społeczności lokalnej	4	1	4	1	2
działalność lokalnych organizacji pozarządowych	4	3	4	5	3
współpraca z samorządem gminnym	4	4	4	5	4
Suma	52	42	54	36	38
Suma	450				

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Badania kwestionariuszowego wśród Radnych Gminy Wołczyn. Urząd Miejski w Wołczynie, Wołczyn 2015.

Tabela 81. Ocena – podsumowanie punktowe

Liczba radnych biorących udział w badaniu	10
Liczba czynników	14
Minimalna ocena czynnika	1
Maksymalna ocena czynnika	5
Minimalna sumaryczna liczba punktów do zdobycia	140
Maksymalna sumaryczna liczba punktów do zdobycia	700
Liczba zdobytych punktów	10

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Badania kwestionariuszowego wśród Radnych Gminy Wołczyn. Urząd Miejski w Wołczynie, Wołczyn 2015.

Tabela 82. Ocena – podsumowanie opisowe

Przedział punktowy	Opis
> 140 ≤ 280	między bardzo źle a źle
>280 ≤ 420	między źle a zadowolająco
> 420 ≤ 560	między zadowolająco a dobrze
>560 ≤ 700	między dobrze a bardzo dobrze

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Badania kwestionariuszowego wśród Radnych Gminy Wołczyn, Urząd Miejski w Wołczynie, Wołczyn 2015.

Ocena punktowa wskazuje, że radni Rady Miejskiej Wołczyna oceniają sytuację społeczno-gospodarczą w przedziale między zadowolająco a dobrze, blisko jednak dolnego zakresu przedziału. Suma maksymalnych ocen dla danego czynnika mogła wynieść 50,0 (10 radnych * 5 pkt.). Najbliżej maksimum oceniono współpracę z samorządem gminnym, gospodarkę odpadami, a także infrastrukturę edukacji oraz dostęp do edukacji. Najślabiej oceniono system komunikacji gminnej (w tym autobusowej), dostęp do usług medycznych i infrastrukturę ochrony zdrowia, infrastrukturę drogową, infrastrukturę bezpieczeństwa publicznego oraz aktywność społeczności lokalnej.

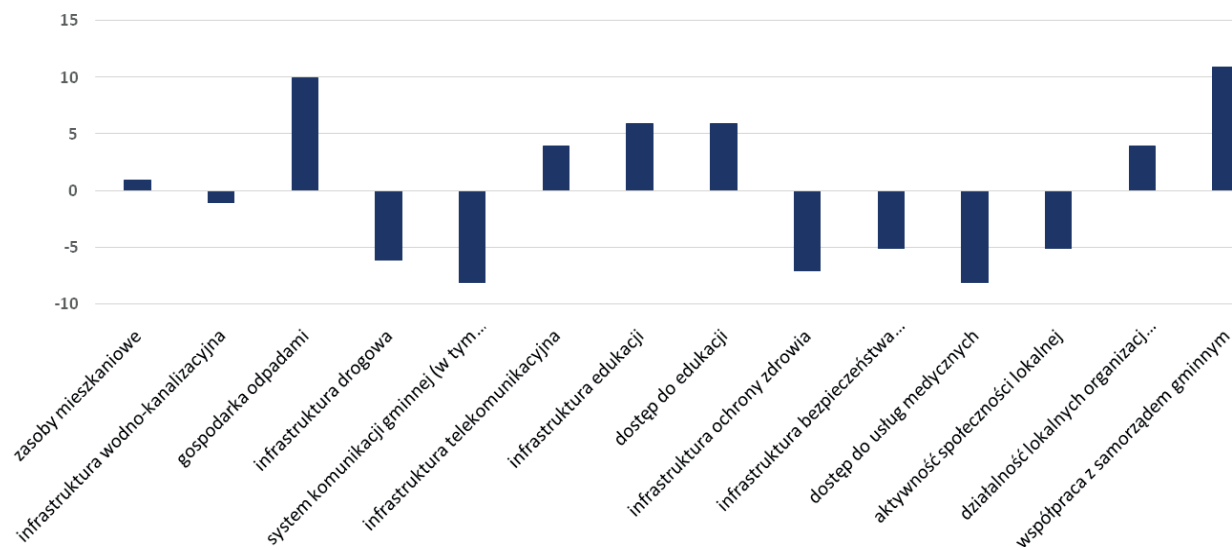
Tabela 83. Odległość oceny czynnika od maksimum = 50,0 i średniej = 32,1

Wyszczególnienie	Suma dla czynnika	Odległość od maksimum	Odległość od średniej
zasoby mieszkaniowe	33,0	-17	0,9
infrastruktura wodno-kanalizacyjna	31,0	-19	-1,1
gospodarka odpadami	42,0	-8	9,9
infrastruktura drogową	26,0	-24	-6,1
system komunikacji gminnej (w tym autobusowej)	24,0	-26	-8,1
infrastruktura telekomunikacyjna	36,0	-14	3,9
infrastruktura edukacji	38,0	-12	5,9
dostęp do edukacji	38,0	-12	5,9
infrastruktura ochrony zdrowia	25,0	-25	-7,1
infrastruktura bezpieczeństwa publicznego	27,0	-23	-5,1
dostęp do usług medycznych	24,0	-26	-8,1
aktywność społeczności lokalnej	27,0	-23	-5,1
działalność lokalnych organizacji pozarządowych	36,0	-14	3,9
współpraca z samorządem gminnym	43,0	-7	10,9
Średnia	32,1	-	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Badania kwestionariuszowego wśród Radnych Gminy Wołczyn, Urząd Miejski w Wołczynie, Wołczyn 2015.

Wykres 8. Odległość oceny czynnika od średniej = 32,1 – ujęcie graficzne

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Badania kwestionariuszowego wśród Radnych Gminy Wołczyn, Urząd Miejski w Wołczynie, Wołczyn 2015.

0 = średnia [32,1]

8.9. OCENA SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ GMINY Z PERSPEKTYWY JEDNOSTEK POMOCNICZYCH GMINY

W ramach diagnozy przeprowadzono także badanie oceny sytuacji społeczno-gospodarczej gminy z perspektywy jednostek pomocniczych, tj. sołectw, reprezentowanych przez sołtysów. Ocenie poddano następujące zmienne:

- zasoby mieszkaniowe;
- infrastruktura wodno-kanalizacyjna;
- gospodarka odpadami;
- infrastruktura drogowa;
- system komunikacji gminnej (w tym autobusowej);
- infrastruktura telekomunikacyjna;
- infrastruktura edukacji;
- dostęp do edukacji;
- infrastruktura ochrony zdrowia;
- infrastruktura bezpieczeństwa publicznego;
- dostęp do usług medycznych;
- aktywność społeczności lokalnej;
- działalność lokalnych organizacji pozarządowych;
- współpraca z samorządem gminnym.

Ocenę punktową przeprowadzono według następującej logiki:

- 1 punkt – bardzo źle;
- 2 punkty – źle;
- 3 punkty – zadowalająco;
- 4 punkty – dobrze;
- 5 punkty – bardzo dobrze.

Na ankietę odpowiedziało 16 spośród 20 sołtysów, tj. 80,0% optymalnej próby badawczej.

Tabela 84. Wyniki ocena sytuacji społeczno-gospodarczej gminy z perspektywy jednostek pomocniczych

Wyszczególnienie	Bruny	Brzezinki	Duczów M	Duczów W	Gieratce	Krzywiczyny	Markotów M	Rożnów
zasoby mieszkaniowe	4	3	3	3	4	3	4	2
infrastruktura wodno-kanalizacyjna	3	3	2	2	5	2	1	3
gospodarka odpadami	4	4	3	3	5	2	3	4
infrastruktura drogowa	2	4	1	1	1	3	1	2
system komunikacji gminnej (w tym autobusowej)	3	4	2	2	3	3	2	1
infrastruktura telekomunikacyjna	4	3	3	3	5	4	3	4
infrastruktura edukacji	3	2	3	3	4	4	3	1
dostęp do edukacji	3	2	3	3	4	3	3	1
infrastruktura ochrony zdrowia	3	3	3	3	1	1	3	3
infrastruktura bezpieczeństwa publicznego	4	4	3	3	4	3	1	3
dostęp do usług medycznych	4	3	3	3	2	2	3	2
aktywność społeczności lokalnej	4	2	3	3	3	4	4	3
działalność lokalnych organizacji pozarządowych	1	2	3	3	2	3	4	3
współpraca z samorządem gminnym	5	4	4	4	4	4	4	4
Suma	47	43	39	39	47	41	39	36
Wyszczególnienie	Skatągi	Szum	Świniary M	Świniary W	Wąsice	Wierzbica D	Wierzbica G	Wierzchny
zasoby mieszkaniowe	4	3	4	3	4	3	3	3
infrastruktura wodno-kanalizacyjna	2	1	4	1	4	2	2	2
gospodarka odpadami	4	3	4	3	4	3	4	4
infrastruktura drogowa	2	1	2	2	3	2	2	3
system komunikacji gminnej (w tym autobusowej)	1	3	2	1	2	1	1	4
infrastruktura telekomunikacyjna	4	3	4	4	5	3	2	4
infrastruktura edukacji	3	3	3	4	4	2	4	4
dostęp do edukacji	4	3	3	4	4	2	4	3
infrastruktura ochrony zdrowia	3	3	3	3	2	2	3	3
infrastruktura bezpieczeństwa publicznego	4	3	4	3	4	3	3	4
dostęp do usług medycznych	3	3	3	3	2	2	2	3
aktywność społeczności lokalnej	4	2	4	2	4	2	5	2

Wyszczególnienie	Skalągi	Szum	Świniary M	Świniary W	Wąsice	Wierzbica D	Wierzbica G	Wierzchy
działalność lokalnych organizacji pozarządowych	4	4	1	1	5	3	5	2
współpraca z samorządem gminnym	4	3	5	4	5	4	4	4
Suma	46	38	46	38	52	34	44	45
Suma	674							

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Badania kwestionariuszowego w jednostkach pomocniczych Gminy Wołczyn, Urząd Miejski w Wołczynie, Wołczyn 2015.

Tabela 85. Ocena – podsumowanie punktowe

Liczba sołtysów biorących udział w badaniu	16
Liczba czynników	14
Minimalna ocena czynnika	1
Maksymalna ocena czynnika	5
Minimalna sumaryczna liczba punktów do zdobycia	224
Maksymalna sumaryczna liczba punktów do zdobycia	1120
Liczba zdobytych punktów	16

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Badania kwestionariuszowego w jednostkach pomocniczych Gminy Wołczyn, Urząd Miejski w Wołczynie, Wołczyn 2015.

Tabela 86. Ocena – podsumowanie opisowe

Przedział punktowy	Opis
>224 ≤ 448	między bardzo źle a źle
>448 ≤ 672	między źle a zadowolająco
>672 ≤ 896	między zadowolająco a dobrze
>896 ≤ 1 120	między dobrze a bardzo dobrze

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Badania kwestionariuszowego w jednostkach pomocniczych Gminy Wołczyn, Urząd Miejski w Wołczynie, Wołczyn 2015.

Ocena punktowa wskazuje, że sołtysi oceniają sytuację społeczno-gospodarczą w przedziale między zadowolająco a dobrze, w dolnej granicy przedziału.

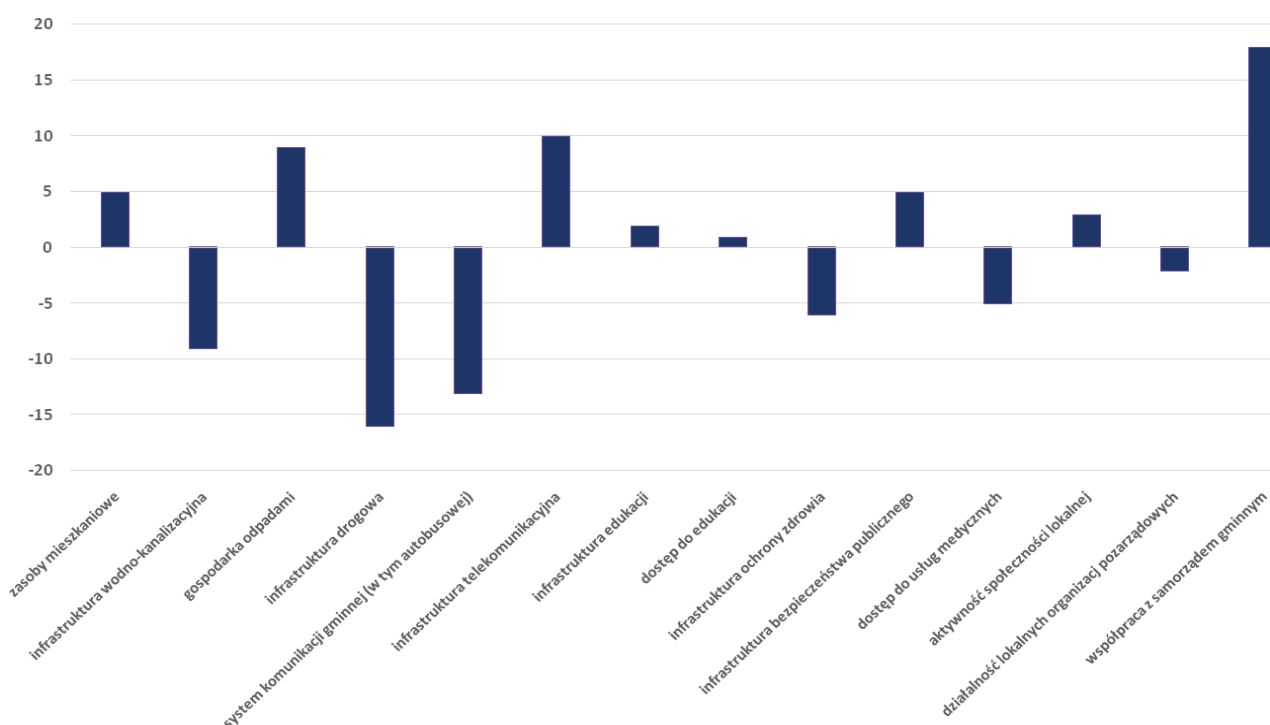
Suma maksymalnych ocen dla danego czynnika mogła wynieść 80,0 (16 sołtysów * 5 pkt.). Najbliżej maksimum oceniono możliwość współpracy z samorządem gminnym, infrastrukturę telekomunikacyjną oraz gospodarkę odpadami. Najstąbiej oceniono infrastrukturę drogową, system komunikacji gminnej oraz infrastrukturę wodno-kanalizacyjną.

Tabela 87. Odległość oceny czynnika od maksimum = 80 i średniej = 48,1

Wyszczególnienie	Suma	Odległość od maksimum	Odległość od średniej
zasoby mieszkaniowe	53	-27	4,9
infrastruktura wodno-kanalizacyjna	39	-41	-9,1
gospodarka odpadami	57	-23	8,9
infrastruktura drogowa	32	-48	-16,1
system komunikacji gminnej	35	-45	-13,1
infrastruktura telekomunikacyjna	58	-22	9,9
infrastruktura edukacji	50	-30	1,9
dostęp do edukacji	49	-31	0,9
infrastruktura ochrony zdrowia	42	-38	-6,1
infrastruktura bezpieczeństwa publicznego	53	-27	4,9
dostęp do usług medycznych	43	-37	-5,1
aktywność społeczności lokalnej	51	-29	2,9
działalność OPP	46	-34	-2,1
współpraca z samorządem gminnym	66	-14	17,9
Suma	48,1	-	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Badania kwestionariuszowego w jednostkach pomocniczych Gminy Wołczyn, Urząd Miejski w Wołczynie, Wołczyn 2015.

Wykres 9. Odległość oceny czynnika od średniej = 48,1 – ujęcie graficzne

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Badania kwestionariuszowego w jednostkach pomocniczych Gminy Wołczyn, Urząd Miejski w Wołczynie, Wołczyn 2015. 0 = średnia [48,1]

9. ZAŁĄCZNIK NR 2 ANALIZA SWOT

Tabela 88. Analiza SWOT

Przestrzeń, infrastruktura i usługi publiczne							
O	Szanse	S	Mocne strony	W	Słabe strony	T	Zagrożenia
O1	poprawa skomunikowania obszaru z ośrodkami miejskim, takimi jak Kluczbork, Opole, Wrocław, Katowice	S1	niewielka odległość od Kluczborka (ośrodek subregionalny, gospodarczy), Opola (ośrodek regionalny, gospodarczy, akademicki), Wrocławia, Katowic (ośrodki regionalne, akademickie, transportowe dysponujące portami lotniczymi)	W1	slabe skomunikowanie wewnętrzne oraz z ośrodkiem regionalnym	T1	zmiany w polityce transportowej kraju
O2	budowa obwodnicy Wołczyńska oraz innych miejscowości w pasie drogi krajowej DK 42	S2	dobrze rozwinięta sieć drogowa	W2	zdekaptalizowana infrastruktura drogowa, niedostatki infrastruktury drogowej towarzyszącej (przystanki, ścieżki rowerowe, oświetlenie)		
		S3	korzystny klimat, występowanie terenów leśnych umożliwiających rozwój turystyki i rekreacji				
		S4	występowanie obszarów cennych przyrodniczo				
O3	budowa tężni solankowej oraz centrum sanatoryjnego	S5	zasoby złóż solanek termalnych				
O4	przekształcenie gminy w gminę uzdrowiskową						

Tabela 88. Analiza SWOT – cd.

Przestrzeń, infrastruktura i usługi publiczne							
O	Szanse	S	Mocne strony	W	Stabe strony	T	Zagrożenia
		S6	rozwinięta baza edukacyjna i dobra dostępność placówek edukacyjnych				
		S7	dobrze rozwinięta infrastruktury kultury				
		S8	bogata oferta cyklicznych imprez kulturalnych i sportowych	W3	niewystarczająca oferta usług czasu wolnego skierowana do młodzieży i seniorów		
				W4	slaby dostęp do specjalistycznej opieki medycznej		
O5	zastosowanie nowoczesnych rozwiązań monitoringu zagrożeń	S9	efektywna działalność służb bezpieczeństwa publicznego, w tym straży pożarnej	W5	slabo rozwinięty system monitorowania i informowania o zagrożeniach	T2	rosnąca dostępność używek, zwłaszcza wśród młodzieży
		S10	niski poziom zagrożenia powodziowego	W6	zagrożenie podtopieniami spowodowanymi silnymi opadami		
				W7	brak uregulowanych stosunków wodnych i niedostatki systemu melioracji		
O6	rozwój energii odnawialnej z biomasy (słoma) i biogazu rolniczego	S11	zasoby energii odnawialnej z biomasy (słoma) i biogazu rolniczego	W8	niski stopień wykorzystania odnawialnych źródeł energii		
				W9	niedostatecznie rozwinięta sieć kanalizacyjna, gazownicza oraz energetyczna		

Tabela 88. Analiza SWOT – cd.

Przestrzeń, infrastruktura i usługi publiczne							
O	Szanse	S	Mocne strony	W	Stabe strony	T	Zagrożenia
				W10	konieczność modernizacji części infrastruktury sieci wodociągowej		
				W11	niewystarczający stopień wyposażenia mieszkań w instalacje sanitarne		
				W12	zdekaptalizowana infrastruktura przestrzeni, niski poziom estetyki		
				W13	niedostateczna komputeryzacja i informatyzacja gminy		
				W14	niski udział w rynku e-usług w obszarze publicznym i komercyjnym		

Tabela 88. Analiza SWOT – cd.

Mieszkańcy, trzeci sektor							
O	Szansa	S	Mocne strony	W	Slabe strony	T	Zagrożenia
				W15	utrzymujący się od kilku lat ujemny przyrost naturalny		
				W16	rosnący udział populacji wieku poprodukcyjnym obrazujący proces starzenia się społeczeństwa		
				W17	wysoki poziom bezrobocia		
		S12	rosnąca świadomość zdrowotna	W18	duże znaczenie chorób o podłożu cywilizacyjnym, w tym chorób metabolicznych		
				W19	brak wystarczającej ilości usług opiekuńczych w rejonie wiejskim		
		S13	niski poziom przestępczości				
		S14	wysokie kompetencje mieszkańców	W20	odpływ osób wykształconych w wieku produkcyjnym		
		S15	prężnie działające organizacje pozarządowe	W21	mała aktywność młodzieży w życiu społecznym		
		S16	przychylność władz samorządowych dla działalności grup i związków pozasamorządowych				

Tabela 88. Analiza SWOT – cd.

Przedsiębiorczość, turystyka, współpraca zewnętrzna							
O	Szansa	S	Mocne strony	W	Slabe strony	T	Zagrożenia
		S17	wolne zasoby siły roboczej				
		S18	funkcjonowanie przedsiębiorstw współpracujących ze środowiskiem lokalnym	W22	slabo rozwinięta drobna wytwórczość	T3	rosnąca konkurencyjność innych ośrodków gospodarczych
		S19	bliskość terenów objętych Specjalną Strefą Ekonomiczną Invest -Park (Kluczbork i Namysłów)	W23	niski poziom dostępności i zarazem współpracy z instytucjami otoczenia biznesu		
		S20	wolne obszary przeznaczone na tereny inwestycyjne	W24	brak uzbrojenia potencjalnych terenów inwestycyjnych		
O7	rozwój rolnictwa zamawianego i ekologicznego	S21	dobrze rozwinięte rolnictwo, w szczególności funkcjonowanie wielkoobszarowych gospodarstw rolnych	W25	brak podmiotów przetwórstwa rolno-spożywczego		
		S22	wysoka jakość i konkurencyjność Lesaffre Polska S.A.	W26	niski poziom dostępności i zarazem współpracy z podmiotami doradztwa rolniczego		

Tabela 88. Analiza SWOT – cd.

Przedsiębiorczość, turystyka, współpraca zewnętrzna							
O	Szanse	S	Mocne strony	W	Słabe strony	T	Zagrożenia
O8	zaangażowanie mieszkańców w stworzenie oferty turystycznej opartej o turystykę aktywną, agroturystykę, turystykę poznawczą (tradycja, obrzędowość, rzemiosło, prace wiejskie)						
O9	promocja turystyczna obszaru, w tym promocja rozwoju agroturystyki i turystyki aktywnej	S23	warunki krajobrazowo-przyrodnicze do rozwoju turystyki aktywnej oraz agroturystyki				
O10	inwestycje w infrastrukturę turystyczno-rekreacyjną						
O11	wykorzystanie zewnętrznych źródeł finansowych, w tym Unii Europejskiej	S24	przynależność do Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork-Namysłów -Olesno				
		S25	przynależność do Lokalnej Grupy Działania Dolina Stobrawy	W27	znikoma liczba instytucji otoczenia biznesu w gminie		

Źródło: Opracowanie własne.

10. ZAŁĄCZNIK NR 3 RAPORT Z PRZEPROWADZONYCH KONSULTACJI SPOŁECZNYCH

10.1. WSTĘP

Badanie ankietowe zostało zrealizowane w ramach opracowywanej Strategii Rozwoju Gminy Wołczyn. Objęto nim mieszkańców, przedsiębiorców oraz organizacje pozarządowe, pochodzące z obszaru gminy. Raport powstał w oparciu o dane z niniejszego badania ankietowego przeprowadzonego na terenie gminy Wołczyn w lutym 2015 r., na potrzeby, którego przygotowano 3 rodzaje ankiet:

- dla mieszkańców gminy Wołczyn;
- dla przedsiębiorstw posiadających siedzibę lub działających na obszarze gminy Wołczyn;
- dla organizacji pozarządowych posiadających siedzibę lub działających na obszarze gminy Wołczyn.

W tak sformułowanym kształcie badania ankietowego przyjęto możliwość wypełnienia więcej niż jednej ankiety. Dla przykładu, jeśli mieszkaniec jest równocześnie właścicielem firmy oraz członkiem stowarzyszenia, to miał możliwość wypełnienia trzech ankiet. Przyjęto, że inna jest percepcja mieszkańca, przedsiębiorcy oraz organizacji pozarządowej, gdyż podmioty te mają zupełnie inne problemy, cele, zakres działań, potrzeby, oczekiwania, a także relacje z samorządem terytorialnym. Układ przedstawionych wyników stanowi odzwierciedlenie zrealizowanych ankiet. Opracowanie składa się z uwag metodologicznych, charakterystyki badanej populacji oraz tabel zawierających wyniki udzielonych odpowiedzi na pytania zawarte w arkuszach formularzy.

Realizacja niniejszego projektu badawczego stanowi integralną część prac nad „Strategią rozwoju Gminy Wołczyn na lata 2015–2022”. Zgodnie z założeniem, dokument ten ma nakreślać najważniejsze cele, do których dążyć będzie Gmina w założonym horyzoncie czasu. Kształt kwestionariuszy użytych do badania ankietowego i problematyka zawarta w poszczególnych formularzach wychodzi naprzeciw problemom istotnym z perspektywy rozwoju Gminy.

Celem ankiety skierowanej dla mieszkańca było przede wszystkim zbadanie poziomu, jakości życia w gminie. Było to badanie ukierunkowane na zgromadzenie danych o subiektywnych odczuciach mieszkańców. Respondenci odpowiadali także na pytania dotyczące m.in. oceny realizacji zadań i inwestycji na terenie gminy w podziale na kategorie tj.: edukacja, bezpieczeństwo, rekreacja, kultura. Odpowiadający ponadto mogli wskazać, który obszar rozwoju powinien stanowić ich zdaniem priorytet działań Gminy w latach 2015–2022.

Ankieta dedykowana przedsiębiorcom była narzędziem badawczym do zobrazowania oceny prowadzenia działalności gospodarczej pozarolniczej/rolniczej oraz możliwości jej rozwoju na obszarze gminy. Kwestionariusz przeznaczony dla organizacji pozarządowych miał na celu przedstawienie problematyki dotyczącej prowadzenia działalności pożytku publicznego przez organizacje pozarządowe, zebranie informacji o ich sytuacji, możliwościach rozwoju, a także o współpracy z administracją publiczną w gminie. Należy przy tym zaznaczyć, iż kategorie wyżej wskazanych ankiet nie dotyczyły tylko zadań realizowanych przez samorząd terytorialny na poziomie gminy, ale także poruszały kwestie, za które odpowiedzialność spoczywa na poziomie powiatu, czy innych jednostek centralnych realizujących zadania kluczowe dla mieszkańców. Celem badania była także możliwość szerszego zaangażowania mieszkańców gminy w proces uspołeczniania i wspólnego budowania jej Strategii rozwoju oraz zweryfikowanie potrzeb i oczekiwań respondentów w zakresie przyszłości gminy, a także nakreślenie ważnych kierunków rozwojowych z poziomu operacyjnego.

Kwestionariusze do przeprowadzenia badania ankietowego zostały przygotowane zarówno w formacie DOC, jak i stworzono ich wersję elektroniczną udostępnioną na portalu www.ebadania.pl. Kwestionariusze były dystrybuowane różnymi kanałami komunikacyjnymi, w tym m.in. poprzez:

- Urząd Gminy;
- informację o prowadzeniu badania ankietowego umieszczoną na stronie internetowej Gminy;
- portal www.ebadania.pl.

Do ostatecznej analizy zakwalifikowano wszystkie przesłane drogą elektroniczną, jak i w wersji papierowej ankiety. W wyniku realizacji badania uzyskano:

- 26 ankiet dla przedsiębiorstw;
- 31 ankiet dla organizacji pozarządowych;
- 406 ankiet dla mieszkańców.

Dane z kwestionariuszy zostały poddane analizie statystycznej i merytorycznej. Przy realizacji ankiet zachowano anonimowość osób ankietowanych. Struktura kwestionariuszy uwzględniała zarówno pytania zamknięte, jak i otwarte, przy czym zdecydowanie przeważał typ pytania zamkniętego.

Niniejsze opracowanie stanowi raport z przeprowadzonych badań. Przy jego opracowaniu kierowano się zasadą precyzyjnego przedstawienia wyników i unikania ich krzyżowej, głębszej interpretacji statystycznej. Dzięki temu potencjalnie zainteresowany tą problematyką czytelnik będzie miał możliwość dokonania samodzielnej analizy w oparciu o przedstawione dane ilościowe i jakościowe.

10.2. ANALIZA NA PODSTAWIE ANKIET DLA MIESZKAŃCÓW

Większość respondentów, którzy wzięli udział w badaniu, stanowiły kobiety (66,0%). Wśród zrealizowanych ankiet najczęściej zostało wypełnionych przez osoby w wieku 31–40 lat (26,0%). Znaczący jest także udział w badaniu osób w wieku 21–30 (23,0%). Odsetek grupy wiekowej powyżej 61 roku życia wyniósł 6,0%. Jest to ważna informacja z perspektywy aktywizowania najstarszych osób w życie społeczne gminy. Dane te potwierdzają wyniki badania realizowanego w skali ogólnopolskiej przez Instytut Spraw Publicznych i dotyczącego społeczeństwa obywatelskiego oraz kapitału społecznego w Polsce. Badania te wskazują, że udział osób młodych oraz powyżej 60. roku życia w miejscowościach poza dużymi aglomeracjami miejskimi ma tendencje do utrzymywania się na stosunkowo niskim poziomie⁶⁵.

Wykształcenie osób biorących udział w badaniu było zróżnicowane, dominowały osoby z wykształceniem wyższym (35,0%) oraz policealnym lub średnim zawodowym (23,0%).

Tabela 89. Analiza populacyjna respondentów badania

Kategoria	Mężczyzna	Kobieta	Ogółem
Wielkość populacji danej płci	6 927	7 039	13 966
Wielkość populacji badanej danej płci	137	269	406
Udział populacji badanej w populacji danej płci	2,0%	3,8%	2,9%
Udział w populacji ogółem	49,6%	50,4%	–
Udział w populacji badanej	33,7%	66,3%	–

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Badanie ankietowe – mieszkańcy*.

Mieszkańcy oceniają ogólną sytuację w gminie głównie, jako przeciętną (55,0%) lub dobrą (27,0%) Natomiast 10,0% respondentów wskazało na odpowiedź „źle” a 5% „bardzo źle”. Wśród mieszkańców dominuje przeświadczenie, że jakość życia w ostatnich 4 latach w gminie nie uległa zmianie (49,0%). Natomiast w ocenie 30,0% respondentów, jakość życia poprawiła się. W odniesieniu do rozwoju gminy respondenci są podzielnymi, po 40,0% badanych ocenia, iż sytuacja w gminie jest zadowalająca lub gmina nie rozwija się i należy na nowo przemyśleć kierunki rozwoju. 49,0% ankietowanych mieszkańców nie zamierza opuszczać gminy, jednakże aż 20,0% rozważa taką możliwość a 10,0% jest już zdecydowana wyjechać.

W odniesieniu do poziomu zadowolenia z realizacji zadań publicznych, respondenci najlepiej ocenili:

- dostęp do usług telekomunikacyjnych;
- zaopatrzenie w wodę, oczyszczanie ścieków, usuwanie odpadów;
- edukację publiczną – jakość, dostępność.

Neutralnie oceniono pomoc społeczną, lokalny transport zbiorowy, inwestycje na terenie gminy, ład przestrzenny, gospodarkę nieruchomości, ochronę środowiska, co może wskazywać na niską świadomość w danym zakresie, niekorzystanie z danego rodzaju usług lub rzadziej przeciętną ich jakość i dostępność.

⁶⁵ Zob. szerzej, *Partycypacja publiczna w praktyce*, red. Anna Olech, Warszawa 2013; *Przepis na uczestnictwo. Diagnoza partycypacji publicznej w Polsce*, red. Anna Olech, Warszawa 2013. Raporty dostępne są: <http://www.isp.org.pl/publikacje,25.html>

Najbardziej oceniono z realizację zadań publicznych związanych z:

- rynkiem pracy;
- opieką zdrowotną;
- wsparciem rodziny, wsparciem młodych małżeństw, polityką prorodzinną;
- budownictwem mieszkaniowym.

Zdaniem mieszkańców priorytet dla rozwoju gminy winny stanowić przede wszystkim rynek pracy, drogi, ulice, mosty, place, organizacja ruchu drogowego oraz opieka zdrowotna.

Inwestycje lub zadania nieinwestycyjne ważne z perspektywy mieszkańców i wskazane przez respondentów dotyczyły obszaru:

- rozwój infrastruktury drogowej i komunikacja:
 - budowa ścieżek rowerowych wzdłuż ciągów komunikacyjnych na trasie Wołczyn – Kluczbork 80;
 - przebudowa, modernizacja, rozbudowa infrastruktury drogowej, w tym:
 - Wołczyn – ul. Bzowa, ul. Kwiatów Polskich, ul. Polna, ul. Azaliowa, ul. Dworcowa, Fabryczna, Słowackiego, Świerczewskiego, ul. Kluczborska i Namysłowska, ul. Karola Miarki, ul. Polna, ul. Krokusowa;
 - utwardzenie drogi gruntowej do kolonii Kołoczek(kolonia wsi Wierzbica Górna) od drogi asfaltowej Wierzbica – Zawiesz;
 - dalsza modernizacja drogi Wierzbica Górna – Zawiesz;
 - budowa nowej drogi w miejscowości Brzezinki (dojazd na osiedle);
 - położenie nawierzchni asfaltowej w Szymonkowie, modernizacja ul. Kasztanowej;
 - przebudowy drogi (wraz z chodnikiem i melioracją) od Wołczyna w kierunku na Opole przez Gierałcice, Wąsice, Wierzchy;
 - przebudowa drogi powiatowej w Wierzbicy Górnej;
 - asfaltowanie ulic: Klonowej, Wspólnej, Kościelnej, Okrężnej, Bocznej, Ogrodowej, Polnej, Krótkiej, Leśnej, Akacyjnej;
 - budowa, rozbudowa, przebudowa i modernizacja chodników – ul. Drzymały, ul. Świerczewskiego, ul. Sienkiewicza, ul. Przemysłowa (Wołczyn), Markotów Duży, Markotów Mały, Gierałcice, Świniary Wielkie, Wierzbica Górna;
 - budowa sygnalizacji świetlnej – ul. Kluczborska (Wołczyn);
 - budowa oświetlenia – ul. Ogrodowa (Wołczyn);
 - budowa parkingów, w tym na starym tartaku;
 - budowa obwodnicy Wołczyna;
 - rozwój sieci połączeń autobusowych oraz kolejowych;
- rewitalizacja obszarów miejskich i wiejskich i tworzenie miejsc aktywności społecznej:
 - Wołczyn – rewitalizacja starej części miasta, głównie elewacji zabytkowych kamienic, elewacji budynków centrum miasta, budynku biblioteki, budynku Ośrodka Pomocy Społecznej, renowacja basenu, renowacja posterunku policji;
 - rewitalizacja parków, miejsc zieleni, w tym odnowienie parku przy ul. Leśnej, Parku Przyjaźni oraz oczyszczenie i odnowienie stawu koło kina (Wołczyn);
 - rewitalizacja obiektów sakralnych;
 - zlikwidowanie ruin roszarni;
 - likwidacja byłego ogródka wzdłuż ul. Przemysłowej wraz zagospodarowaniem tego terenu;
- rozwój turystyki i rekreacji:
 - inwestycje w źródła termalne, budowa tężni, przekształcenie Wołczyna w gminę uzdrowiskową;
 - organizacja miejsc spędzania wolnego czasu, placów zabaw (w tym przy szkołach), toru rolkowego;

- modernizacja stadionu miejskiego;
- organizacja miejsc spotkań mieszkańców, w tym świetlic wiejskich;
- budowa aquaparku;
- budowa miejsca rekreacyjnego dla młodzieży szkolnej;
- wsparcie Akademii Karate Tradycyjnego – ośrodka treningowego dla karateków z całej Polski;
- organizacja większej liczby imprez i wydarzeń kulturalnych (m.in. przez WOK);
- rozwój mieszkalnictwa:
 - budowa mieszkań z uwzględnieniem potrzeb ludzi młodych i młodych rodzin;
 - remonty mieszkań socjalnych i komunalnych;
- rozwój rynku pracy:
 - stworzenie inkubatora przedsiębiorczości lub inkubatora zadań społecznych;
 - utworzenie strefy ekonomicznej przyjaznej dla przedsiębiorców;
 - wsparcie zakładania nowych przedsiębiorstw;
 - szkolenia dla osób bezrobotnych;
 - kursy językowe;
- uzupełnianie innych niedostatków infrastrukturalnych:
 - skanalizowanie nieskanalizowanych sołectw;
 - termomodernizacja Domu Kultury w Wołczynie;
 - rozwój infrastruktury telekomunikacyjnej kolonii Wierzbica Górna – Kołoczek;
- edukacja:
 - wyposażenie szkół w tablice interaktywne w każdej klasie, komputeryzacja szkół i klas, poprawa jakości edukacji w gimnazjum;
 - otwarcie żłobka i oddziału wczesno przedszkolnego;
- ochrona zdrowia:
 - poprawa opieki zdrowotnej, w tym dostępu do specjalistów;
- rozwój samorządności i bezpieczeństwa:
 - powołanie niezależnej Młodzieżowej Rady Miejskiej;
 - szkolenia dla Policji.

Na podstawie analizy potrzeb mieszkańców gminy ocenia się, że decyzja o przystąpieniu do opracowania nowej strategii rozwoju jest jak najbardziej słuszna, ponieważ pozwoli w sposób zorganizowany zaplanować kierunki rozwoju obszaru. Ponadto:

- zadowalająca frekwencja w badaniu ankietowym świadczy o potrzebie zaangażowania w rozwój gminy;
- bardzo wysoki priorytet na projekty związane z rynkiem pracy jest spójny z założeniami II perspektywy finansowej UE;
- duży priorytet dla wsparcia rodziny i osób młodych oraz budownictwa świadczy o potencjale mieszkaniowym gminy oraz chęci pozostania na terenie gminy;
- wysoki priorytet na projekty drogowe oraz związane z ładem przestrzennym świadczy o potrzebach rewitalizacyjnych.

10.3. ANALIZA NA PODSTAWIE ANKIET DLA PRZEDSIĘBIORCÓW

Większość respondentów, którzy wzięli udział w badaniu, stanowili mikroprzedsiębiorcy (65,0%), reprezentanci branży usługowej (46,0%). Spośród podmiotów biorących udział w badaniu ¼ rozpoczęła działalność w latach 1990–2004.

Respondenci oceniają sytuację finansowo-ekonomiczną przedsiębiorstwa jako przeciętną (54,0%). Przedsiębiorcy ocenili, że ich sytuacja finansowo-ekonomiczna w ostatnich 4 latach nie uległa zmianie (42,0%) lub poprawiła się (31,0%). Niemniej jednak 19,0% podmiotów odnotowało pogorszenie warunków finansowo-ekonomicznych. Ponad $\frac{1}{3}$ badanych podmiotów w ostatnich 4 latach zrealizowała inwestycję o jednostkowej wartości powyżej 100,0 tys. PLN. Zasadnicza większość podmiotów (88,0%) nie realizowała działalności eksportowej, a 73,0% nie planuje prowadzić tego rodzaju aktywności w najbliższych latach. Blisko połowa podmiotów biorących udział w badaniu w ostatnich 4 latach pozyskała środki z dotacji Unii Europejskiej bądź innych źródeł zewnętrznych, a 58,0% planuje w perspektywie najbliższych 2 lat aplikować o środki z dotacji Unii Europejskiej bądź innych źródeł zagranicznych.

W gminie realizowane są głównie następujące instrumenty wsparcia lokalnej działalności: pomoc formalna przy zakładaniu i prowadzeniu działalności gospodarczej lub rolniczej, promocja przedsiębiorców, rolników, rzemieślników działających na terenie gminy np. wydawanie folderów informacyjno-promocyjnych, organizacja targów, misji gospodarczych, kojarzenie inwestorów, fora gospodarcze oraz wsparcie w zatrudnianiu pracowników, doposażeniu stanowisk pracy np. przy zatrudnianiu młodych osób, osób niepełnosprawnych. Respondenci oceniają podejście przedstawicieli samorządu gminnego do osób prowadzących działalność gospodarczą lub rolniczą w sposób zróżnicowany – 34,0% respondentów oceniło ją jako przeciętną, 31,0% jako złą lub bardzo złą, a 27,0% jako dobrą lub bardzo dobrą. Tym samym przedsiębiorcy przeciętnie oceniają możliwość rozwoju prowadzonej działalności gospodarczej lub rolniczej na obszarze gminy (50,0%).

Inwestycje lub zadania nieinwestycyjne ważne z perspektywy przedsiębiorstw i wskazane przez respondentów dotyczyły obszaru:

- infrastruktury:
 - budowa obwodnicy Wołczyna;
 - utwardzenie drogi ul. Tartaczna w miejscowości Komorzno;
 - budowa ścieżek rowerowych w tym na trasie Wołczyn – Kluczbork;
 - budowa odnogi drogi Leśnej do stawu;
 - skanalizowanie nieskanalizowanych sołectw;
- rewitalizacji:
 - remont dworca PKP;
 - remont elewacji kamienic;
- rynku pracy i przedsiębiorczości:
 - przygotowanie terenów inwestycyjnych np. w miejscowości Gierałcice;
 - szkolenia z zakresu pozyskiwania funduszy unijnych dla małych przedsiębiorstw;
 - zatrudnienie osób kompetentnych, znających się na np. prowadzeniu działalności prowadzącej;
- działań na rzecz mieszkańców:
 - szkolenia i działania z zakresu profilaktyki uzależnień;
 - prowadzenie działań mających na celu poprawę demograficznych aspektów miasta i gminy;
 - dokładne remonty sal wiejskich;

10.4. ANALIZA NA PODSTAWIE ANKIET DLA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

Spośród organizacji biorących udział w badaniu 45,0% zostało założonych w latach 2005–2013, 42,0% przed 1898 r. Organizacje te trudnią się przede wszystkim organizacją imprez integracyjnych, wspieraniem i upowszechnianiem kultury fizycznej i sportu, edukacją i wychowaniem, wspieraniem i upowszechnianiem kultury fizycznej oraz pomocą społeczną.

Respondenci oceniają ogólną kondycję swoich organizacji pozarządowych jak przeciętną (48,0%) lub dobrą (42,0%). Wśród mocnych stron organizacje pozarządowe identyfikują rozpoznawalność organizacji w otoczeniu, owocną współpracę ze społecznością lokalną, zaangażowanie członków i/lub pracowników. Natomiast wśród słabych stron niskie przychody oraz brak realizacji ciekawych projektów. $\frac{3}{4}$ organizacji pozarządowych współpracuje z samorządem lokalnym. Kooperacja ta dotyczy najczęściej wspierania akcji promującej przekazywanie 1% podatku dochodowego od osób fizycznych organizacjom pożytku publicznego oraz popularyzacji działalności organizacji pozarządowych. Ocena tej współpracy jest dobra bądź bardzo dobra 45,% lub przeciętna 36,0%. Przedstawiciele organizacji pozarządowych oceniają możliwość rozwoju organizacji pozarządowych jako przeciętną (61,0%).

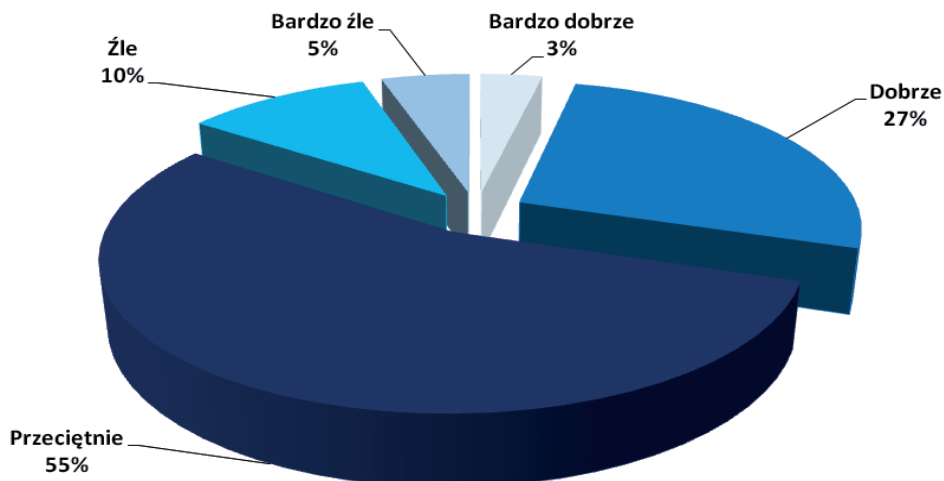
Inwestycje lub zadania nieinwestycyjne ważne z perspektywy organizacji pozarządowych i wskazane przez respondentów dotyczyły obszaru:

- infrastruktury drogowej:
 - budowa chodników – ul. Drzymały, ul. Fabryczna, ul. Przemysłowa, ul. Karola Miarki, ul. Słonecznikowa (Wołczyn);
 - budowa ścieżek rowerowych w tym na trasie Wołczyn – Kluczbork;
 - budowa chodników na obszarach wiejskich;
 - budowa nowych placów zabaw;
- rewitalizacja:
 - renowacja bramy zabytkowej prowadzącej do parku w Skąłagach;
 - remont elewacji kamienic;
 - renowacja parku pod byłym kinem „Syrena” w Wołczynie;
- rynek pracy i przedsiębiorczość:
 - stworzenie inkubatora przedsiębiorczości lub inkubatora zadań społecznych;
 - obniżenie stawek podatku od nieruchomości przy prowadzeniu działalności;
 - szkolenia BHP;
- działania na rzecz mieszkańców – szkolenia i działania z zakresu profilaktyki uzależnień.

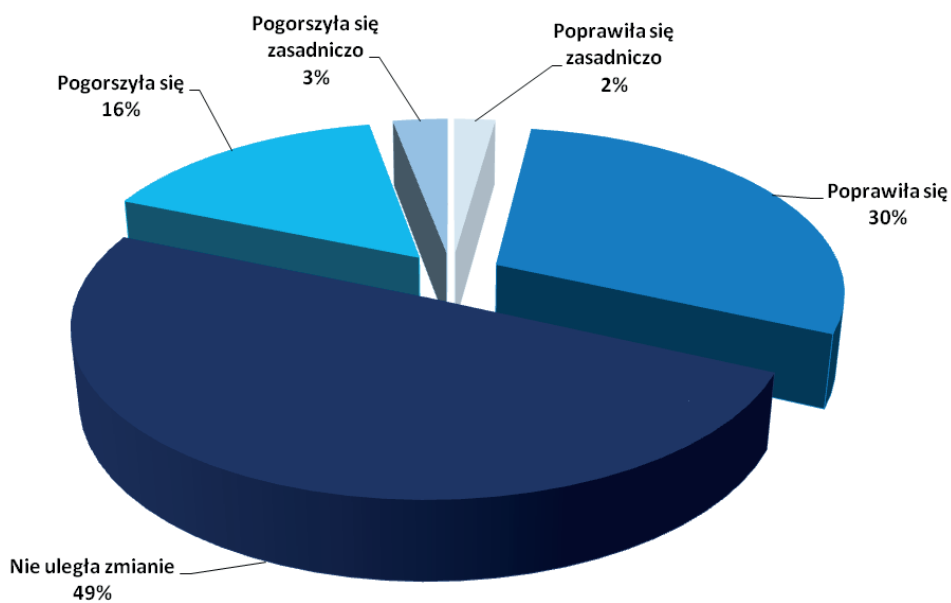
10.5. GRAFICZNA ANALIZA BADANIA ANKIETOWEGO – MIESZKAŃCY

Wykres 10. Jak ocenia Pani/Pan jakość życia w gminie?

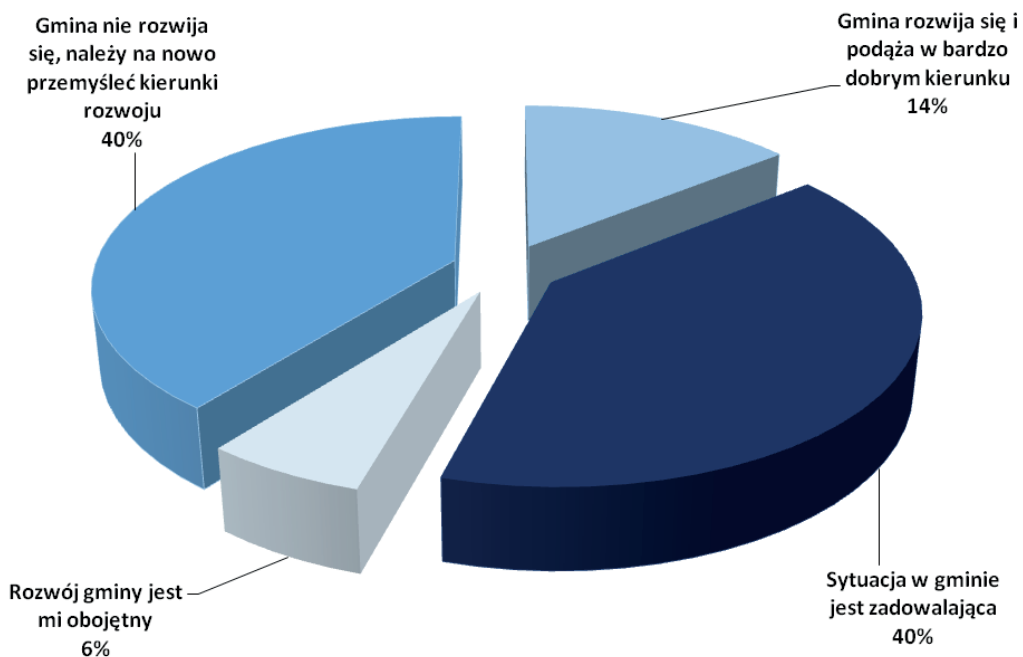
Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Badanie ankietowe – mieszkańcy*.

Wykres 11. Czy jakość Pani/Pana życia w ostatnich 4 latach?

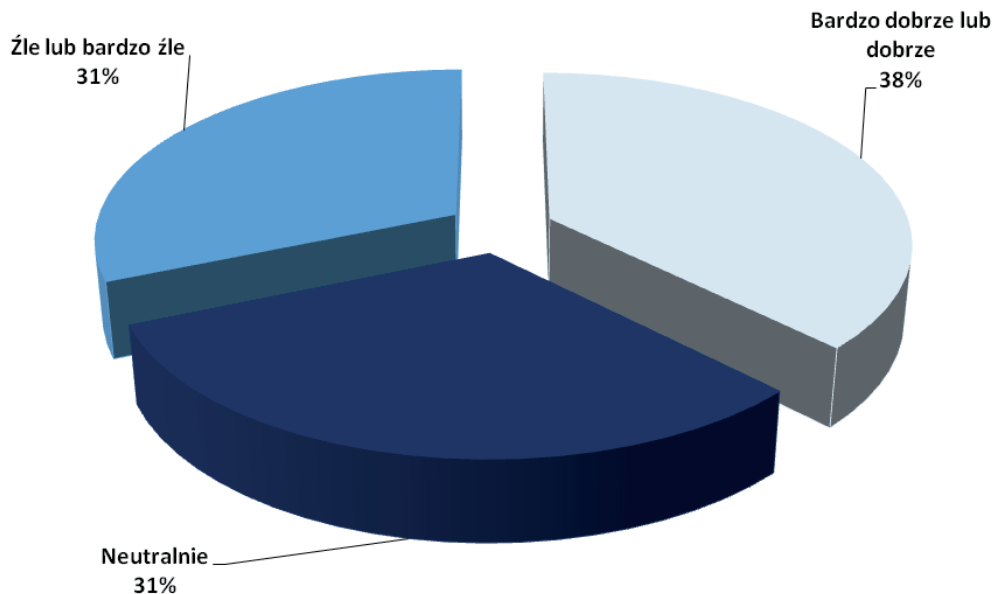
Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Badanie ankietowe – mieszkańcy*.

Wykres 12. Które, z poniższych zdań, według Pani/Pana, właściwie oddaje sytuację w gminie?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Badanie ankietowe – mieszkańcy*.

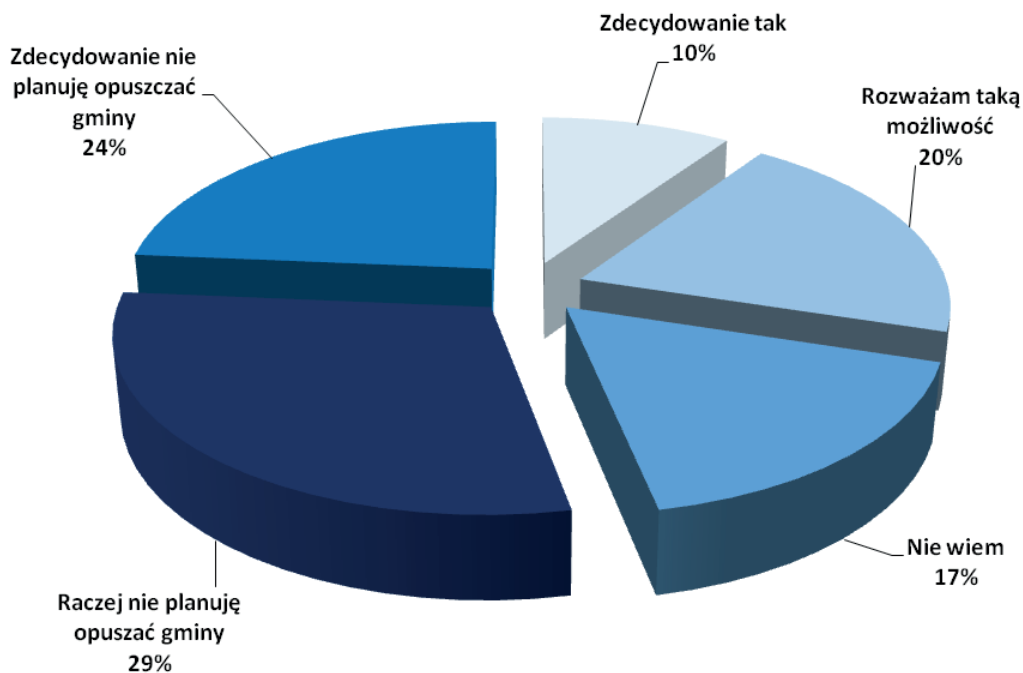
Wykres 13. Ocena jakości realizacji zadań publicznych w gminie – ujęcie całościowe

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Badanie ankietowe – mieszkańcy*.

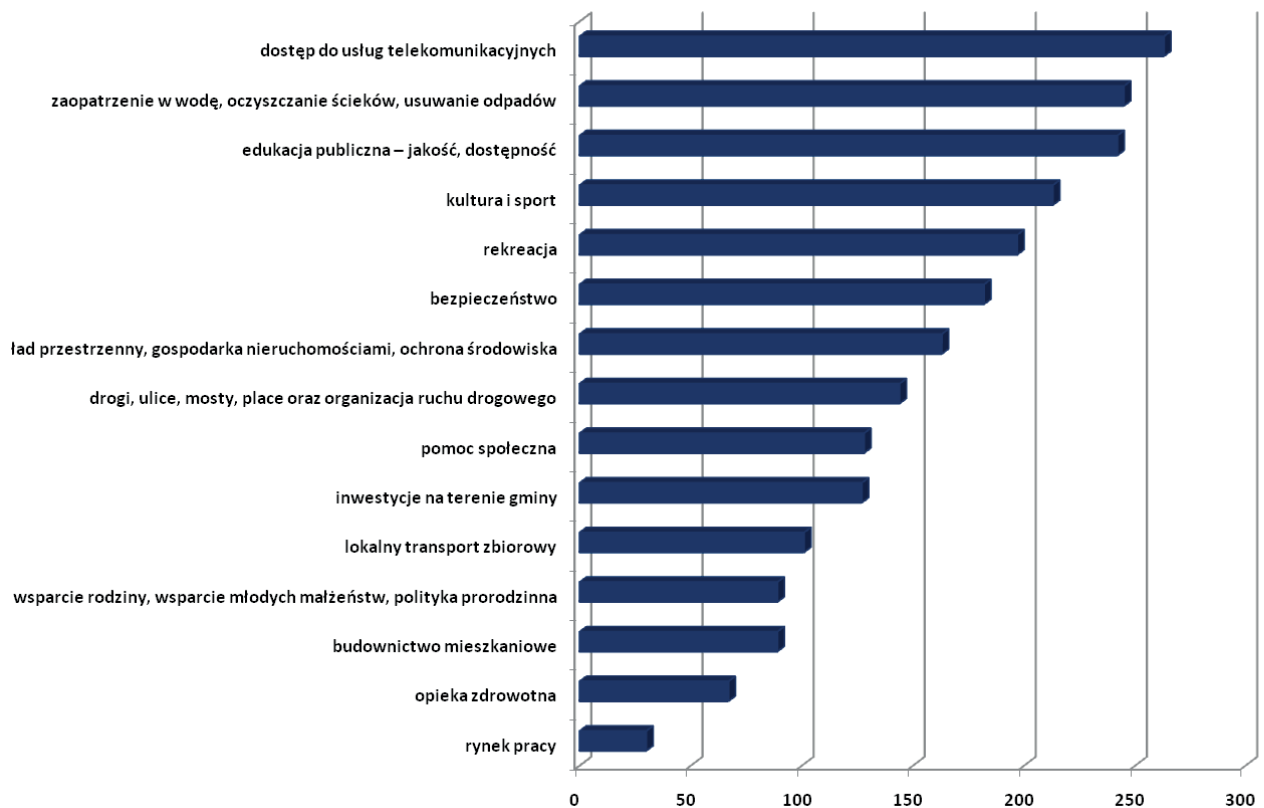

Wykres 14. Czy w perspektywie najbliższych 2 lat planuje Pani/Pan opuszczenie gminy?

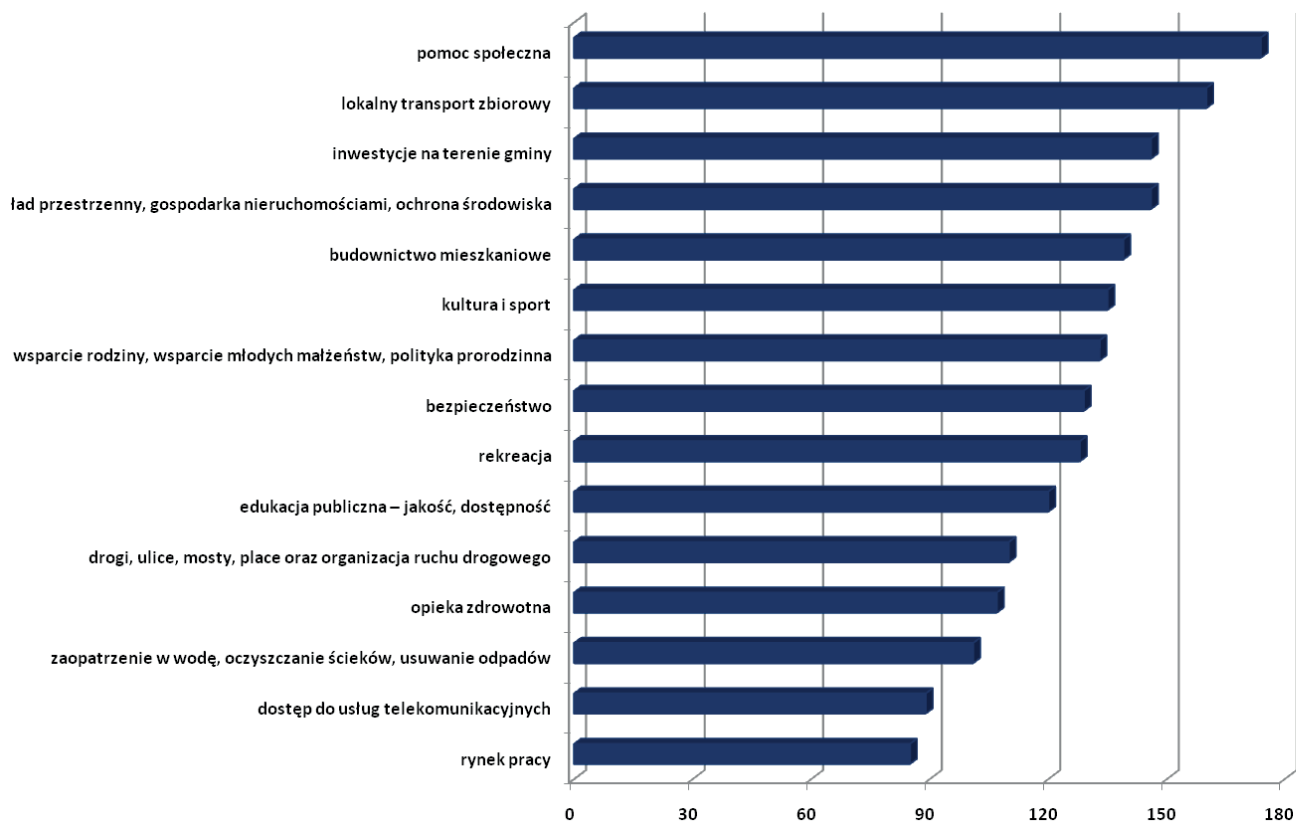
Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Badanie ankietowe – mieszkańcy*.

Wykres 15. Jakość realizacji zadań publicznych w gminie – ocena bardzo dobra lub dobra – łącznie

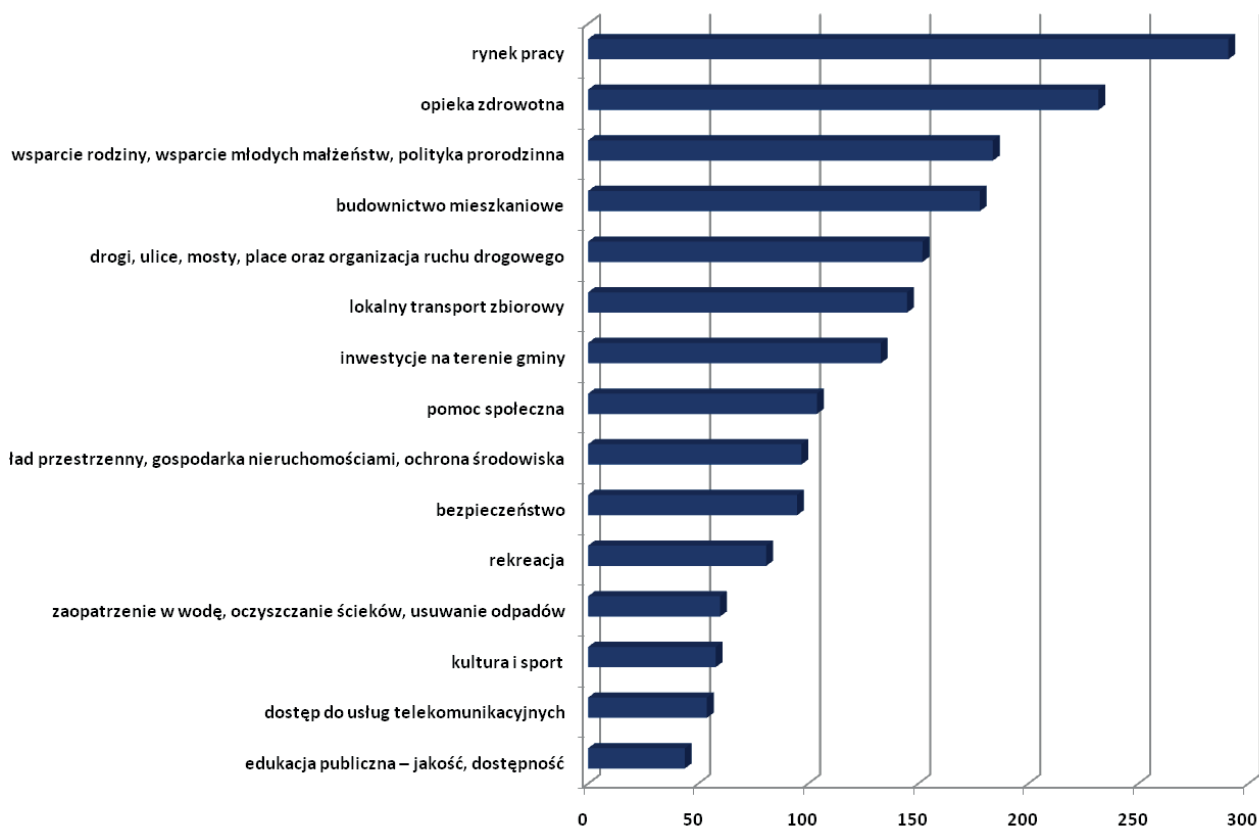
Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Badanie ankietowe – mieszkańcy*.

Wykres 16. Jakość realizacji zadań publicznych w gminie – ocena neutralna

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Badanie ankietowe – mieszkańcy*.

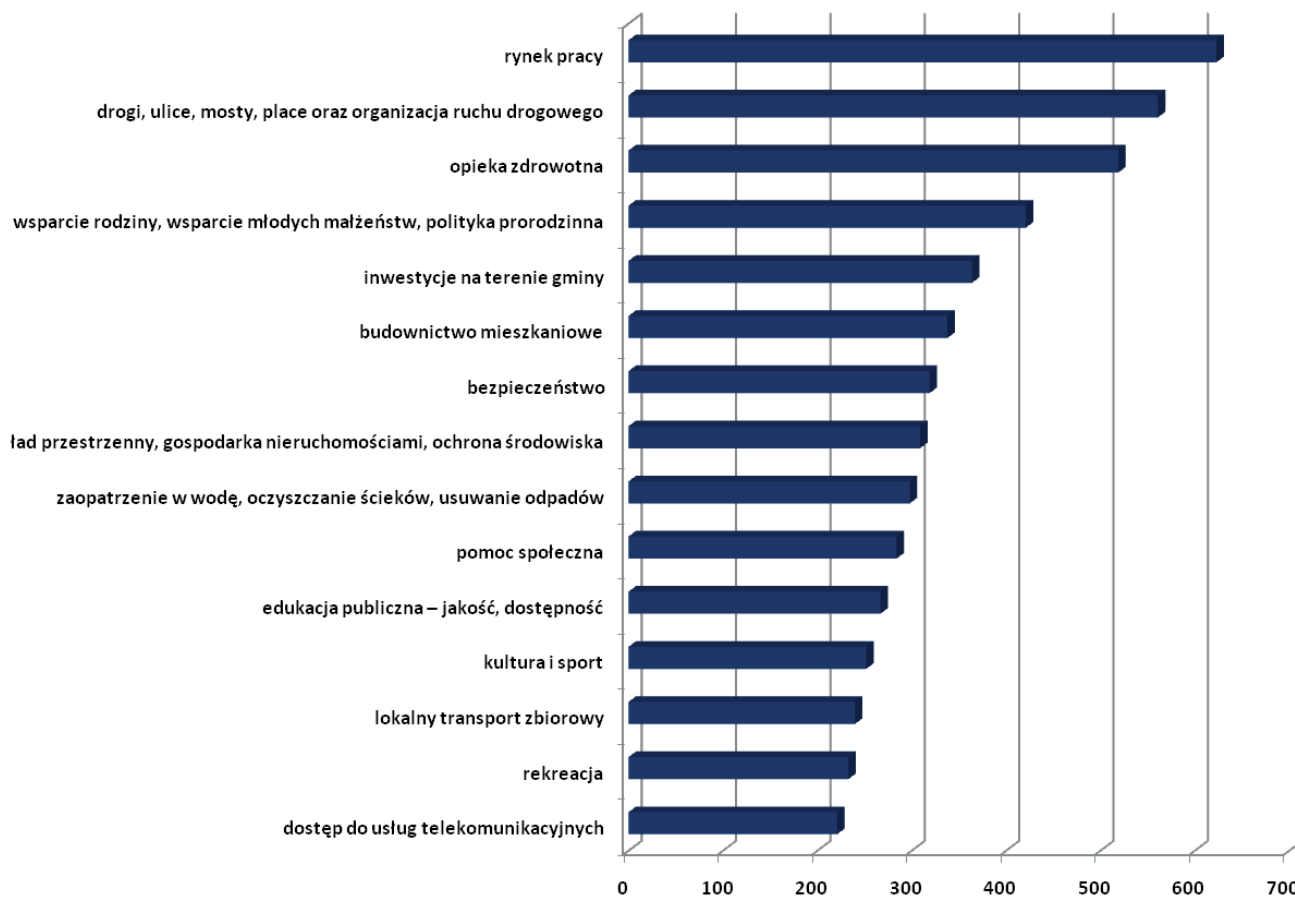
Wykres 17. Jakość realizacji zadań publicznych w gminie – ocena źle lub bardzo źle – łącznie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Badanie ankietowe – mieszkańcy*.

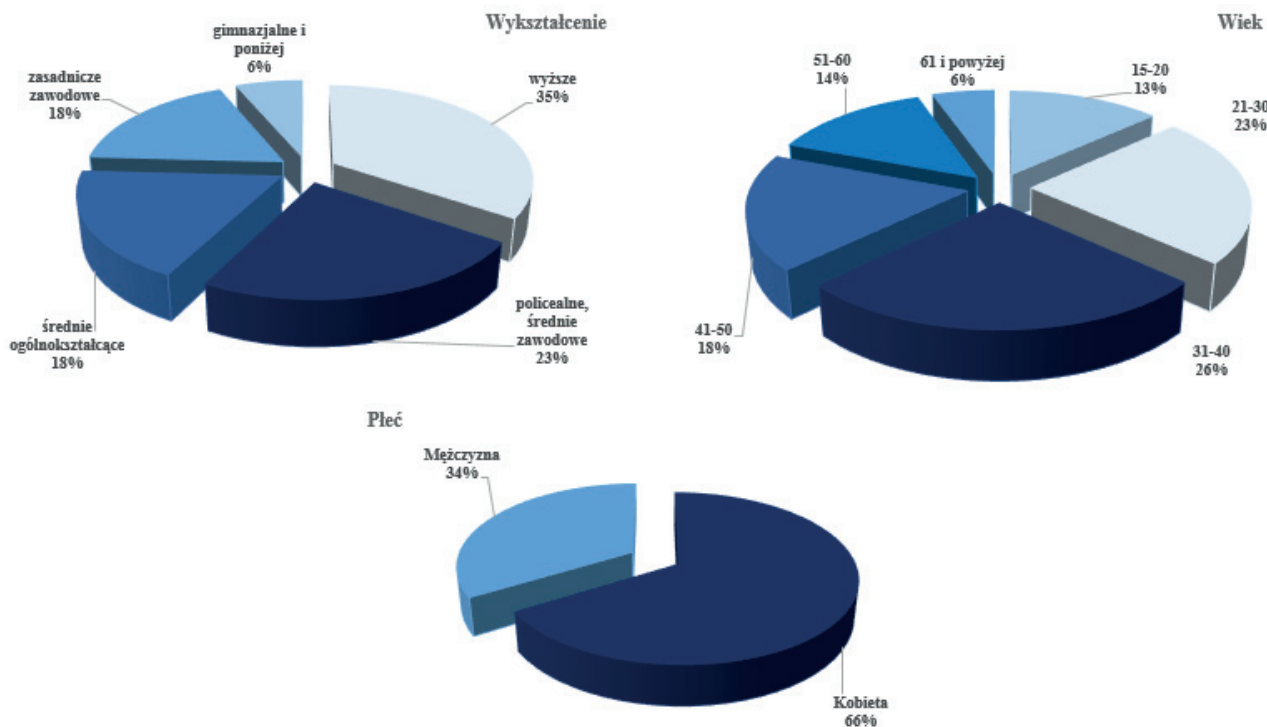

Wykres 18. Priorytety rozwojowe Gminy Wołczyn w latach 2015–2025

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Badanie ankietowe – mieszkańcy*.

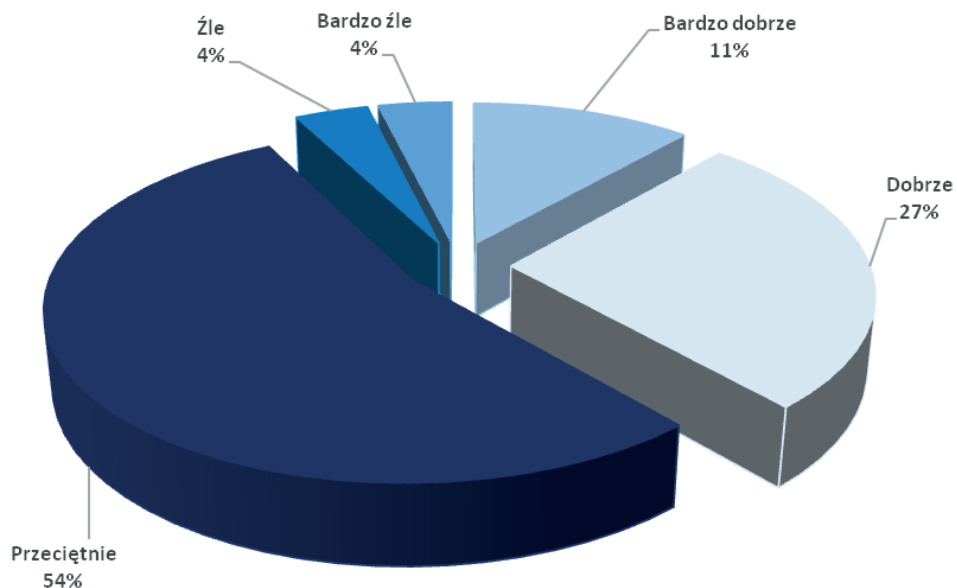
Wykres 19. Metryczka – mieszkańcy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Badanie ankietowe – mieszkańcy*.

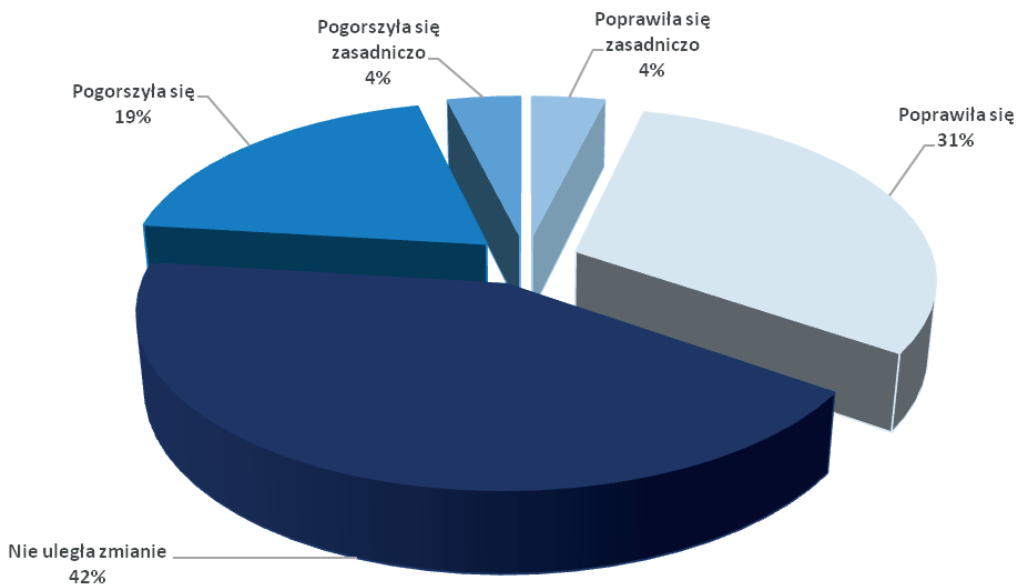
10.6. GRAFICZNA ANALIZA BADANIA ANKIETOWEGO – PRZEDSIĘBIORCY

Wykres 20. Jak ocenia Pani/Pan sytuację finansowo-ekonomiczną przedsiębiorstwa?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Badanie ankietowe – przedsiębiorcy*.

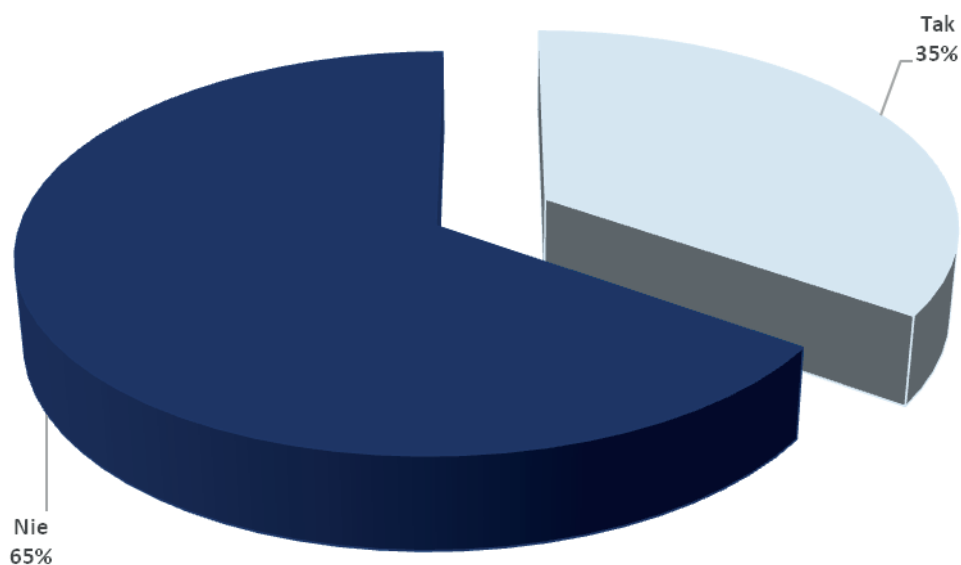
Wykres 21. Sytuacja finansowo-ekonomiczna przedsiębiorstwa w ostatnich 4 latach

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Badanie ankietowe – przedsiębiorcy*.

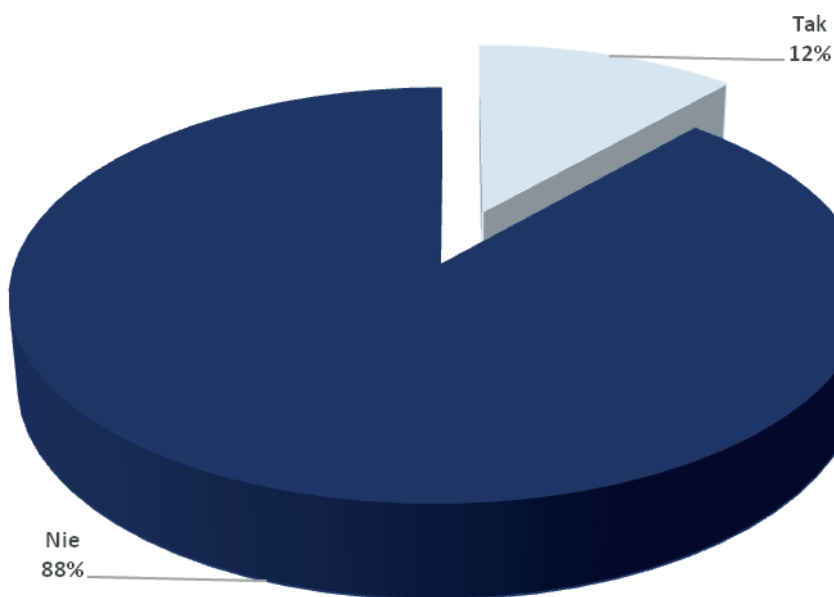

Wykres 22. Czy w ostatnich 4 latach zrealizowano w przedsiębiorstwie inwestycję o jednostkowej wartości powyżej 100 tys. PLN?

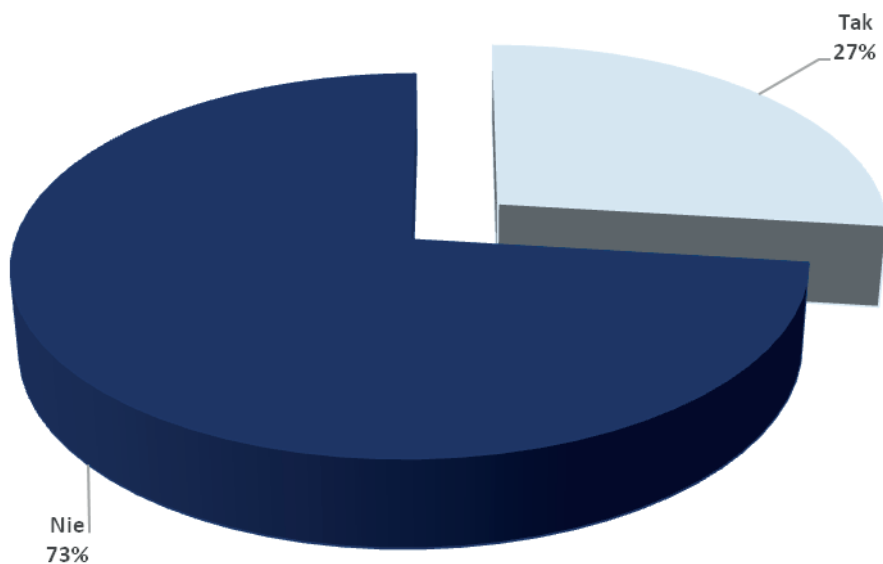
Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Badanie ankietowe – przedsiębiorcy*.

Wykres 23. Czy przedsiębiorstwo realizuje działalność eksportową? (Należy zaznaczyć jedną odpowiedź)

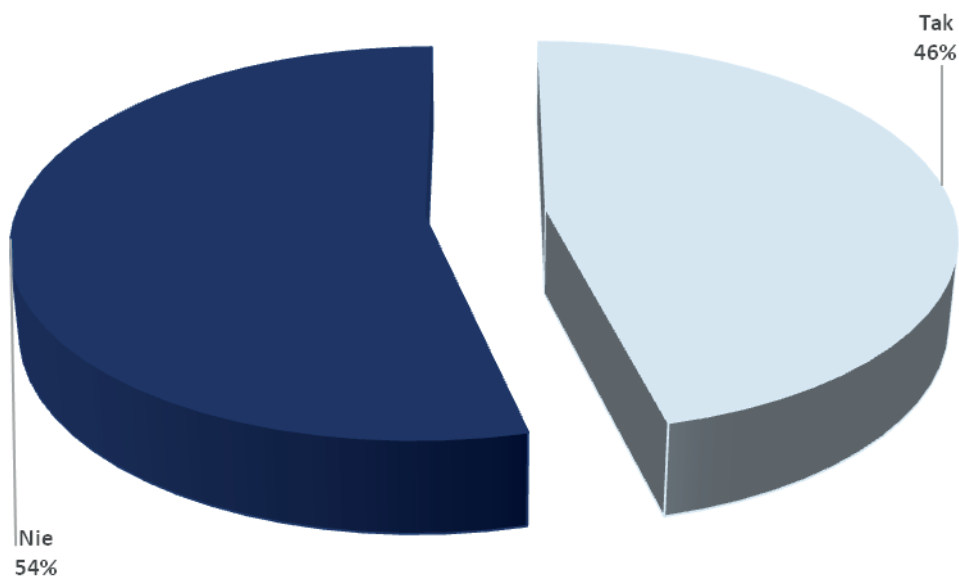
Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Badanie ankietowe – przedsiębiorcy*.

Wykres 24. Czy przedsiębiorstwo planuje rozpoczęcie lub rozwinięcie działalności eksportowej?
(Należy zaznaczyć jedną odpowiedź)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Badanie ankietowe – przedsiębiorcy*.

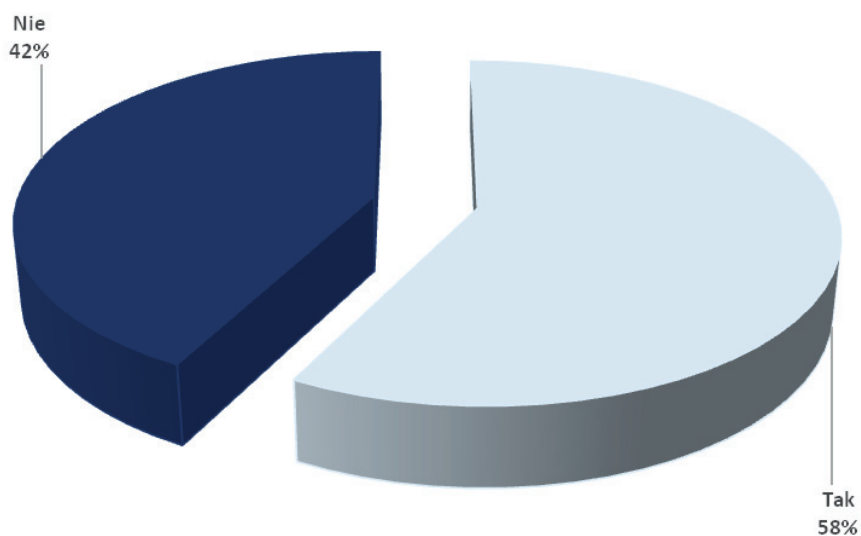
Wykres 25. Czy w ostatnich 4 latach przedsiębiorstwo pozyskało środki z dotacji Unii Europejskiej bądź innych źródeł zagranicznych/zewnętrznych?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Badanie ankietowe – przedsiębiorcy*.

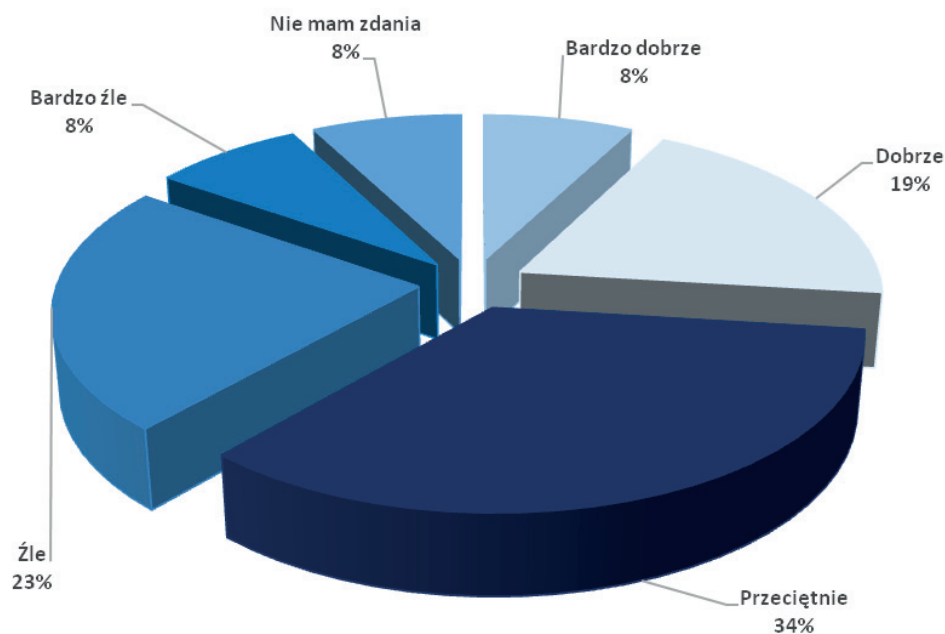

Wykres 26. Czy w perspektywie najbliższych 2 lat przedsiębiorstwo planuje aplikować o środki z dotacji Unii Europejskiej bądź innych źródeł zagranicznych?

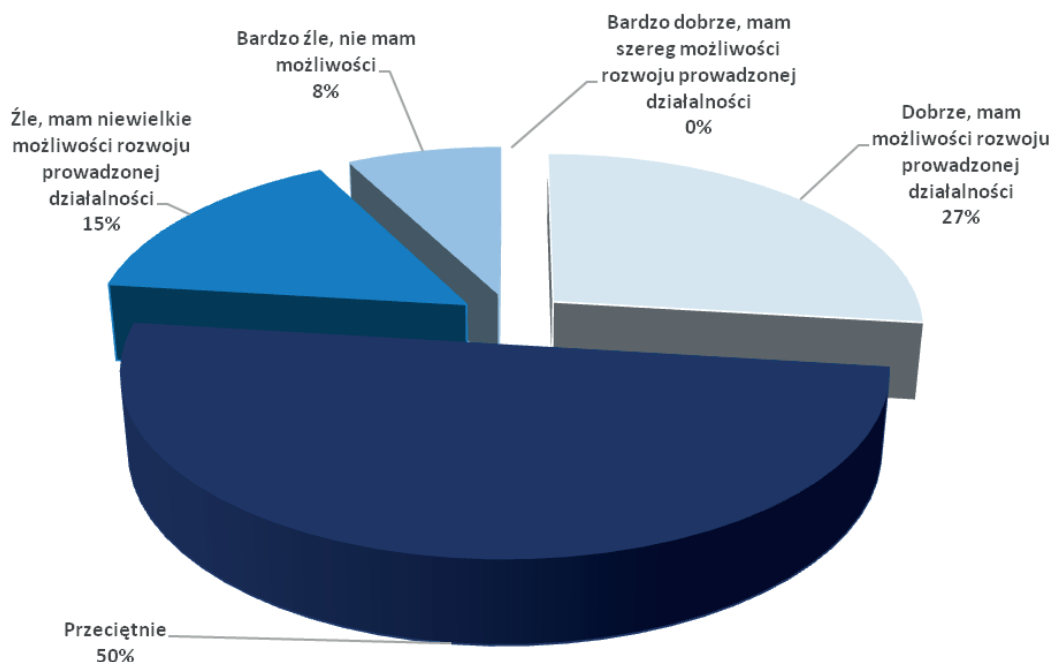
Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Badanie ankietowe – przedsiębiorcy*.

Wykres 27. Jak oceniają Państwo podejście przedstawicieli samorządu gminnego do osób prowadzących działalność gospodarczą lub rolniczą?

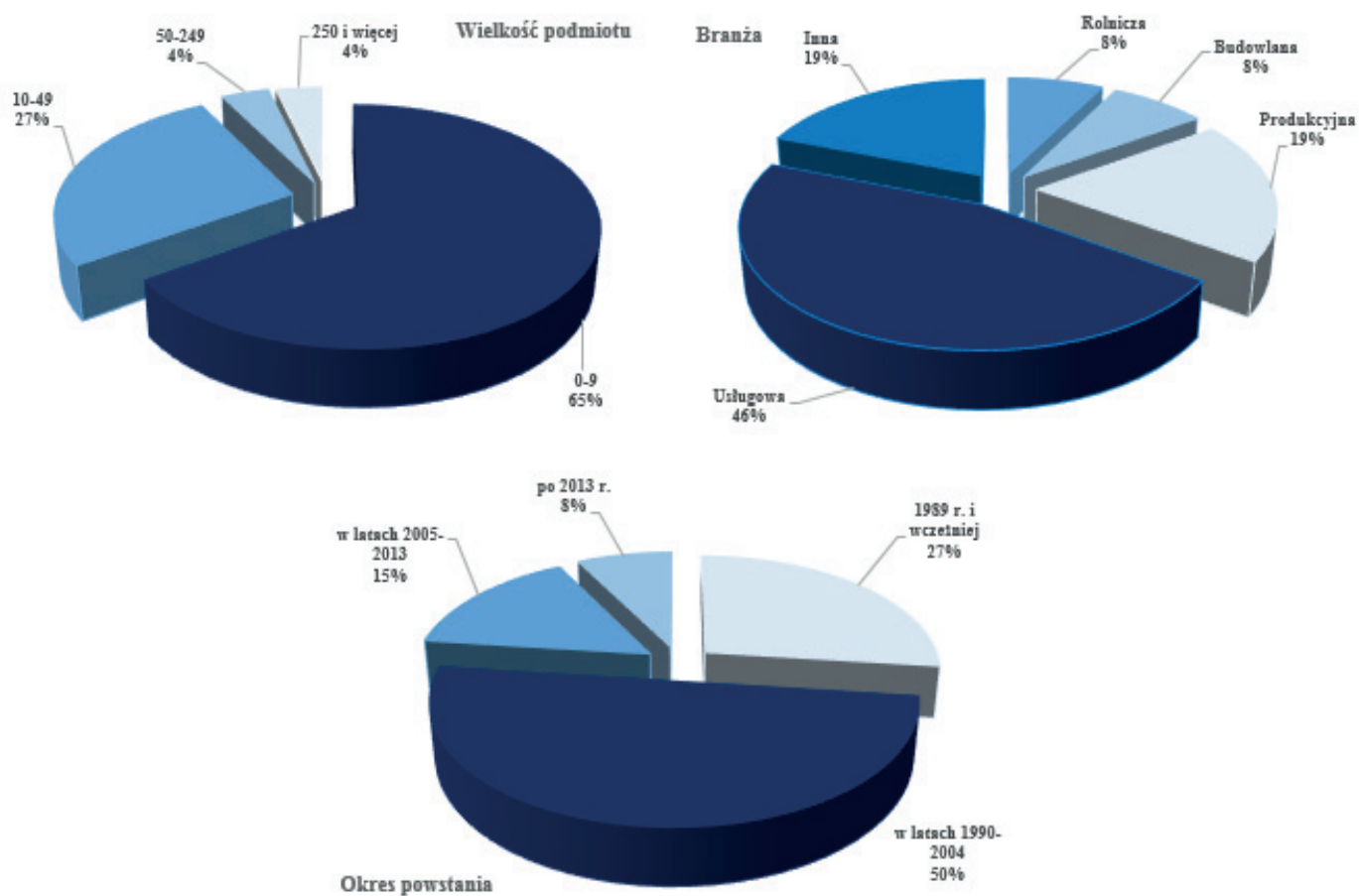
Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Badanie ankietowe – przedsiębiorcy*.

Wykres 28. Jak ocenia Pan/Pani możliwość rozwoju prowadzonej działalności gospodarczej lub rolniczej na obszarze gminy?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Badanie ankietowe – przedsiębiorcy*.

Wykres 29. Metryczka – przedsiębiorcy

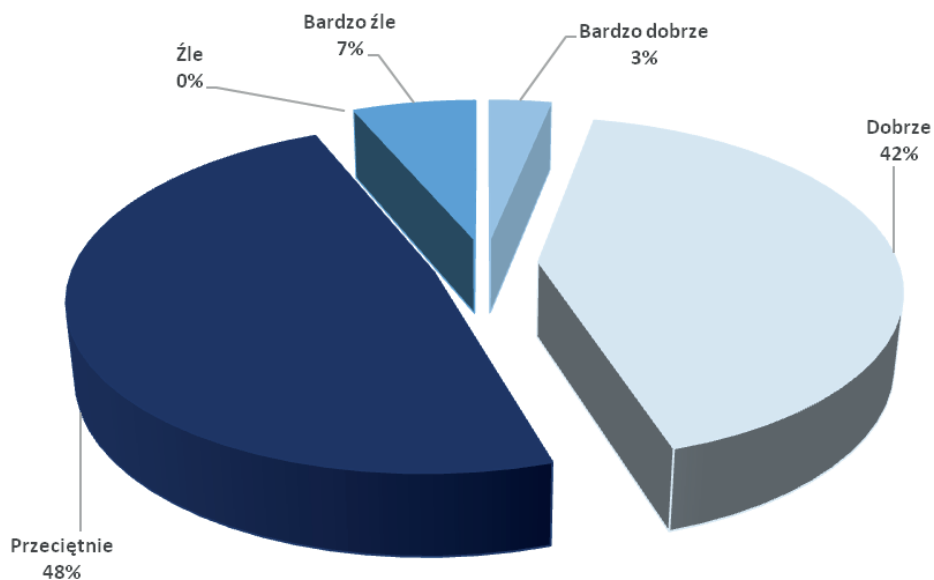

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Badanie ankietowe – przedsiębiorcy*.

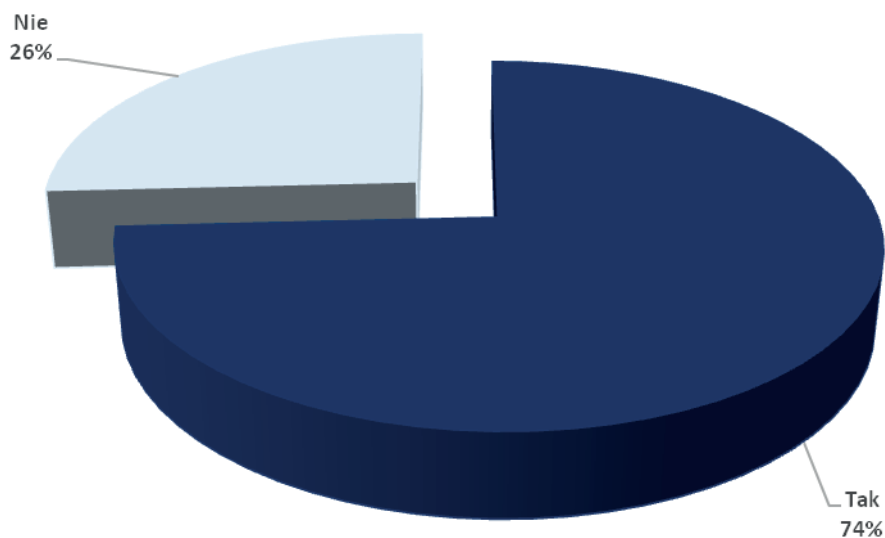
10.7. GRAFICZNA ANALIZA BADANIA ANKIETOWEGO – ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Wykres 30. Jak ocenia Pani/Pan ogólną kondycję Państwa organizacji?

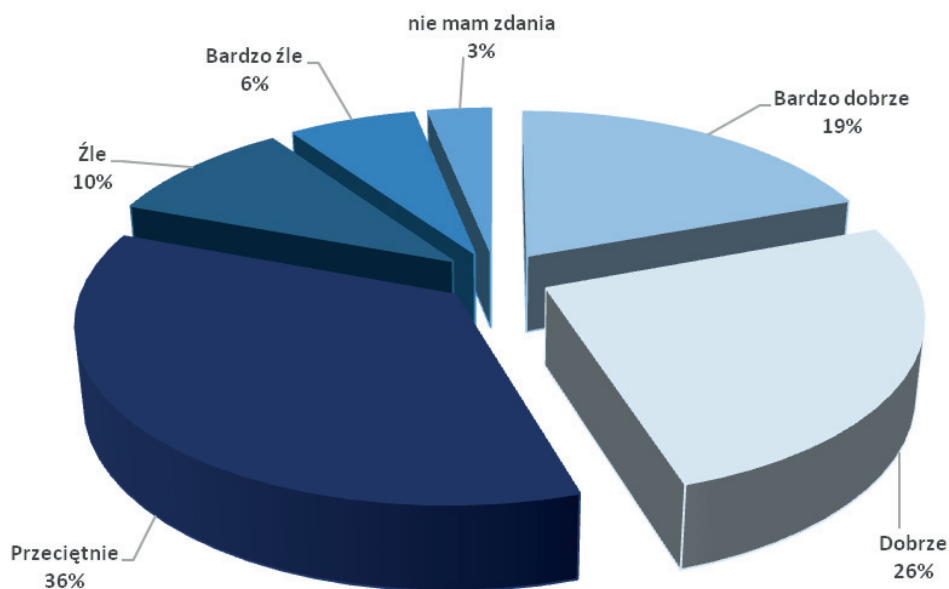
Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Badanie ankietowe – organizacje pozarządowe*.

Wykres 31. Czy Państwa organizacja pozarządowa współpracuje z samorządem terytorialnym? (Należy zaznaczyć jedną odpowiedź)

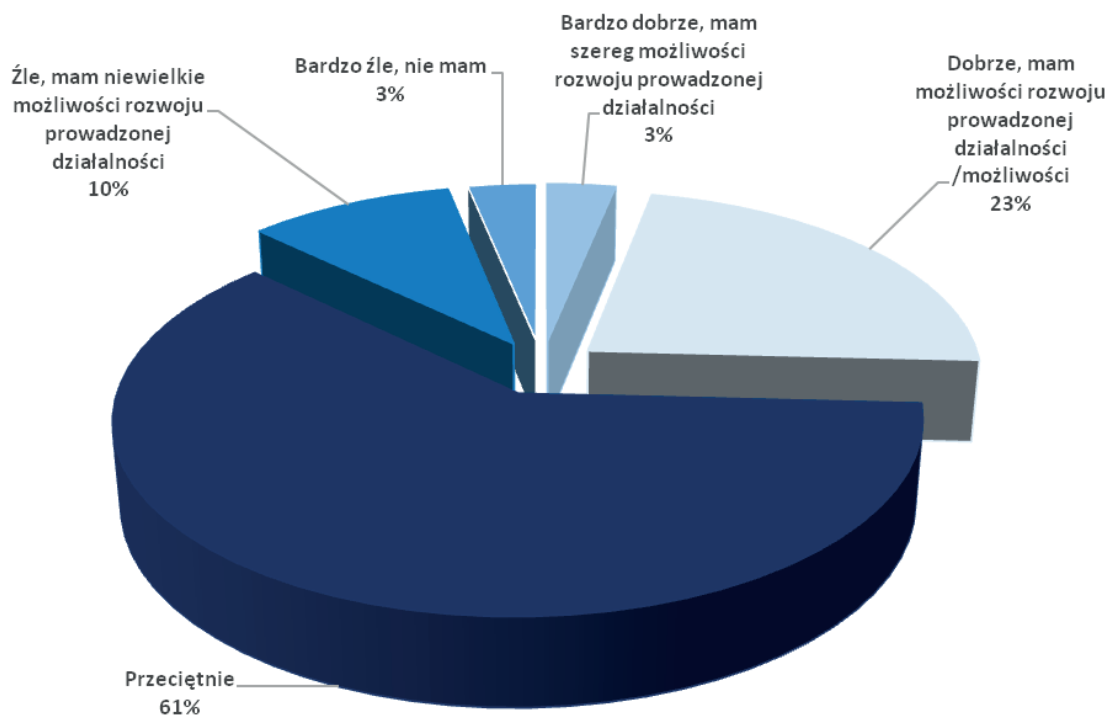
Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Badanie ankietowe – organizacje pozarządowe*.

Wykres 32. Jak oceniają Państwo podejście przedstawicieli samorządu gminnego do organizacji pozarządowych?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Badanie ankietowe – organizacje pozarządowe*.

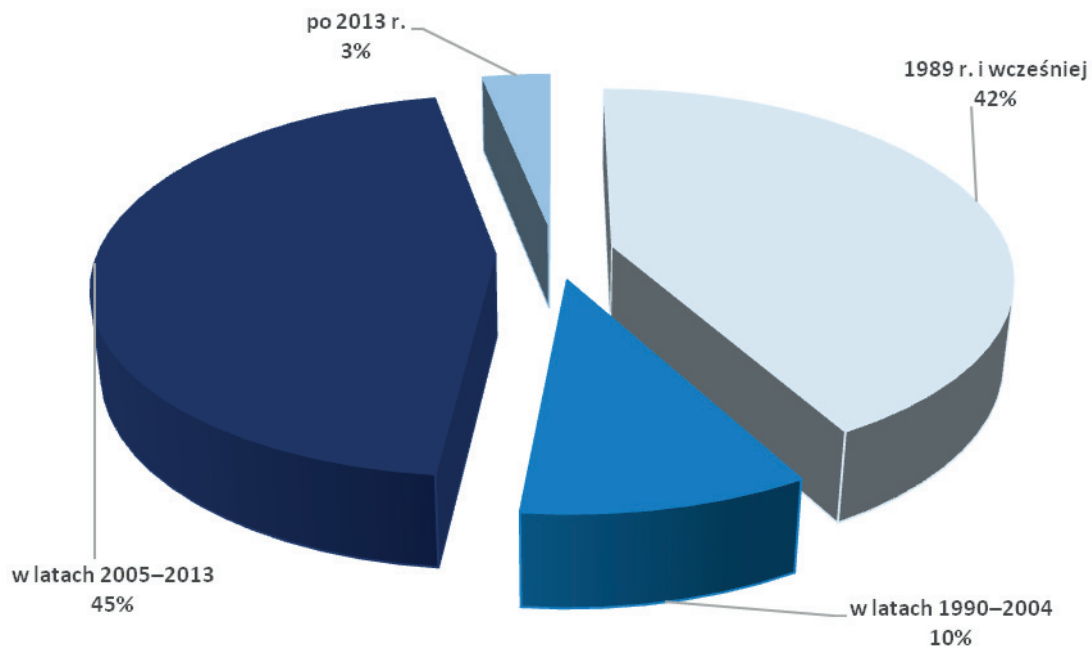
Wykres 33. Jak ocenia Pan/Pani możliwość rozwoju Państwa organizacji pozarządowej?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Badanie ankietowe – organizacje pozarządowe*.

Wykres 34. Metryczka – organizacje pozarządowe

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Badanie ankietowe – organizacje pozarządowe*.

Tabela 90. Przedmiot działalności organizacji pozarządowej

Przedmiot działalności	Udział wskazań
Pomoc społeczna	10,5
Działania na rzecz osób niepełnosprawnych	5,8
Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu	12,8
Edukacja i wychowanie	11,6
Ekologia i ochrona zwierząt, ochrona dziedzictwa przyrodniczego	5,8
Ochrona wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich	1,2
Kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i tradycji	8,1
Ochrona i promocja zdrowia	5,8
Profilaktyka uzależnień	4,7
Wspomaganie i/lub zrzeszanie innych organizacji	5,8
Wspomaganie rozwoju przedsiębiorczości	1,2
Wspomaganie rozwoju wspólnot i społeczności lokalnych	8,1
Organizacja imprez integracyjnych	16,3
Inne, jakie	2,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Badanie ankietowe – organizacje pozarządowe*.

SPIS TREŚCI

WSTĘP.....	3
1. METODOLOGIA	4
2. WIZJA I MISJA.....	6
2.1. Wizja.....	6
2.2. Misja	6
3. ZAŁOŻENIA STRATEGICZNE	7
3.1. Logika założeń strategicznych	7
3.2. Obszar strategiczny nr 1 – Potencjał uzdrowiskowy i turystyczny	9
3.3. Obszar strategiczny nr 2 – Lokalna gospodarka	12
3.4. Obszar strategiczny nr 3 – Spójność techniczna i społeczna.....	14
3.5. Obszar strategiczny nr 4 – Efektywność i współpraca.....	19
4. ZADANIA STRATEGICZNE.....	20
5. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	21
6. SPÓJNOŚĆ Z LOKALNYMI, REGIONALNYMI, KRAJOWYMI I EUROPEJSKIMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI ORAZ TYMI, KTÓRE SĄ NA ETAPIE PROJEKTOWANIA	24
6.1. Krajowe dokumenty strategiczne	24
6.1.1. Strategia Europa 2020	24
6.1.2. Polska 2030. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności (DSRK)	24
6.1.3. Strategia Rozwoju Kraju 2020 – Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo (SRK)	24
6.1.4. Krajowy Program Reform – Europa 2020.....	25
6.1.5. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010–2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie (KSRR)	25
6.2. Regionalne dokumenty strategiczne	25
6.2.1. Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020.....	25
6.2.2. Strategia Rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Kluczbork-Namysłów Olesno.....	27
6.3. Programy Operacyjne	27
6.3.1. Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego 2014–2020	27
6.3.2. Inne programy operacyjne.....	28
7. MONITORING I EWALUACJA	29
7.1. Cel procedury	29
7.2. Różnice między monitoringiem a ewaluacją	29
7.3. Podstawowe zasady monitoringu.....	30
7.4. Narzędzia monitoringowe	31
7.5. Struktura organizacyjna oraz podział zadań	32
7.6. Terminy.....	33
7.7. Szczegółowy opis postępowania.....	34
8. ZAŁĄCZNIK NR 1 DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ GMINY	35
8.1. Przestrzeń i środowisko	35
8.1.1. Położenie administracyjno-geograficzne	35
8.1.2. Charakterystyka sieci osadniczej.....	36
8.1.3. Opis wykorzystania terenów i zasobów naturalnych	39
8.1.4. Obszary chronione	41
8.1.5. Opis zasobów kulturowych.....	45
8.1.6. Podsumowanie	48

8.2. Sfera społeczna.....	49
8.2.1. Struktura demograficzna i społeczna.....	49
8.2.2. Struktura organizacji pozarządowych	52
8.2.3. Podsumowanie	54
8.3. Sfera gospodarcza.....	54
8.3.1. Struktura podstawowych branż gospodarki	54
8.3.2. Rolnictwo	59
8.3.3. Rynek pracy.....	62
8.3.4. Podsumowanie	63
8.4. Infrastruktura techniczna	64
8.4.1. Majątek Gminy Wołczyn	64
8.4.2. Mieszkalnictwo	64
8.4.3. Infrastruktura komunikacyjna.....	66
8.4.4. Infrastruktura ochrony środowiska	67
8.4.5. Infrastruktura energetyczna i telekomunikacyjna.....	68
8.4.6. Podsumowanie	68
8.5. Infrastruktura społeczna.....	69
8.5.1. Infrastruktura edukacyjna.....	69
8.5.2. Infrastruktura ochrony zdrowia i opieki społecznej	77
8.5.3. Infrastruktura kultury.....	80
8.5.4. Infrastruktura sportowa.....	81
8.5.5. Bezpieczeństwo publiczne	81
8.5.6. Podsumowanie	83
8.6. Zarządzanie i finanse	84
8.6.1. Organizacja i współpraca	84
8.6.2. Struktura finansowa budżetu Gminy Wołczyn	85
8.6.3. Analiza finansowa budżetu Gminy Wołczyn	87
8.7. Analiza wskaźnikowa wybranych parametrów rozwoju społeczno-gospodarczego	89
8.8. Ocena sytuacji społeczno-gospodarczej gminy z perspektywy radnych samorządu gminnego	91
8.9. Ocena sytuacji społeczno-gospodarczej gminy z perspektywy jednostek pomocniczych gminy.....	94
9. ZAŁĄCZNIK NR 2	
ANALIZA SWOT	98
10. ZAŁĄCZNIK NR 3	
RAPORT Z PRZEPROWADZONYCH KONSULTACJI SPOŁECZNYCH.....	104
10.1. Wstęp	104
10.2. Analiza na podstawie ankiet dla mieszkańców	105
10.3. Analiza na podstawie ankiet dla przedsiębiorców	108
10.4. Analiza na podstawie ankiet dla organizacji pozarządowych	109
10.5. Graficzna analiza badania ankietowego – mieszkańcy	110
10.6. Graficzna analiza badania ankietowego – przedsiębiorcy	115
10.7. Graficzna analiza badania ankietowego – organizacje pozarządowe	120

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Podstawowe definicje	5
Rysunek 2. Położenie gminy Wołczyn w powiecie kluczborskim	35
Rysunek 3. Sieć komunikacyjna w gminie Wołczyn	66
Rysunek 4. Wybrane wskaźniki gospodarcze gminy Wołczyn na tle województwa opolskiego	90
Rysunek 5. Wybrane wskaźniki gospodarcze gminy Wołczyn na tle województwa opolskiego	90

SPIS TABEL

Tabela 1. Matryca SRGW 2015–2022	8
Tabela 2. Obszar strategiczny nr 1 – proponowane kierunki działania	9
Tabela 3. Obszar strategiczny nr 2 – proponowane kierunki działania	12
Tabela 4. Obszar strategiczny nr 3 – proponowane kierunki działania	14
Tabela 5. Obszar strategiczny nr 4 – proponowane kierunki działania	19
Tabela 6. Zadania strategiczne do realizacji w latach 2015–2022	20
Tabela 7. Główne – zewnętrzne źródła finansowania	21
Tabela 8. Spójność SRGW 2015–2022 z SRWO 2020	25
Tabela 9. Spójność SRGW 2015–2022 ze Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Opolskiego 2014–2020	27
Tabela 10. Różnice między monitoringiem a ewaluacją	30
Tabela 11. Terminy dotyczące przekazywania dokumentów uczestnikom procesu (mid-term)	33
Tabela 12. Szczegółowy plan postępowania w ramach przygotowania Śródkresowego raportu monitoringowego	34
Tabela 13. Wykaz nazw miejscowości Gminy Wołczyn	36
Tabela 14. Powierzchnia sołectw w gminie Wołczyn	38
Tabela 15. Struktura użytków rolnych w gminie Wołczyn (2014 r.)	40
Tabela 16. Struktura użytków leśnych w gminie Wołczyn (2014 r.)	40
Tabela 17. Struktura gruntów pod wodą (2014 r.)	40
Tabela 18. Pozostałe formy zagospodarowania powierzchni	41
Tabela 19. Rezerwy na terenie gminy Wołczyn	43
Tabela 20. Pomniki przyrody na terenie gminy Wołczyn	43
Tabela 21. Parki objęte ochroną konserwatorską znajdujące w rejestrze zabytków	44
Tabela 22. Ważniejsze zabytki gminy Wołczyn według lokalizacji	45
Tabela 23. Liczba ludności w gminie Wołczyn w latach 2009–2013	49
Tabela 24. Saldo migracji w gminie Wołczyn w latach 2009–2013	49
Tabela 25. Przyrost naturalny w gminie Wołczyn w latach 2009–2013	49
Tabela 26. Ludność wg ekonomicznych grup wieku w gminie Wołczyn w latach 2009–2013	50
Tabela 27. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w ludności ogółem w gminie Wołczyn w latach 2009–2013 [%]	50
Tabela 28. Wskaźnik obciążenia demograficznego w gminie Wołczyn w latach 2009–2013	50
Tabela 29. Prognoza liczby ludności gminy Wołczyn do 2035 r.	51
Tabela 30. Problemy zdrowotne mieszkańców w gminie Wołczyn – na podstawie analizy danych dla powiatu kluczborskiego	52
Tabela 31. Podmioty zarejestrowane w Rejestrze Stowarzyszeń Krajowego Rejestru Sądowego	52
Tabela 32. Podmioty gospodarcze wg grup rodzajów działalności PKD 2007 (2013 r.)	54
Tabela 33. Podmioty gospodarcze wg liczby pracowników (2013 r.)	54
Tabela 34. Podmioty gospodarcze wg sekcji i działów PKD 2007 w gminie Wołczyn – ogółem (2013 r.)	55
Tabela 35. Podmioty gospodarcze wg sekcji i działów PKD 2007 w gminie Wołczyn – osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (2013 r.)	56
Tabela 36. Liczba gospodarstw prowadzących działalność rolniczą w gminie Wołczyn (2015 r.)	59
Tabela 37. Struktura zasiewów (2014 r.)	60
Tabela 38. Liczba gospodarstw wg pogłowia zwierząt gospodarskich w gminie Wołczyn (2010 r.)	62

Tabela 39. Pracujący wg płci w gminie Wołczyn w latach 2009–2013	62
Tabela 40. Bezrobotni wg płci w gminie Wołczyn w latach 2009–2013.....	63
Tabela 41. Wskaźniki budżetowe (dochody) gminy Wołczyn w latach 2009–2013	64
Tabela 42. Wskaźniki budżetowe (wydatki) gminy Wołczyn w latach 2009–2013.....	64
Tabela 43. Zasoby mieszkaniowe gminy Wołczyn.....	65
Tabela 44. Zasoby mieszkaniowe gminy Wołczyn – wskaźniki.....	65
Tabela 45. Wyposażenie mieszkań w podstawowe instalacje (2013 r.)	65
Tabela 46. Wyposażenie mieszkań w podstawowe instalacje – wskaźniki (2013 r.)	65
Tabela 47. Parametry sieci wodociągowej.....	67
Tabela 48. Parametry sieci kanalizacyjnej.....	67
Tabela 49. Współczynnik skolaryzacji szkół podstawowych i gimnazjalnych (stan na 2013 r.)	69
Tabela 50. Wskaźniki komputeryzacji szkół podstawowych i gimnazjalnych (stan na 2012 r.)	69
Tabela 51. Liczba dzieci w Przedszkolu Publicznym w Wołczynie w roku 2010 i 2014	70
Tabela 52. Liczba uczniów w Szkole Podstawowej nr 1 w Wołczynie	70
Tabela 53. Liczba uczniów w Szkole Podstawowej nr 1 w Wołczynie z podziałem na klasy w roku 2010 i 2014	71
Tabela 54. Liczba uczniów w Szkole Podstawowej nr 2 w Wołczynie	71
Tabela 55. Liczba uczniów w Szkole Podstawowej nr 2 w Wołczynie z podziałem na klasy w roku 2010 i 2014	71
Tabela 56. Liczba uczniów w Szkole Podstawowej w Komorznie.....	72
Tabela 57. Liczba uczniów w Szkole Podstawowej w Komorznie z podziałem na klasy w roku 2010 i 2014	72
Tabela 58. Liczba uczniów w Szkole Podstawowej w Wierzbicy Górnej	73
Tabela 59. Liczba uczniów w Szkole Podstawowej w Wierzbicy Górnej z podziałem na klasy w roku 2010 i 2014.	73
Tabela 60. Liczba uczniów w Szkole Podstawowej w Wąsicach.....	74
Tabela 61. Liczba uczniów w Szkole Podstawowej w Wąsicach z podziałem na klasy w roku 2010 i 2014	74
Tabela 62. Liczba uczniów w Szkole Podstawowej w Skałągach	75
Tabela 63. Liczba uczniów w Szkole Podstawowej w Szymonkowie	75
Tabela 64. Liczba uczniów w Szkole Podstawowej w Szymonkowie z podziałem na klasy w roku 2010 i 2014.....	75
Tabela 65. Liczba uczniów w Gimnazjum w Wołczynie.....	76
Tabela 66. Liczba uczniów w Gimnazjum w Wołczynie z podziałem na klasy w roku 2010 i 2014	76
Tabela 67. Liczba uczniów w Liceum w Wołczynie	77
Tabela 68. Liczba uczniów w Liceum w Wołczynie z podziałem na klasy w roku 2010 i 2014	77
Tabela 69. Liczba udzielonych porad w gminie Wołczyn w latach 2009–2013	79
Tabela 70. Przyczyny korzystania ze świadczeń opieki społecznej w gminie Wołczyn w roku 2010 i 2014	79
Tabela 71. Liczba uczestników wydarzeń organizowanych przez WOK w roku 2010 i 2014	80
Tabela 72. Przestępczość w gminie Wołczyn w roku 2010 i 2014.....	82
Tabela 73. Wybrane projekty z wykorzystaniem środków z budżetu Unii Europejskiej.....	84
Tabela 74. Struktura finansów Gminy Wołczyn w latach 2012–2014 oraz plan na rok 2015	86
Tabela 75. Wskaźniki płynności finansowej	87
Tabela 76. Wskaźnik samodzielności dochodowej	88
Tabela 77. Wskaźnik wielkości inwestycji na mieszkańca	88
Tabela 78. Wybrane wskaźniki gospodarcze.....	89
Tabela 79. Wybrane wskaźniki społeczne	89
Tabela 80. Wyniki ocena sytuacji społeczno-gospodarczej gminy z perspektywy radnych samorządu gminnego..	91
Tabela 81. Ocena – podsumowanie punktowe.....	92
Tabela 82. Ocena – podsumowanie opisowe	93
Tabela 83. Odległość oceny czynnika od maksimum = 50,0 i średniej = 32,1.....	93
Tabela 84. Wyniki ocena sytuacji społeczno-gospodarczej gminy z perspektywy jednostek pomocniczych.....	95
Tabela 85. Ocena – podsumowanie punktowe.....	96
Tabela 86. Ocena – podsumowanie opisowe	96
Tabela 87. Odległość oceny czynnika od maksimum = 80 i średniej = 48,1.....	97
Tabela 88. Analiza SWOT	98
Tabela 89. Analiza populacyjna respondentów badania	105
Tabela 90. Przedmiot działalności organizacji pozarządowej	122

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Zmiany liczebności populacji wg grup wieku w gminie Wołczyn w latach 2009–2013	51
Wykres 2. Podmioty gospodarcze według sekcji PKD 2007	57
Wykres 3. Podmioty gospodarcze – podstawowe statystyki	58
Wykres 4. Liczba gospodarstw prowadzących działalność rolniczą w gminie Wołczyn (2010 r.)	60
Wykres 5. Struktura zasiewów według rodzaju – ujęcie graficzne (2014 r.)	61
Wykres 6. Struktura zasiewów według rodzaju podmiotu – ujęcie graficzne	61
Wykres 7. Rozkład dochodów i wydatków w latach 2012–2014 i dla roku 2015	85
Wykres 8. Odległość oceny czynnika od średniej = 32,1 – ujęcie graficzne	94
Wykres 9. Odległość oceny czynnika od średniej = 48,1 – ujęcie graficzne	97
Wykres 10. Jak ocenia Pani/Pan jakość życia w gminie?	110
Wykres 11. Czy jakość Pani/Pana życia w ostatnich 4 latach?	110
Wykres 12. Które, z poniższych zdań, według Pani/Pana, właściwie oddaje sytuację w gminie?	111
Wykres 13. Ocena jakości realizacji zadań publicznych w gminie – ujęcie całościowe	111
Wykres 14. Czy w perspektywie najbliższych 2 lat planuje Pani/Pan opuszczenie gminy?	112
Wykres 15. Jakość realizacji zadań publicznych w gminie – ocena bardzo dobra lub dobra – łącznie	112
Wykres 16. Jakość realizacji zadań publicznych w gminie – ocena neutralna	113
Wykres 17. Jakość realizacji zadań publicznych w gminie – ocena źle lub bardzo źle – łącznie	113
Wykres 18. Priorytety rozwojowe Gminy Wołczyn w latach 2015–2025	114
Wykres 19. Metryczka – mieszkańcy	114
Wykres 20. Jak ocenia Pani/Pan sytuację finansowo-ekonomiczną przedsiębiorstwa?	115
Wykres 21. Sytuacja finansowo-ekonomiczna przedsiębiorstwa w ostatnich 4 latach	115
Wykres 22. Czy w ostatnich 4 latach zrealizowano w przedsiębiorstwie inwestycję o jednostkowej wartości powyżej 100 tys. PLN?	116
Wykres 23. Czy przedsiębiorstwo realizuje działalność eksportową?	116
Wykres 24. Czy przedsiębiorstwo planuje rozpoczęcie lub rozwinięcie działalności eksportowej?	117
Wykres 25. Czy w ostatnich 4 latach przedsiębiorstwo pozyskało środki z dotacji Unii Europejskiej bądź innych źródeł zagranicznych/zewnętrznych?	117
Wykres 26. Czy w perspektywie najbliższych 2 lat przedsiębiorstwo planuje aplikować o środki z dotacji Unii Europejskiej bądź innych źródeł zagranicznych?	118
Wykres 27. Jak oceniają Państwo podejście przedstawicieli samorządu gminnego do osób prowadzących działalność gospodarczą lub rolniczą?	118
Wykres 28. Jak ocenia Pan/Pani możliwość rozwoju prowadzonej działalności gospodarczej lub rolniczej na obszarze gminy?	119
Wykres 29. Metryczka – przedsiębiorcy	119
Wykres 30. Jak ocenia Pani/Pan ogólną kondycję Państwa organizacji?	120
Wykres 31. Czy Państwa organizacja pozarządowa współpracuje z samorządem terytorialnym?	120
Wykres 32. Jak oceniają Państwo podejście przedstawicieli samorządu gminnego do organizacji pozarządowych?	121
Wykres 33. Jak ocenia Pan/Pani możliwość rozwoju Państwa organizacji pozarządowej?	121
Wykres 34. Metryczka – organizacje pozarządowe	122

GINA WOŁCZYN | UL. DWORCOWA 1, 46-250 WOŁCZYN
tel. (077) 418 83 40, fax (077) 418 83 44 | e-mail: info@wolczyn.pl